

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

(ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)

ΦΩΤΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

(ΑΜ: 1227706467)

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, 2024

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ: Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ AL QAEDA - ISIS.

Η Διπλωματική Εργασία η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στις Διεθνείς Σχέσεις, τη Στρατηγική και Ασφάλεια

ΦΩΤΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

(ΑΜ: 1227706467)

Επιβλέπων Καθηγητής : Δρ. Μάριος – Παναγιώτης Ευθυμιόπουλος

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Φώτιος Γεωργόπουλος, 2024.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved. Η έγκριση της Διπλωματικής εργασίας από το Πανεπιστήμιο Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου

Περιεχόμενα

Σελίδα Εγκυρότητας iv
Πίνακας Επεξήγησής Συντομογραφιών 1
Πίνακας Διαγραμμάτων 2
Πίνακας Εικόνων 2
Περίληψή 3
Κεφάλαιο Πρώτο 5
1. Εισαγωγή 5
Κεφάλαιο Δεύτερο 7
2. Μεθοδολογίας Της Ερευνάς Και Επιμέρους Ερευνητικά Ερωτήματα 7
Κεφάλαιο Τρίτο 10
3.Το Φαινόμενο της Τρομοκρατίας 10
3.1 Ιστορική αναδρομή της Τρομοκρατίας : 10
3.2 Εννοιολογικός προσδιορισμός της Τρομοκρατίας: 11
3.3 Οι «Τέσσερεις Μορφές» της Τρομοκρατίας: 14
3.4 Ζητήματα ασφαλείας μετά την 11η Σεπτεμβρίου: 17
Κεφάλαιο Τέταρτο 21
4. Τρομοκρατία και θρησκευτικός εξτρεμισμός 21
4.1: Το Ισλάμ και τα θρησκευτικά ρεύματα αυτού: 21
4.2: Η διασύνδεση της πολιτική και θρησκευτικού εξτρεμισμού: 23
4.3: Προσηλυτισμός με πρόσχημα τον θρησκευτικό εξτρεμισμό: 24
Κεφάλαιο Πέμπτο 27
5. Περιπτωσιολογική μελέτη της Al - Qaeda (AQ) 27
5.1 Η δομή και η οργάνωση της Al - Qaeda : 27
5.2 Η ακμή – παρακμή της Al - Qaeda : 29
5.3 Τρομοκρατικά κτυπήματα που συγκλόνισαν τον κόσμο : 31
5.4: Τρόπος δράσης και οργάνωσης μετά το θάνατο του Bin Landen : 33
Κεφάλαιο Έκτο 35
6. Η Περιπτωσιολογική μελέτη του ISIS 35
6.1 Η δημιουργία της Οργάνωσης και οι σχέσεις με την AQ : 35
6.2: Η οργάνωση και η δράση του ISIS : 37
6.3 Το «Ισλαμικό Χαλιφάτο» : 40
6.4 Ο πόλεμος το 2011 και μετέπειτα και η πτώση του «Χαλιφάτου» : 42
Κεφάλαιο Έβδομο 48
7. Σύγκριση AQ – ISIS στα πλαίσια του θρησκευτικού εξτρεμισμού 48
7.1 Ιδεολογία - Τρόπος Δράσης: 48
7.2 Δομή – Ηγεσία : 51

Κεφάλαιο Όγδοο 56
8. Παρούσα και Μελλοντική κατάσταση των Οργανώσεων 56
Συμπεράσματα: 61
Βιβλιογραφία 64
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι 79
Τα «τέσσερα κύματα» της σύγχρονης τρομοκρατίας 79
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ 81
Σουνίτες και Σιίτες Μουσουλμάνοι 81

Σελίδα Εγκυρότητας

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή: Φώτιος Γεωργόπουλος

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας: Η Θρησκευτική τρομοκρατία: συγκριτική μελέτη Al Qaeda - Isis

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2024 από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος) Δρ. Μάριος Παναγιώτης Ευθυμιόπουλος ……[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Δρ. Κλεάνθης Κυριακίδης ……..[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Δρ. Γεώργιος Ανεψιού

……[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Ή ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Ο Φώτιος Γεωργόπουλος, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Η Θρησκευτική τρομοκρατία: συγκριτική μελέτη Al Qaeda - Isis», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Ο Δηλών

Φώτιος Γεωργόπουλος

Πίνακας Επεξήγησής Συντομογραφιών

- AQ – Al Qaeda
- AQC- Al Qaeda Central
- AQI- Al Qaeda in Iraq
- AQIM- Al Qaeda in Maghreb
- ISI- Islamic State of Iraq
- ISIS- Islamic State of Iraq and Syria
- IS – Islamic State
- RAF- Red Army Faction
- PLO- Palestine Liberation Organization
- ΣΑ- Συμβούλιο Ασφαλείας
- ΟΗΕ- Οργανισμός Ενωμένων Εθνών
- CTC -Counter Terrorism Committee
- FTTTF- Foreign Terrorist Tracking Task Force
- TSA- Transportation Security Administration
- EACTI – East Africa Counter Terrorism Iniciative
- FFT- Foreign Terrorist Fighters
- ICT- Informational and Communication Technology
- MAK - Maktab Al – Khadamat
- MSM - Majlis Shura al-Mujahedin -
- MSC - Mujahideen Shura Council
- JN - Jabhat al – Nusra
- FSA – Free Syrian Army
- SDF – Syrian Democratic Forces

Πίνακας Διαγραμμάτων

Πίνακας 1 : Λέξεις που σχετίζονται με την έννοια της Τρομοκρατίας 12

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1: Κτήσεις του ISIS με την ίδρυση του Χαλιφάτου..... 41
Εικόνα 2: Εδαφικές απώλειες του ISIS το 2017 46
Εικόνα 3: Απώλειες του ISIS από το 2015 έως το 2018 47
Εικόνα 4: Η Κατάσταση της AQ και ISIS το 2023 59

Περίληψή

Ο αντικειμενικός σκοπός της παρούσης εργασίας είναι μέσω της κριτικής ανάλυσης και παρουσίασης δεδομένων και στοιχείων, τα οποία έχουν συλλεχθεί από την διεθνή βιβλιογραφία και αρθρογραφία, να παρουσιαστεί το φαινόμενο της Θρησκευτικής τρομοκρατίας. Θα παρουσιαστούν κάποια γενικά στοιχεία για την παγκόσμια τρομοκρατία και θα γίνει μια σύντομη περιγραφή του φαινομένου, καθώς και των διαφόρων ειδών τρομοκρατίας τα οποία παρουσιάστηκαν αναλόγως του πολιτικού σκοπού τον οποίο εξυπηρετούσαν. Το ερευνητικό ενδιαφέρον στο παρόν πόνημα θα επικεντρωθεί στα ζητήματα της θρησκευτικής ισλαμιστικής τρομοκρατίας. Ειδικότερα θα ακολουθήσει η ανάλυση των δύο μεγαλύτερων τρομοκρατικών οργανώσεων του 21ου αιώνα, της Al – Qaeda και του ISIS και μέσω της συγκριτικής μελέτης τους θα εντοπιστούν τυχόν ομοιότητες και διαφορές στην ιδεολογία, οργάνωση, ηγεσία και στον τρόπο δράσης τους. Στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας θα αποτιμηθεί η παρούσα κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι προαναφερθείσες τρομοκρατικές οργανώσεις και θα δοθεί μια εκτίμηση για την μελλοντική τους δράση και πορεία. Μέσω της συνολικής αποτίμησης της ισλαμιστικής τρομοκρατίας και κατόπιν κριτικής σκέψης το εγχείρημα αυτό θα ολοκληρωθεί με προτάσεις και πιθανές λύσεις σχετικά με την καταπολέμηση του φανατισμού και του Ισλαμικού φονταμενταλισμού που θα οδηγήσουν με την σειρά τους στην εξάλειψη της Ισλαμιστικής τρομοκρατίας.

Λέξεις Κλειδιά : Τρομοκρατία, Ισλαμική Τρομοκρατία, Al – Qaeda, ISIS, Θρησκευτικός Εξτρεμισμός.

Abstract

The objective of this Thesis is through out critical analysis and the presentation of data which have been collected from the international bibliography and articles to present the phenomenon of religious terrorism. There will be presented some general facts about global terrorism and will follow a brief description of the phenomenon. There will also be presented the different types of terrorism that have been observed and will be categorized through the political ends they serve. In this paper the research interest will be focused on issues of religious Islamist terrorism. In particular, will follow the analysis of the two largest terrorist organizations of the 21st century, Al – Qaeda and ISIS. A comparative study of those two will be made in order to identify similarities and difference in their ideology, structure, leadership and modus operandi. In the last chapter of the thesis a assess will be made for their current situation. Also a assessment for their future action and course will follow. Through the comprehensive assessment of the Islamist terrorism this thesis will conclude with proposals and plausible solutions for combating fanaticism and Islamic fundamentalism, which will result in the eradication of Islamist terrorism

Key Words : Terrorism, Islamist Terrorism, Al – Qaeda, ISIS, Religious extremism.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να αφιερώσω το παρόν εγχείρημα στην σύζυγο μου Άννα, καθώς και στους γονείς μου Ηλία και Αικατερίνη διότι χωρίς την συνεχή υποστήριξη, συμπαράσταση και παρότρυνση τους κατά τη διάρκεια των σπουδών μου δεν θα είχα καταφέρει να εκπληρώσω τους στόχους μου. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή μου Δρ. Μάριο – Παναγιώτη Ευθυμιόπουλο για τις πολύτιμές συμβουλές και την καθοδήγηση την οποία μου παρείχε καθ' όλη την διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας.

Κεφάλαιο Πρώτο

1. Εισαγωγή

Με την έναρξη του 21ου πρώτου αιώνα οι αναφορές στον όρο της Τρομοκρατίας όλο ένα και πυκνώνουν. Ωστόσο ο όρος αυτός, σε διεθνές αλλά και τοπικό επίπεδο χάνεται μέσα στον χρόνο της ιστορίας. Δεν συνιστά ένα καινούργιο φαινόμενο όπως πολλοί λανθασμένα θεωρούν. Η πτώση της ΕΣΣΔ το 1989 σηματοδότησε το τέλος του Ψυχρού πολέμου και της τρελής κούρσας εξοπλιστικών προγραμμάτων μεταξύ Η.Π.Α και Σοβιετικής Ένωσης. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την απουσία υψηλής έντασης πολέμων και συγκρούσεων αύξησε το αίσθημα ασφάλειας των κρατών. Ένα αίσθημα το οποίο συνταράχθηκε συθέμελα από τις τρομοκρατικές ενέργειες με αποτέλεσμα να καταστήσει την Τρομοκρατία ως πρωταρχικό και κύριο ζήτημα ασφαλείας για τα κράτη.

Η τρομοκρατία ανά τα χρόνια έχει αποτελέσει μέσο πολιτικής πίεσης προς τις κυβερνήσεις των κρατών αλλά και προς τους διεθνείς οργανισμούς. Η 11η Σεπτεμβρίου άλλαξε ριζικά τον τρόπο με τον τρόπο την αντιλαμβανόμασταν καθώς και τις συνέπειες τις οποίες μπορεί να επιφέρει μια τρομοκρατική ενέργεια τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Μέσω του εν λόγω πονήματος θα προσπαθήσω να προσεγγίσω και να ερμηνεύσω την έννοια της τρομοκρατίας με ιδιαίτερη έμφαση στην θρησκευτική Ισλαμιστική τρομοκρατία μέσω των δύο κυριότερων εκφραστών της, οι οποίοι είναι η Al – Qaeda και το ISIS.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα προβώ σε μία ιστορική αναδρομή του πολυσυζητημένου αυτού φαινομένου προκειμένου να καταστεί σαφές ότι είναι τόσο παλιό όσο και ο ίδιος ο άνθρωπος. Στην συνέχεια θα πραγματοποιηθεί ένας προσδιορισμός της έννοιας της τρομοκρατίας ώστε να γίνει αντιληπτό ποιος είναι ο σκοπός της καθώς και τα αποτελέσματα τα οποία επιδιώκει να επιτύχει μια τρομοκρατική ενέργεια. Το κεφάλαιο θα ολοκληρωθεί με τα διαφορετικά «είδη» τρομοκρατίας τα οποία απαντώνται καθώς και τα ζητήματα ασφαλείας τα οποία ανακύπτουν από την δράση των τρομοκρατικών οργανώσεων.

Στην συνέχεια στο τέταρτο κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί μία σύνδεση της θρησκείας του Ισλάμ, η οποία έχει κυριαρχήσει στην ιδεολογία των τρομοκρατικών οργανώσεων, με την τρομοκρατία και την πολιτική. Καθώς επίσης θα γίνει και αναφορά στο σχίσμα του ισλάμ και τη δημιουργία των Σουνιτών και Σιιτών.

Ακολούθως στο πέμπτο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί ένας από τους κύριους εκφραστές της θρησκευτικής τρομοκρατίας, η τρομοκρατική οργάνωση της Al – Qaeda. Θα γίνει αναφορά στην ίδρυση, στην ιεραρχική δομή και τη λειτουργία της οργάνωσης καθώς και στην περίοδο της ακμής αλλά και της πτώσης της. Θα παρουσιαστούν τα κυριότερα τρομοκρατικά της χτυπήματα καθώς και ο νέος τρόπος δράσης στον οποίο έχει περιέλθει.

Στο έκτο κατά σειρά κεφάλαιο θα εξεταστεί η γένεσις του ISIS και οι σχέσεις τις οποίες είχε με την AQ. Πώς η τρομοκρατική αυτή οργάνωση έφτασε στο σημείο να διαθέτει χιλιάδες μαχητές και μεγάλες εδαφικές περιοχές που την οδήγησαν στη δημιουργία του «Ισλαμικού χαλιφάτου» (IS). Θα γίνει μια συνολική αποτίμηση της δράσης σε Συρία και Ιράκ καθώς και του πολέμου το 2012 .

Στο επόμενο κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί μια συγκριτική μελέτη της AQ και του ISIS δύο οργανώσεων οι οποίες φαινομενικά είναι κοντά σε ιδεολογία αλλά ταυτόχρονα πολύ μακριά η μία

από την άλλη. Θα γίνει σύγκριση της ιδεολογίας, της δομής, της ηγεσίας και του τρόπου δράσης τους.

Στο όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο του παρόντος εγχειρήματος θα παρουσιαστούν εκτιμήσεις για την παρούσα κατάσταση και το πιθανό μέλλον το οποίο έχουν οι Ισλαμιστικές τρομοκρατικές οργανώσεις δεδομένου ότι ο ISIS έχει ηττηθεί και τα εδάφη τα οποία κατείχε εκμηδενίστηκαν. Η δε AQ μετά 2010 και κυρίως μετά τον θάνατο του δεύτερου ηγέτη της Ayman Al – Zawaihiri, δεν φαίνεται ιδιαίτερα ικανή να εμπνεύσει τους πιστούς της να προβούν σε νέες επιθέσεις κατά της δύσης (Daniel R. Coats, 2018) . Τα γεγονότα αυτά έχουν σημάνει το τέλος της ισλαμιστικής τρομοκρατίας; ή είναι η αρχή ενός νέου υβριδικού μοντέλου τρομοκρατίας με το οποίο θα βρεθούμε αντιμέτωποι στο μέλλον;

Η εργασία θα ολοκληρωθεί με τα συμπεράσματα. Στο εν λόγω κεφάλαιο θα παρουσιαστούν ορισμένες προτάσεις οι οποίες εκτιμάται ότι δύναται να συμβάλουν στη αντιμετώπιση του θρησκευτικού εξτρεμισμού και φονταμενταλισμού.

Κεφάλαιο Δεύτερο

2. Μεθοδολογίας Της Ερευνάς Και Επιμέρους Ερευνητικά Ερωτήματα

Η εν λόγω εργασία αποτελεί προϊόν ποιοτικής δευτερογενούς ανάλυσης. Τα δεδομένα και στοιχεία τα οποία παρουσιάζονται αποτελούν αντικείμενο έρευνας, μελέτης, κριτικής ανάλυσης και σκέψης στοιχείων τα οποία αναζητήθηκαν και συλλέχθηκαν από πονήματα της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας.

Η τρομοκρατία αποτελεί φλέγον ζήτημα σχεδόν από την εποχή που ο άνθρωπος συγκρότησε οργανωμένες κοινωνίες. Ωστόσο, δεν υπάρχει κάποιος σαφής ορισμός γι' αυτήν, κάτι το οποίο εντοπίζεται μέσα από το έργο των Schmid A. P. & Jongman A. J (Schmid A. P. & Jongman A., 1988) οι οποίοι κατέγραψαν πάνω από 109 ορισμούς στην ακαδημαϊκή κοινότητα οι οποίοι συνεχώς και αυξάνονται. Παρόμοιες απόψεις εκφράζονται και από λοιπούς συγγραφείς. (Puttonen Riikka, Romiti Flavia, 2002 / Ganor Boaz, 2022/ R. Young, 2006/ Simon Jeffrey, 1994/ Heywood Andrew, 2013/ Rapoport D.C, 2004 κ.α). Ωστόσο καθώς δεν γίνεται να περιγραφεί στην παρούσα εργασία λόγω οικονομίας χώρου και χρονικών περιορισμών μια συνολική αποτίμηση του φαινομένου, θα επικεντρωθώ στην αύξηση της θρησκευτικής και δη της ισλαμιστικής τρομοκρατίας, ή όπως αλλιώς έχει χαρακτηριστεί του «*τέταρτου κύματος της σύγχρονης τρομοκρατίας*» (Rapoport D.C, 2004).

Στο Τρίτο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί μια σύντομη ανασκόπηση της ιστορίας της τρομοκρατίας με αναφορές σε τρομοκρατικές ενέργειες και οργανώσεις από τον 1ο αιώνα μ.Χ. έως και το πρόσφατο παρελθόν. Θα αναλυθεί η εν λόγω έννοια καθώς και οι λόγοι για τους οποίους είναι ιδιαίτερα δύσκολο να ανευρεθεί ένας κοινά αποδεκτός. Κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστεί το εύρος των διαφορετικών «ειδών» τρομοκρατίας τα οποία έχουν αποτυπωθεί στο πέρασμα του χρόνου και να κατηγοριοποιηθούν σε τέσσερις «θεματικές» ενότητες ή όπως τα ονομάζει ο Rapoport (Rapoport D.C., 2004) στα τέσσερα «*κύματα της σύγχρονης τρομοκρατίας*». Τέλος το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τις δομικές – συστημικές και νομικές αλλαγές τις οποίες αναπόφευκτα επέφερε το σφοδρό τρομοκρατικό χτύπημα της Al – Qaeda την 11 Σεπτεμβρίου 2001.

Αναλογιζόμενοι ότι η εν λόγω εργασία έχει ως κεντρικό ερευνητικό ερώτημα την αύξηση της θρησκευτικής τρομοκρατίας και συγκεκριμένα της Ισλαμιστικής δεν δύναται να μην γίνει αναφορά στην Θρησκεία του Ισλάμ. Έτσι το επόμενο κεφάλαιο θα αποτελέσει ένα σύντομο θεωρητικό πλαίσιο για την κατανόηση της εν λόγω θρησκείας και των λόγων που οδηγούν στην πολιτικοποίηση και ριζοσπαστικοποίηση των πιστών της. Κρίνεται αναγκαίο στην παρούσα να αναφερθούμε σε ορισμένα ζητήματα της εν λόγω θρησκείας όπως είναι οι «πέντε κολώνες» (Five Pillars) του Ισλάμ (Hitchcock Jennifer, 2005., Edgar Scott, 2002) οι οποίες αποτελούν την βάση του οικοδομήματος και της τελετουργικής δομής της. Θα ήταν αδύνατο να μην γίνει αναφορά στο σχίσμα το οποίο έχει δημιουργηθεί στην Ισλαμική θρησκεία ήδη από το 632 μ.Χ. και τον διαχωρισμό του Μουσουλμανικού κόσμου σε Σιίτες και Σουνίτες (James Moore, 2015). Ο εν λόγω διαχωρισμός είναι υπεύθυνος για τον διχασμό των απανταχού Μουσουλμάνων, έχει αυξήσει τον φανατισμό και έχει δημιουργήσει ένα είδος σεχταριστικού μίσους το οποίο εκμεταλλευτικέ στο έπακρο η τρομοκρατική οργάνωση του ISIS. Εν συνεχεία θα παρουσιαστεί το φαινόμενο του Ισλαμισμού το οποίο σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εξισώνεται με την θρησκεία του Ισλάμ καθώς αυτό αποτελεί μία πολιτική – κοινωνική κοσμοθεωρία η οποία ναι μεν έχει προέλθει απο το Ισλάμ, ωστόσο είναι ιδιαίτερα εξτρεμιστική και υποθάλπει ένα βαθύ μίσος για όλους τους μη Μουσουλμάνους, καθώς αποσκοπεί στην δημιουργία ενός Ισλαμικού θρησκευτικού κράτους υπό τον νόμο της Σαρίας (Ιωάννης Μάζης, 2012). Τα ανωτέρω έχουν οδηγήσει στην εργαλειοποίηση της θρησκείας και στην καλλιέργεια μίσους σε τόσο μεγάλο βαθμό που οι βομβιστικές επιθέσεις

αυτοκτονίας έγιναν εβδομαδιαίο φαινόμενο όπως αναφέρεται εύστοχα στο βιβλίο των Pape & Feldman (Pape R. A. & Feldman J. K, Μετάφραση – Επιμέλεια: Δρ. Μάριος Παναγιώτης Ευθυμιόπουλος, 2013)

Στο πέμπτο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί μια συνολική αποτίμηση της δομής, ηγεσίας και δράσης της κεντρικής οργάνωσης της Al-Qaeda (AQC). Το πώς η Σοβιετική εισβολή το 1989 στο Αφγανιστάν αποτέλεσε την αφορμή για την δημιουργία της Maktab Al – Khadamat η οποία εν συνεχεία μετεξελίχθηκε στην AQC; (Steven Radil, 2019). Πως ο Bin Laden έχοντας κερδίσει τον σεβασμό των Μουσουλμάνων για την δράση του εναντίων της ΕΣΣΔ αναδείχθηκε σε εμβληματική φιγούρα του Παγκόσμιου Τζιχαντιστικού κινήματος και ενέπνευσε τον πόλεμο τόσο κατά του «Far enemy» αλλά και του «Near enemy» (Heywood Andrew, 2013); Στην συνέχεια θα παρουσιαστούν δεδομένα τα οποία σχετίζονται με την άνοδο της δυναμικής της οργάνωσης η οποία έφτασε στο απόγειο της το 2001, καθώς και των λάθος εκτιμήσεων και απόψεων του Bin Laden, οι οποίες οδήγησαν στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και στην παρακμής της AQC (Gerges , F.A. 2011). Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τα τρομοκρατικά χτυπήματα της οργάνωσης τα οποία συντάραξαν τον κόσμο καθώς και η πορεία την οποία ακολούθησε η οργάνωση μετά τον θάνατο του Εμίρη και εμβληματικού της ηγέτη.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα εξεταστεί η περιπτωσιολογική μελέτη της οργάνωσης του ISIS. Οι ρίζες της εν λόγω οργάνωσης εντοπίζονται στο μακρινό 1999 όπου στην Ιορδανία ο Abu Musab al – Zarqawi ίδρυσε την οργάνωση Jama'at al – Tawhid wal – Jihad (Claudiu-Edmond Neculau, 2018). Η εν λόγω οργάνωση μετακινήθηκε στο Αφγανιστάν και ύστερα από την εισβολή των Αμερικάνων στο Ιράκ, δραστηριοποιήθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία στην περιοχή. Ο ηγέτης της οργάνωσης κατάφερε να ξεπεράσει τις αρχικές διαφωνίες με τον Bin Laden και να δώσει θρησκευτικό όρκο υποταγής σε αυτών και την AQC μετονομάζοντας την Jama'at al – Tawhid wal – Jihad σε AQI (Aaron Y. Zelin, 2014, Muhammad Abbas Hassan, 2017). Στην συνέχεια θα παρουσιαστούν οι ενέργειες που διαδραματίστηκαν μέχρι την μετεξέλιξη και μετονομασία της οργάνωσης σε ISI, ISIS και IS. Θα πραγματοποιηθεί μια ανάλυση της δομής και ηγεσίας της καθώς και των γεγονότων τα οποία είχαν ως συνέπεια την οριστική ρήξη των σχέσεων με την AQC (Aaron Y. Zelin, 2014). Στο εν λόγω κεφάλαιο θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στον εμφύλιο πόλεμο του 2012 ο οποίος αποτέλεσε την ιδανική συνθήκη για την εξάπλωση της οργάνωσης στη Συρία και την προσέλκυση χιλιάδων ξένων μαχητών στον Ισλαμικό κράτος (Anne Speckhard & Molly Ellenberg, 2022 και Efraim Benmelech & Esteban F. Klor, 2020). Τέλος θα παρουσιαστούν ορισμένα στοιχεία σχετικά με τις εδαφικές κτήσεις τις οποίες κατείχε η οργάνωση στο απόγειο της δύναμης της (Hassanein Ali, 2020) καθώς και των οικονομικών της δυνατοτήτων (Muhammad Abbas Hassan, 2017). Το κεφάλαιο θα ολοκληρωθεί με τον εδαφικό εκμηδενισμό και την πτώση του Χαλιφάτου.

Τα δεδομένα τα οποία παρουσιάζονται στο παρόν εγχείρημα προέρχονται από μια πληθώρα συγγραφικών έργων τόσο Δυτικών όσο και Αράβων συγγραφέων με σκοπό την ικανοποιητική και πολύπλευρη αποτύπωση των χαρακτηριστικών της δομής – δράσης - ηγεσίας των οργανώσεων προκειμένου να προβούμε εν συνεχεία στην συγκριτική τους μελέτη.

Μέσω της συγκριτικής μελέτης των δύο μεγαλύτερων και πιο θανατηφόρων τρομοκρατικών οργανώσεων του αιώνα μας, θα εντοπιστούν τα κοινά τους σημεία καθώς και οι διαχωριστικές γραμμές τους σε επίπεδο δομής – ηγεσίας και ιδεολογίας- τρόπου δράσης. Τέλος θα γίνει μια αποτύπωση της παρούσας κατάστασης στην οποία έχουν περιέλθει καθώς και μία πρόβλεψή για τον μελλοντικό τρόπο δράσης τον οποίο δύναται να υιοθετήσουν . Το εγχείρημα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση προτάσεων και σκέψεων για την καταπολέμηση του εξτρεμισμού και θρησκευτικού φονταμενταλισμού.

Η εν λόγω εργασία εκπονήθηκε από τα μέσα Οκτωβρίου 2023 έως τα μέσα Ιανουαρίου 2024. Οι Προκλήσεις οι οποίες έπρεπε να αντιμετωπιστούν είναι το μικρό χρονικό διάστημα για την εκπόνηση του εν λόγω εγχειρήματος καθώς και ο περιορισμός των λέξεων. Πρόταση για μελλοντική έρευνα και μελέτη είναι το πως εκμεταλλεύτηκε η AQ την ήττα και την εδαφική εκμηδένιση του ISIS το 2017 και πως η μεταναστευτική κρίση των τελευταίων ετών μπορεί να οδηγήσει στην δημιουργία ενός νέου απρόσωπου κύματος τρομοκρατίας;

Κεφάλαιο Τρίτο

3.Το Φαινόμενο της Τρομοκρατίας

3.1 Ιστορική αναδρομή της Τρομοκρατίας :

Η τρομοκρατία σαν έννοια έχει δυσκολέψει ιδιαίτερα την διεθνή επιστημονική κοινότητα καθώς έως και σήμερα αυτή δεν έχει καταλήξει σε κάποια συμφωνία προκειμένου να καθιερωθεί ένας ορισμός ο οποίος να αντικατοπτρίζει ικανοποιητικά την έννοια και τους σκοπούς αυτής και να είναι παραδεκτός απ' όλους[1]. Ορμώμενος από το γεγονός αυτό, θεωρείται απαραίτητο να πραγματοποιηθεί μια ιστορική αναδρομή του φαινομένου αυτού ώστε να εντοπιστούν και να αναλυθούν οι λόγοι που οδήγησαν τόσο στην γένεση όσο και στην ανάπτυξη - εξέλιξη του.

Το «ζήτημα» της τρομοκρατίας είναι συνυφασμένο με την ανθρωπότητα και χάνεται στον ρου της ιστορίας[2]. Αυτό το οποίο αλλάζει σε κάθε «χρονολογική περίοδο» είναι τα μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται καθώς και οι δυνατότητες της να προκαλεί απώλειες, οι οποίες συνεχώς και αυξάνονται[3].

Η πρώτη ιστορικά καταγεγραμμένη τρομοκρατική πράξη έχει τις ρίζες της στην Μέση Ανατολή και συνέβη κατά τον 1ο αιώνα. Την περίοδο αυτή η Ιουδαία είχε καταχτηθεί από τους Ρωμαίους και σε αυτή υπήρχε η οργάνωση των Ζηλωτών[4]. Οι Ζηλωτές ξεκίνησαν μια οργανωμένη μάχη κατά των Ρωμαίων κατακτητών η οποία περιελάβανε δολοφονίες Ρωμαϊκών στρατευμάτων και Εβραίων, οι οποίοι συνεργάζονταν μαζί τους[5]. Ονομάστηκαν Sicarri[6] και προέβησαν σε πολλές βαναυσότητες εναντίων των Ρωμαίων[7]. Ο αγώνας τους ήταν κατά κύριο λόγο πολιτικός και πνευματικός καθώς θεωρούσαν ότι δεν ήταν δυνατό να παραμείνουν πιστοί στον Ιουδαϊσμό ενώ βρίσκονταν υπό Ρωμαϊκή κατοχή[8].

Κατά τον 11ο – 12ο αιώνα μια Σιιτική παράταξη υπό την ηγεσία του Hassan Sabbah ίδρυσε το κράτος των Nizari Ismailis, οι οποίοι ήταν γνωστοί με το όνομα Hashashins ή Assassins[9]. Δρούσαν σε μικρές ομάδες ή και κατά μονάς με σκοπό την δολοφονία συγκεκριμένων πολιτικών προσώπων που είχαν υποδειχθεί από τον αρχηγό τους. Ο σκοπός τούς ήταν να σπείρουν τον τρόμο και τον φόβο και να ασκήσουν ψυχολογική πίεση. Γι' αυτό επέλεγαν δημόσια μέρη για να διεξάγουν τις επιθέσεις κατά των στόχων τους[10]. Διεξήγαγαν πολιτικές δολοφονίες τόσο κατά Μουσουλμάνων όσο και Χριστιανών ηγετών[11].

Ένα, επίσης, ιστορικό παράδειγμα τρομοκρατίας είναι η αυτοκρατορία των Μογγόλων. Βασικό στοιχείο της πολεμικής στρατηγικής των Μογγόλων υπό την ηγεσία του Genghis Khan ήταν η

[1] Noreen S et al, "True Concept of Islam on Terrorism and Jihad", 2336
[2] Η τρομοκρατία πρωτοεμφανίζεται από την στιγμή που ο άνθρωπος δημιούργησε τις οργανωμένες κοινωνίες.
[3] Gupta K. D, "Terrorism, History, and Historians: A View from a Social Scientist", 100
[4] Οι Ζηλωτές ήταν μία από τις τέσσερεις «φιλοσοφικές φατρίες» της Ιουδαίας.
[5] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century", 80-81
[6] Σήμαινε στα Λατινικά επικίνδυνοι άνθρωποι
[7] Heywood, "Διεθνείς σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή", 885
[8] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century", 81
[9] Κατοικούσαν στην περιοχή της Συρίας και της Περσίας (σημερινό Ιράν) μέχρι και τον 13ο αιώνα όπου και ηττήθηκαν από τους Μογγόλους
[10] Ο πρώτος Χριστιανός ο οποίος δολοφονήθηκε από τους Hashashins ήταν ο Σταυροφόρος Βασιλιάς της Ιερουσαλήμ Κορράδος του Μομφερράτου. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century", 81
[11] Fine J, "Political and Philological Origins of the Term 'Terrorism", 274

διασπορά φόβου και δημιουργία κλίματος τρόμου. Στις επιθέσεις τους δημιουργούσαν ολόκληρες πυραμίδες από ανθρώπινα μέλη και κεφάλια, πολλές φορές ακόμα και αμάχων, με σκοπό να τρομοκρατήσουν οποιονδήποτε σκεφτεί να αμφισβητήσει την κυριαρχία τους. Τέτοιες ενέργειες οι οποίες έχουν τεράστιο αντίκτυπο σε άμαχο πληθυσμό θεωρούνται τρομοκρατικές ενέργειες[12].

Ο Nicollo Machiavelli στο έργο του «Ο πρίγκιπας» (1523) αναφέρει ότι ο άρχων πρέπει να έχει ένα αναγκαίο «πρεστίζ σκληρότητας» προκειμένου να εξασφαλιστεί ο νόμος, η τάξη αλλά και να τρομοκρατηθούν οι πιθανοί πολιτικοί αντίπαλοι. Τονίζει ότι το ιδανικό είναι να «*είναι αγαπητός από το λαό αλλά και να τον φοβούνται, αλλά επειδή αυτό σπάνια συμβαίνει, είναι προτιμότερο να τον φοβούνται καθώς ο φόβος παράγει μεγαλύτερη ασφάλεια από αυτή της αγάπης*»[13]. Ωστόσο η απαρχή της σύγχρονης έννοιας της τρομοκρατίας εντοπίζεται στην Γαλλική επανάσταση. Ο όρος τρόμος πρωτοεμφανίζεται[14] κατά την επονομαζόμενη «βασιλεία του τρόμου» από τον Ροβεσπιέρο[15]. Το γεγονός το οποίο ξεχωρίζει την «βασιλεία του τρόμου» από τις προηγούμενες τρομοκρατικές ενέργειες είναι ότι ο Ροβεσπιέρος ήταν αφενός ο πρώτος ο οποίος ασχολήθηκε με την συστηματική οργάνωση και κινητοποίηση των πόρων του κράτους για την εξάλειψη των αντιπάλων του. Αφετέρου, είχε έναν κυρίαρχο πολιτικό στόχο[16], ο οποίος ήταν η δημιουργία μιας καλύτερης κοινωνίας και την εξάλειψη του παλαιού αντιδημοκρατικού και διεφθαρμένου συστήματος[17].

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό ότι ο φόβος, το κλίμα τρόμου και η στόχευση αμάχου πληθυσμού ως μέσο πίεσης για την επίτευξη κάποιου πολιτικού σκοπού είναι ένα φαινόμενο, το οποίο δεν είναι σύγχρονο και αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, αλλά έχει τις ρίζες του βαθιά στην ανθρώπινη ιστορία και εξέλιξη.

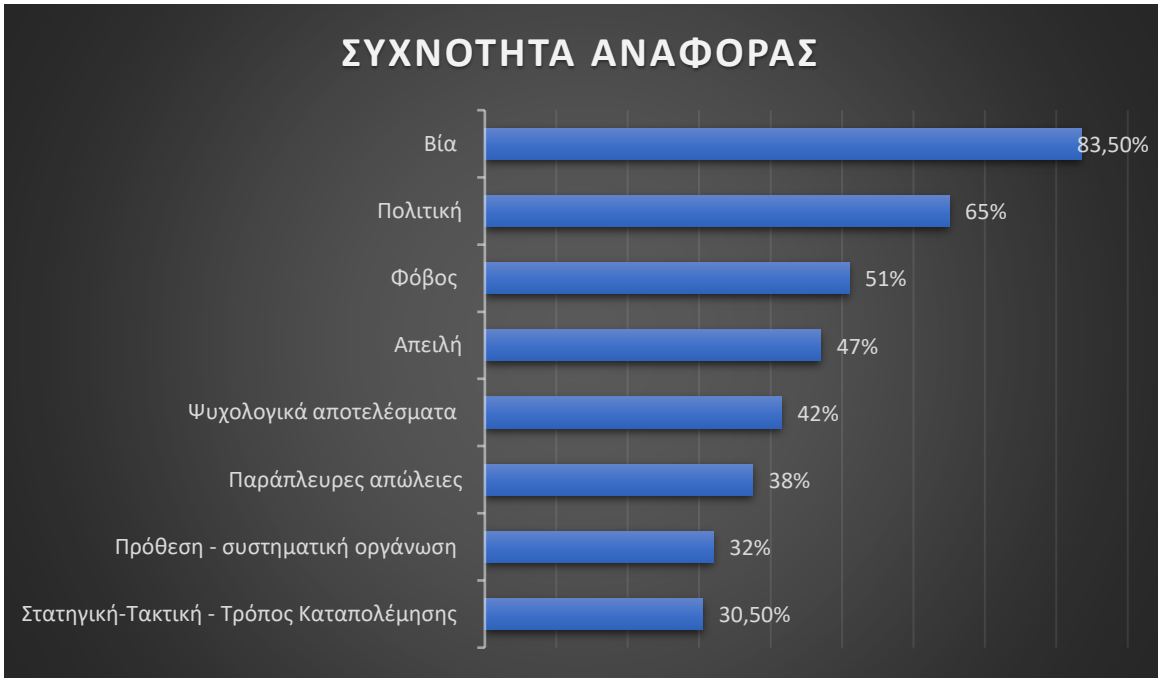
3.2 Εννοιολογικός προσδιορισμός της Τρομοκρατίας:

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω η Τρομοκρατία είναι ένα φαινόμενο το οποίο εντοπίζεται ήδη από τον 1ο αιώνα. Δεν συναντάται μόνο σε συγκεκριμένα κράτη αλλά παγκοσμίως. Θα πίστευε κανείς ότι ένα φαινόμενο το οποίο απαριθμεί τόσους αιώνες ύπαρξης θα διέθετε κάποιον ικανοποιητικό και κοινά αποδεκτό ορισμό. Ωστόσο αυτό δεν συμβαίνει καθώς μεταξύ των κρατών υπάρχουν ιδεολογικές διαφορές για το πότε μια πράξη συνιστά τρομοκρατική ενέργεια. Δεν μπορούν, δηλαδή, να καταλήξουν σε συμφωνία για το πότε η βία και ο βαθμός στον οποίο γίνεται η χρήση αυτής είναι αποδεκτός ή μη[18]. Η αδυναμία ανεύρεσης ενός κοινά αποδεκτού ορισμού έχει ως άμεση συνέπεια την μη αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου καθώς μια απειλή η οποία δεν έχει οριστεί λεπτομερώς δεν δύναται να καταπολεμηθεί. Η μη εξεύρεση ενός κοινά αποδεκτού ορισμού είναι ένα γεγονός το οποίο εξυπηρετεί τα πολιτικά συμφέροντα των κρατών, καθώς το κάθε κράτος μπορεί να εργαλειοποιεί τον όρο και να τον προσαρμόζει κάθε φορά στα συμφέροντά του[19]. Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, ότι χρειάζεται μεγάλη προσοχή διότι αυτός που

[12] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century, 82
[13] Machiavelli N., "The Prince", 225-226
[14] Οι Ιακωβίνοι του Ροβεσπιέρου, το 1795, είναι αυτοί που αναφέρονται πρώτη φορά στον όρο «τρομοκρατία» προκειμένου να περιγράψουν τις ενέργειες τους. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Fine J, "Political and Philological Origins of the Term 'Terrorism", 278-279
[15] Fine J, "Political and Philological Origins of the Term 'Terrorism", 277
[16] Κοινό σημείο με τις σύγχρονες τρομοκρατικές οργανώσεις
[17] Fine J, "Political and Philological Origins of the Term 'Terrorism", 278
[18] Puttonen R et al, "The Linkages between Organized Crime and Terrorism", 332
[19] Ylönen A, "On State-Making, Fear Governance, and Terrorism", 93

κατέχει την δυνατότητα να καθορίζει το ποιος είναι τρομοκράτης αυτομάτως κατέχει μεγάλη δύναμη και εξουσία[20].

Η δυσκολία ορισμού του εν λόγω φαινομένου γίνεται αντιληπτή από μια έρευνα η οποία διεξήχθη στο Πανεπιστήμιο του Leiden το 1988 από τους Schmid Alex και Jongman Albert[21], οι οποίοι και διαπίστωσαν ότι στην ακαδημαϊκή κοινότητα υπήρχαν 109 διαφορετικοί ορισμοί του εν λόγω φαινομένου[22]. Προκειμένου να φτάσουν σε κάποιο συμπέρασμα από την ανωτέρω έρευνα μελέτησαν και τους 109 ορισμούς και παρατήρησαν ότι σε αυτούς εμφανίζονται με την ακόλουθη σειρά και ποσοστιαία οι παρακάτω λέξεις[23] :

Πίνακας 1 : Λέξεις που σχετίζονται με την έννοια της Τρομοκρατίας

Πηγή: Ganor B, "Defining terrorism: is one man's terrorist another man's freedom fighter?", 290 at : Schmid A. P., & Jongman A "Political terrorism: A new guide to actors, authors, concepts, data bases, theories and literature"

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό από τα ανωτέρω και από το εύρος των χρησιμοποιούμενων λέξεων που παρουσιάζονται στους ορισμούς, η δυσκολία στον καθορισμό του περιεχομένου της τρομοκρατίας.

Η πρώτη απόπειρα καθορισμού του περιεχομένου της έννοιας της τρομοκρατίας έγινε από την Κοινωνία των Εθνών το 1937[24]. Τότε ορίστηκε ως Τρομοκρατία : «*Το σύνολο των εγκληματικών πράξεων εναντίον του κράτους οι οποίες έχουν σαν σκοπό την δημιουργία κλίματος φόβου στην κοινή γνώμη , σε συγκεκριμένες ομάδες ατόμων ή σε μεμονωμένους πολίτες*»[25]

[20] Ibid, 94
[21] Schmid A. P., & Jongman A "Political terrorism: A new guide to actors, authors, concepts, data bases, theories and literature"
[22] Ganor B, "Defining terrorism: is one man's terrorist another man's freedom fighter?", 290
[23] Ibid, 290
[24] Διεθνής Σύμβαση για την πρόληψη και καταπολέμηση της Τρομοκρατίας.
[25] Young R, "Defining Terrorism: The Evolution of Terrorism as a Legal Concept in International Law and its Influence in Domestic Legislation, 36

Η αμέσως επόμενη σημαντική προσπάθεια αποτύπωσης της έννοιας της τρομοκρατίας έγινε το 1994 με το ψήφισμα 49/60 του ΟΗΕ[26]. Χαρακτηριστικά στο άρθρο Ι παρ. 3 αναφέρει ως τρομοκρατία : «*Πράξεις εγκληματικού χαρακτήρα οι οποίες αποσκοπούν στη δημιουργία κλίματος φόβου στην κοινή γνώμη, σε ομάδες ή μεμονωμένα άτομα για την επίτευξη κάποιου πολιτικού σκοπού*»[27]. Οι πράξεις αυτές πολλές φορές χρησιμοποιούν ως πρόφαση πολιτικούς, ιδεολογικούς, φιλοσοφικούς, θρησκευτικούς, εθνικούς ή φυλετικούς λόγους για να δικαιολογήσουν τις ενέργειες τους, οι οποίες όμως σε κάθε περίπτωση παραμένουν αδικαιολόγητες»[28].

Στην συνέχεια και στον απόηχο του τρομοκρατικού χτυπήματος στις ΗΠΑ την 9/11 το ΣΑ του ΟΗΕ χρησιμοποίησε τον παρακάτω ορισμό: «*Εγκληματική πράξη κατά πολιτών η οποία αποσκοπεί στον θάνατο, σοβαρό τραυματισμό ή ομηρεία αποβλέποντας στην δημιουργία κλίματος τρόμου στο ευρύ κοινό ή σε μια συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα με απώτερο σκοπό η κυβέρνηση ή ένας παγκόσμιος οργανισμός να λάβει ή να απέχει από συγκεκριμένα πολιτικά μέτρα*[29]*»*

Η Βρετανική εγκυκλοπαίδεια περιγράφει την τρομοκρατίας ως: «*Τη Συστηματική χρήση τρόμου και βίας σε απρόβλεπτο βαθμό κατά πολιτών, ομάδων και κυβερνήσεων για την πραγμάτωση πολιτικών σκοπών ή τον βασανισμό ανθρώπων*»[30]

Το FBI ορίζει την τρομοκρατία ως: «*Παράνομη χρήση βίας κατά ανθρώπων ή της περιουσίας αυτών με σκοπό τον εκφοβισμό ή τον εξαναγκασμό της κυβέρνησης και των πολιτών για την εκπλήρωση κάποιου πολιτικού σκοπού*»[31].

Βλέπουμε λοιπόν ότι έχουν διατυπωθεί πολλοί και διάφοροι ορισμοί στην προσπάθεια να αποκρυσταλλωθεί το περιεχόμενο της έννοιας της Τρομοκρατίας. Παρά την διαφορετικότητα τους σε όλους απαντάται η έννοια του φόβου, του τρόμου, και η ύπαρξη πολιτικού κινήτρου[32].

Από την άλλη πλευρά τα πράγματα στην ακαδημαϊκή κοινότητα είναι πιο συγκεκριμένα καθώς δεν υπάρχει η σύγκρουσή συμφερόντων, η οποία συναντάται σε διακρατικό και διεθνές επίπεδο. Έχουν διατυπωθεί πολλοί και διαφορετικοί ορισμοί καθώς πολλοί από τους ακαδημαϊκούς επιχειρούν στα έργα τους να ορίσουν εκ νέου την έννοια της τρομοκρατίας ωστόσο δεν έχουν μεγάλη απόκλιση από τα αποτελέσματα της έρευνας των Schmid Alex και Jongman Albert που αναφέρθηκε προηγούμενος.

Στο εν λόγω εγχείρημα θα ακολουθηθεί η ακαδημαϊκή προσέγγιση του όρου της τρομοκρατίας. Ο Ganor Boaz αναφέρεται στην τρομοκρατία ως : «*Την σκόπιμη χρήση ή απειλή χρήσης βίας κατά πολιτών για την επίτευξη πολιτικών, ιδεολογικών ή θρησκευτικών στόχων*»[33]. Επίσης ο Bloor υπογραμμίζει ότι ως τρομοκρατία νοείται: « *Η χρήση ή απειλή χρήσης βίας, για την άσκηση επιρροής στο κράτος και στην κυβέρνηση αυτού, καθώς και την δημιουργία αισθήματος τρόμου στο κοινό. Αποσκοπεί δε στην επίτευξη κάποιου πολιτικού, θρησκευτικού ή ιδεολογικού αποτελέσματος. Η βία, λοιπόν, είναι το μέσω για την επίτευξη μίας κοινωνικής αλλαγής*»[34]. Τέλος ο Heywood αναφέρει για την τρομοκρατία ότι: *«Σκοπός της είναι η πραγμάτωση ενός πολιτικού στόχου, τον οποίο προσπαθεί*

[26] Ψήφισμα το οποίο διεξάχθηκε στην διεθνή σύμβαση για διακήρυξη μέτρων εξάλειψης της παγκόσμιας τρομοκρατίας.
[27] United Nations, "International Instruments related to the Prevention and Suppression of International Terrorism", 5
[28] Ibid, 5
[29] Noreen S et al, "True Concept of Islam on Terrorism and Jihad", 2338 on Security Council resolution 1566 (2004)
[30] The new encyclopedia Britannica, 521
[31] Simon J, "The Terrorist Trap", 16
[32] Ylönen A, "On State-Making, Fear Governance, and Terrorism", 94
[33] Ganor B, " Defining terrorism: is one man's terrorist another man's freedom fighter?", 288
[34] Bloor K, "Understanding global politics", 252

να επιτύχει μέσω της αλόγιστης χρήσης ή απειλής χρήσης βίας και την δημιουργία κλίματος φόβου και ανασφάλειας»[35].

Συμπερασματικά, μια τρομοκρατική πράξη πρέπει οπωσδήποτε να συνδέεται με κάποιον πολιτικό, θρησκευτικό ή ιδεολογικό σκοπό και να δημιουργεί φόβο-αβεβαιότητα. Στην περίπτωση που αυτός ο σκοπός απουσιάζει, δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε την πράξη ως τρομοκρατική[36].

3.3 Οι «Τέσσερεις Μορφές» της Τρομοκρατίας:

Ο Rapoport C. David[37], το 2004 κατόπιν έρευνας η οποία διήρκεσε περίπου 40 έτη δημοσιοποίησε τα αποτελέσματα αυτής σχετικά με την Τρομοκρατία. Χώρισε την τρομοκρατία σε διαφορετικές κατηγορίες αναλόγως το είδος της βίας και του πολιτικού σκοπού στον οποίο απέβλεπε. Έτσι λοιπόν διέκρινε τέσσερα διαφορετικά είδη ή όπως πιο σωστά το διατύπωσε ο ίδιος «τέσσερα κύματα» τρομοκρατίας[38]. Στην έρευνα του για τον διαχωρισμό αυτό έλαβε υπ' όψιν του ευρέως διαδεδομένες ιδεολογίες και τακτικές της κάθε εποχής οι οποίες ξεπερνούν μεμονωμένες καταστάσεις, χώρες και περιοχές[39].

Το «πρώτο κύμα» της σύγχρονης τρομοκρατίας εμφανίζεται κατά την περίοδο 1880 – 1914. Η ιδεολογία, η οποία κυριάρχησε ήταν η αναρχική και γι' αυτό ονομαστικέ «Αναρχικό κύμα»[40], επίσης γνωστό και ως ο «Η χρυσή εποχή των δολοφονιών[41]». Ξεκίνησε από την Ρωσία[42] με την κατά συρροή δολοφονία Ρώσων αριστοκρατών και αξιωματούχων[43] και αμέσως μεταδόθηκε στα Βαλκάνια, τη Δυτική Ευρώπη και την Ασιατική Ήπειρο[44]. Κατά τη περίοδο αυτή πραγματοποιήθηκε πλειάδα τρομοκρατικών ενεργειών τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική με θύματα Μονάρχες και κυβερνητικούς αξιωματούχους. Αποκορύφωμά των τρομοκρατικών ενεργειών της Αναρχικής τρομοκρατίας ήταν η δολοφονία του Αρχιδούκα Φερδινάνδου της Αυστροουγγαρίας, από Σέρβο εθνικιστή το 1914, η οποία στην συνέχεια πυροδότησε των Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο[45].

Το 1919 υπογράφηκε η συνθήκη των Βερσαλλιών με την οποία τερματίστηκε ο Α΄ Π.Π. Η υπογραφή της ανωτέρω συνθήκης σηματοδοτεί και την έναρξη του «δεύτερου κύματος» το οποίο ονομάστηκε «Αντιαποικιακό» και διήρκησε από το 1920 - 1960.[46] Οι δυνάμεις της Αντάντ, οι οποίες είχαν κερδίσει τον πόλεμο θέλησαν μέσω της Κοινωνίας των Εθνών να εφαρμόσουν την αρχή της Αυτοδιάθεσης των Λαών[47]. Στο δεύτερο κύμα η ιδεολογία της αναρχίας αντικαταστάθηκε από αυτή του εθνικισμού καθώς οι λαοί θεωρούσαν ότι ανήκαν σε ένα εθνικό κράτος και είχαν κάθε δικαίωμα ανεξαρτησίας. Εν ολίγοις προωθήθηκε η «Εθνική Αυτοδιάθεση», την οποία είχε προμηνύσει ο

[35] Heywood A, "Διεθνείς σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή", 889
[36] Ganor B, " Defining terrorism: is one man's terrorist another man's freedom fighter?", 294
[37] Αμερικανός πολιτικός επιστήμονας
[38] Rapoport D.C, "The Four Waves of Modern Terrorism", 47
[39] Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 312
[40] Ibid, 313
[41] Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 52
[42] Οι σημαντικότεροι εκφραστές αυτού του ρεύματος ήταν οι Sergei Nechaev, Nicholas Mozorov, Peter Kropotkin και Serge Stepniak. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Rapoport D.C, "The Four Waves of Modern Terrorism", 52
[43] Εκφράστηκε η ανάγκη για επανάσταση που θα οδηγούσε στην πτώση των αριστοκρατικών καθεστώτων και των Μοναρχιών, στην ανατροπή των εθνικών κυβερνήσεων και στην άνοδο νέων μορφών πολιτικής και οικονομικής οργάνωσης.
[44] Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 313
[45] Ibid, 313
[46] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century" , 82
[47] Η κινητήριος δύναμη δεν ήταν φυσικά οι ανθρωπιστικοί λόγοι αλλά αποσκοπούσε στην αποδυνάμωση, υπονόμευση και διάλυση των Ευρωπαϊκών Αυτοκρατοριών που ηττήθηκαν

Αμερικανός Πρόεδρος Woodrow Wilson στα 14 σημεία του το 1918[48]. Διαφοροποιείται από το πρώτο κύμα αισθητά καθώς οι τρομοκρατικές ενέργειες δεν αποσκοπούν στην αλλαγή του τρόπου διακυβέρνησης στα υπάρχοντα κράτη αλλά στην δημιουργία νέων ανεξάρτητων εθνικών κρατών[49]. Συχνό φαινόμενο της αντιαποικιακής τρομοκρατίας ήταν η διεξαγωγή τρομοκρατικών χτυπημάτων, με την μορφή ανταρτοπόλεμου, κατά των αποικιακών δυνάμεων με αποτέλεσμα οι τρομοκράτες να χαρακτηρίζονται ως «μαχητές της ελευθερίας»[50].

Από το 1914 έως 1945, δηλαδή τόσο στο πρώτο όσο και στο δεύτερο κύμα τα θύματα των τρομοκρατικών ενεργειών υπολογίζονται από 50.000 έως 200.000. Χωρίς ωστόσο να είναι αβάσιμη η υπόθεση ότι ίσως και να είναι ακόμα περισσότερα[51].

Το 1955 και ενώ ήδη ο ψυχρός πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας ολοένα και κλιμακωνόταν, ξέσπασε ο πόλεμος του Βιετνάμ[52]. Η ένοπλη αυτή σύγκρουση σηματοδότησε την έναρξη του «τρίτου κύματος», που ονομάστηκε ως «Νέο Αριστερή» Τρομοκρατία[53] η οποία διήρκησε από το 1960 - 1990[54]. Στον εν λόγω κύμα διατηρήθηκαν τα εθνικιστικά κίνητρα του προηγούμενου κύματος αλλά επηρεάστηκε από τις πολιτικές προσεγγίσεις και απόψεις του Μαρξισμού – Λενινισμού. Υπάρχει αλλαγή στον τρόπο οργάνωσης και στρατηγικής. Η δράση των οργανώσεων έγινε διεθνής καθώς συνεργάζονται και να «εκπαιδεύονται» σε διακρατικό επίπεδο[55]. Εντοπίζεται, επίσης, αλλαγή στο ρόλο της γυναίκας, ο οποίος στο δεύτερο κύμα ήταν περιορισμένος[56] ενώ σε αυτό το κύμα αναβαθμίζεται σε ρόλους «μαχητή» και «ηγέτη»[57]. Η τρομοκρατία και οι ενέργειες αυτής δεν προορίζονταν να μείνουν εντός των κλειστών «τειχών» του κράτους. Έτσι λοιπόν οι Τρομοκρατικές οργανώσεις διεξήγαγαν χτυπήματα προκειμένου να αποκτήσουν διεθνές κοινό και αντίκτυπο[58]. Ολοκληρώνοντας η Νέο Αριστερή τρομοκρατία είναι υπεύθυνη για πάνω από 700 αεροπειρατείες, 950 καταστάσεις ομηρίας και 409 απαγωγές σε διεθνές επίπεδο[59].

Όσο πλησιάζουμε στα τέλη του 20ου αιώνα το «τρίτο κύμα» τρομοκρατίας φτάνει στο σημείο καμπής του. Έτσι το 1990 έχουμε την εμφάνιση του «τέταρτου κύματος» το οποίο είχε πολύ

[48] Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 313

[49] Κύριοι εκπρόσωποι αυτού του κύματος είναι ο Δημοκρατικός Στρατός της Ιρλανδίας (IRA), ο FLN στην Αλγερία, η ΕΟΚΑ στην Κύπρο, οι Εβραϊκές ενώσεις με τις ενέργειες του Irgun που οδήγησαν στην δημιουργία του Ισραήλ και την επανάσταση Mau - Mau για την ανεξαρτησία της Κένυας. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 313

[50] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century" , 82

[51] Law D R, "Τρομοκρατία μια παγκόσμια ιστορία", 209

[52] Στον εν λόγω πόλεμο οι Viet Cong με τον παρωχημένο οπλισμό τον οποίο διέθεταν επικράτησαν ενάντια στην πανίσχυρη και τεχνολογικά εξελιγμένη πολεμική μηχανή των Η.Π.Α. Το γεγονός αυτό γέννησε επαναστατικές ελπίδες περί τρωτών σημείων του σύγχρονου διεθνούς συστήματος, καθώς φανέρωσε ότι ακόμα και οι πλέον τεχνολογικά ανεπτυγμένες χώρες είναι ευάλωτες σε παρωχημένο οπλισμό και προσεγγίσεις. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century" , 82

[53] Κύριοι εκφραστές αυτού του κύματος ήταν Οι Ερυθρές Ταξιαρχίες (Red Brigade) στην Ιταλία, η American Weather Underground στις Η.Π.Α, η Φραξία του Κόκκινου Στρατού (RAF) στην δυτική Γερμανία, η Action Direct στη Γαλλία, ο Ερυθρός Στρατός στην Ιαπωνία και το Μέτωπο για την απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO) στην Ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής

[54] Rapoport D.C, "The Four Waves of Modern Terrorism", 56

[55] Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 313

[56] Αγγελιαφόρος ή κατάσκοπος

[57] Rapoport D.C, "The Four Waves of Modern Terrorism", 56

[58] Οι μεγαλύτερες τρομοκρατικές ενέργειες που διεξήχθησαν στην υπό εξέταση περίοδο ήταν : Η δολοφονία των Ισραηλινών αθλητών στους ολυμπιακούς αγώνες του Μονάχου το 1972 από την τρομοκρατική οργάνωση Μαύρος Σεπτέμβρης η οποία σχετιζόταν με τα συμφέροντα της PLO για την διεθνοποίηση του Παλαιστινιακού ζητήματος, η δολοφονία του Ισπανού και Ιορδανού πρωθυπουργού και η δολοφονία του πρώην πρωθυπουργού της Ιταλίας Άλντο Μόρο από τις Ερυθρές Ταξιαρχίες. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Fine J, "Political and Philological Origins of the Term 'Terrorism", 283 & Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 313 & Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century" , 82

[59] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century" , 82

συγκεκριμένα θρησκευτικά χαρακτηριστικά και γι' αυτό ονομάστηκε ως «θρησκευτική τρομοκρατία[60]». Η θρησκεία από τότε έως και σήμερα είναι ο πιο «τρομακτικός παίκτης»[61] στον τομέα της τρομοκρατίας. Γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και από την Παγκόσμια Βάση Δεδομένων για την τρομοκρατία σύμφωνα με την οποία από τις 50 τρομοκρατικές επιθέσεις από το 1990 έως το 2014 οι 38 ήταν από «Θρησκευτικούς Τρομοκράτες» και επί συνόλου 12.371 θυμάτων, αυτές είχαν 8.770 (71%) θύματα.[62]

Αρχικά πολλοί θεώρησαν την θρησκευτική τρομοκρατία ως ένα νέο «κράμα» της ακροδεξιάς τρομοκρατίας[63], ωστόσο όμως αυτή δεν μπορεί να συμπεριληφθεί σε αυτή την κατηγορία[64], καθώς περιέχει στοιχεία τα οποία δεν μπορούν να την εντάξουν στον τομέα αυτό[65].

Δεν είναι λίγοι αυτοί η οποίοι έχουν συνδέσει συνειρμικά την θρησκευτική τρομοκρατία με το Ισλάμ. Τα ΜΜΕ έχουν προωθήσει κάποια στερεότυπα τα οποία υποθάλπουν την Ισλαμοφοβία και προωθούν την άποψη ότι : *«Όλοι οι Μουσουλμάνοι δεν είναι τρομοκράτες άλλα όλοι οι τρομοκράτες είναι Μουσουλμάνοι[66]»*. Το γεγονός αυτό είναι λανθασμένο καθώς η τρομοκρατία είναι υπαρκτή και σε άλλες θρησκείες[67].

Στα προηγούμενα τρία «κύματα» οι μεγάλής κλίμακας δολοφονίες και τρομοκρατικές πράξεις με πολλά θύματα αποφεύγονταν διότι θωρούντουσαν ανήθικες και μη αποτελεσματικές ως προς τον πολιτικό σκοπό τον οποίο επιδίωκαν να επιτύχουν[68]. Στην θρησκευτική τρομοκρατία, όμως, τα πράγματα αντιστρέφονται και οι μεγάλης κλίμακας δολοφονίες και επιθέσεις αποκτούν ηθική νομιμοποίηση και πλέον υποστηρίζουν τον σκοπό τους[69]. Στο όνομα της έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες από τις πιο αιματηρές επιθέσεις οι οποίες μάλιστα μεταδόθηκαν και σε ζωντανή σύνδεση.

Για τις ανάγκες του εν λόγω εγχειρήματος θα εστιάσουμε στη ανάλυση του τετάρτου κύματος τρομοκρατίας. Ακόμα πιο συγκεκριμένα θα εξεταστεί η Ισλαμιστική τρομοκρατία καθώς η θρησκεία του ισλάμ κατέχει «εξέχουσα» θέση και είναι ίσως η πιο σημαντική στο τέταρτο αυτό «κύμα»[70].

Τρία είναι τα γεγονότα τα οποία οδήγησαν στην αύξηση της Ισλαμιστικής τρομοκρατίας και την κατέστησαν τον κύριο εκφραστή του τετάρτου «κύματος»

[60] Rapoport D.C, "The Four Waves of Modern Terrorism", 61- 65
[61] Saiya Nilay, "Weapon of Peace: How Religious Liberty Combats Terrorism", 15
[62] Ibid, 15
[63] Αποσκοπεί στη δημιουργία ανεξάρτητων «εθνικών» κοσμικών κρατών. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Rapoport D.C, "The Four Waves of Modern Terrorism",61
[64] Σχετίζεται με : αποκαλυπτική καταστροφή, δημιουργία θρησκευτικής κυβέρνησης και δημιουργία ενός αμιγώς «καθαρού» Θρησκευτικού κράτους. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Gregg S H, " Defining and Distinguishing Traditional and Religious Terrorism", 2
[65] Laqueur, "The New Terrorism: Fanatism and the Arms of Mass Destruction", 31
[66] Ucko H, "Introduction to the Theme, "Religion and Violence",50
[67] Παραδείγματα τέτοιων οργανώσεων είναι : Bodu Bala Sena (εξτρεμιστική οργάνωση Βουδιστών στην Σρι Λάνκα), το κίνημα Khalistan (εξτρεμιστές Σιχ στην Ινδία), η Aum Shinrikyo (εξτρεμιστική – αποκαλυπτική Βουδιστική οργάνωση στην Ιαπωνία), η Rashtriya Swayamsevak Sangh (εξτρεμιστές ινδουιστές στην Ινδία), η οργάνωση «Στρατός του Θεού» (εξτρεμιστές χριστιανοί στην Αμερική) για περισσότερες πληροφορίες δες : Intan et al. "Principled Pluralism and the Prevention of Religious Terrorism in Indonesia
[68] Hoffman, Bruce, "Inside Terrorism", 88
[69] Ibid, 88
[70] Rapoport D. C, "The four waves of rebel terror and September 11", 11.

Το πρώτο γεγονός ήταν η Ιρανική επανάσταση του 1979, όπου πραγματοποιήθηκε επίκληση στην θρησκεία του Ισλάμ και οδήγησε στην διάλυση του κοσμικού κράτους του Σάκη και την επιστροφή του «εξόριστου καθοδηγητή» της επανάστασης, Αγιατολάχ Χομεϊνί[71].

Το δεύτερο γεγονός ήταν η έναρξη του νέου Ισλαμικού αιώνα (1979). Πλήθος μουσουλμάνων βρέθηκε στον Ιερό χώρο της Μέκκας για προσκύνημα με αφορμή τον νέο αυτό αιώνα. Τότε μια ομάδα 200 ατόμων, η οποία είχε ως σκοπό την ανατροπή των Saudis[72], κατέλαβε το μνημείο. Η ενέργεια αυτή αντιμετωπίστηκε άμεσα και οδήγησε στον θάνατο 10.000 ανθρώπων. Ταυτόχρονα παρουσιάστηκαν πάρα πολλά δείγματα Σουνιτικής τρομοκρατίας σε κράτη όπως η Αίγυπτος, το Μαρόκο, η Αλγερία, οι Φιλιππίνες, η Συρία και η Τυνησία.

Το Τρίτο γεγονός ήταν η Σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν το 1979. Αύξησε το σθένος όλων των Μουσουλμάνων για αντίσταση ενάντια στους εισβολείς και οδήγησε σε τρομοκρατικές ενέργειες ακόμα και σε εδάφη της ΕΣΣΔ[73]. Τέλος η νίκη των Αφγανών το 1989 αύξησε σημαντικά το κύρος της θρησκείας, καθώς αυτή κατάφερε να επιφέρει ισχυρό χτύπημα και να πλήξει το γόητρο μιας Παγκόσμιας κοσμικής υπερδύναμης.

3.4 Ζητήματα ασφαλείας μετά την 11η Σεπτεμβρίου:

Με την έναρξη του 21ου αιώνα παρουσιαστήκαν μείζονος σημασίας ζητήματα ασφαλείας στο παγκόσμιο γίγνεσθαι, ως απόρροια των τρομοκρατικών χτυπημάτων της 11 Σεπτεμβρίου 2001, επίθεση η οποία αποτελεί τεράστιο κεφάλαιο στην παγκόσμια ιστορία. Η πτώση και η διάλυση της ΕΣΣΔ, η πτώση του τείχους του Βερολίνου και η ίδρυση «φιλοδυτικών» κυβερνήσεων σε πολλά κράτη του πρώην ανατολικού Μπλοκ δημιούργησαν ένα όλο και αυξανόμενο αίσθημα ασφαλείας στον Δυτικό κόσμο. Το τρομοκρατικό χτύπημα της 9/11 όμως απέδειξε ότι το αίσθημα ασφάλεια, το οποίο ένοιωθαν τα κράτη, όσο και η πεποίθηση ότι οι ΗΠΑ βρίσκονται στο απυρόβλητο[74], αποδείχθηκαν αβάσιμα. Η Παγκοσμιοποίηση σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της τεχνολογίας εκμηδένισαν τις αποστάσεις και έδωσαν την δυνατότητα σε έναν απρόσωπο, μη κρατικό δρώντα (AQ) να πραγματοποιήσει την μεγαλύτερη επίθεση επί Αμερικανικού εδάφους[75].

Το ιδιαίτερα βίαιο αυτό τρομοκρατικό χτύπημα μπορεί να χαρακτηριστεί ως η ενέργεια η οποία αποτελεί τον συνδετικό κρίκο μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος[76]. Προέρχεται από το παρελθόν ωστόσο έχει τεράστιο αντίκτυπο στο παγκόσμιο σύστημα και είναι αυτό που σε πολύ μεγάλο βαθμό θα διαμορφώσει τα ζητήματα ασφαλείας του μέλλοντος[77]. Πλέον η τρομοκρατία αψηφάει σύνορα, αποστάσεις, ισχυρά ή μη, ανεπτυγμένα και μη κράτη, καθώς κανείς και πουθενά δεν μπορεί να

[71] Ο Αγιατολάχ Χομεϊνί από το 1979 έως 1989 διετέλεσε πολιτικός και θρησκευτικός ηγέτης του Ιράν. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Rapoport D.C, "The Four Waves of Modern Terrorism", 61-62
[72] Δυναστεία η οποία από το 1932 κυβερνάει την Σαουδική Αραβία.
[73] Τσετσενία, Τατζικιστάν, Ουζμπεκιστάν και Κιργιστάν
[74] Λόγω της γεωγραφικής θέσης την οποία κατέχουν και της μεγάλης απόστασης από την Μέση Ανατολή
[75] Osinga F, "Terrorism and Counterterrorism: Insights and Perspectives after September 11", 19
[76] Δεν αποτελεί απλή επίθεση καθώς κρύβει πολλούς συμβολισμούς, αποσκοπούσε στην δημιουργία αισθήματος τρόμου και ανασφάλειας σε ολόκληρο τον δυτικό κόσμο δεδομένου ότι μια παγκόσμια υπερδύναμη δεν μπόρεσε να αποτρέψει ένα τόσο μεγάλης κλίμακας τρομοκρατικό χτύπημα.
[77] Levi M et al , "Technologies, Security, and Privacy in the Post-9/11 European Information Society", 195

νιώθει ασφαλής. Παρόλο που η τρομοκρατία δεν αποτελεί νέο φαινόμενο μετά την 9/11 θα αναχθεί ως το κυριότερο ζήτημα ασφαλείας απ' όλα τα κράτη του «δυτικού» κόσμου[78].

Η σπουδαιότητα της 9/11 και τα ζητήματα ασφαλείας, τα οποία αναδύθηκαν από το τρομοκρατικό χτύπημα γίνονται αντιληπτά μέσα από μία σειρά μέτρων και αποφάσεων του ΟΗΕ. Το ΣΑ του ΟΗΕ αναγνώρισε το δικαίωμα των κρατών να προσφύγουν σε αυτοάμυνα σε περίπτωση που συμβεί παρόμοιας κλίμακας τρομοκρατικό χτύπημα στο έδαφος τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 51 του Χάρτη[79]. Επίσης η Διεθνής τρομοκρατία θεωρήθηκε ότι απειλεί την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια.

Την 28η Σεπτεμβρίου 2001 λήφθηκε ίσως η σημαντικότερη απόφαση για την καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας. Κατόπιν του ομόφωνου ψηφίσματος 1373/2001 τα επιβαλλόμενα μέτρα κατά της τρομοκρατίας από τον ΟΗΕ είναι πλέον υποχρεωτικά για όλα τα κράτη μέλη του οργανισμού[80]. Το εν λόγω ψήφισμα είναι ιδιαίτερα καινοτόμο και προσδίνει νέες δυνατότητες στο ΣΑ, καθώς βελτιώνει τη λειτουργία του και θέτει τις βάσεις για την κοινή και αποτελεσματική αντιμετώπιση της τρομοκρατίας[81]. Πλέον όλα τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να τροποποιήσουν την εθνική τους νομοθεσία και να συμπεριλάβουν σε αυτή συγκεκριμένα αντιτρομοκρατικά μέτρα[82]. Τα ανωτέρω μέτρα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας δεν είναι παντελώς νέα καθώς πολλά από αυτά είχαν προβλεφθεί σε δύο παλαιότερες συμβάσεις : στη σύμβαση του 1997 για την καταστολή των βομβιστικών και τρομοκρατικών ενεργειών και στη σύμβαση του 1999 για την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η καινοτομία και η σημαντικότητα του ψηφίσματος 1373/2001 έγκειται στο ότι ακόμα και τα κράτη τα οποία δεν είχαν προχωρήσει σε επικύρωση των διαλαμβανομένων στις ανωτέρω συμβάσεις τώρα είναι υποχρεωμένα να το κάνουν. Έτσι λοιπόν ιδρύθηκε η Αντιτρομοκρατική επιτροπή του Συμβουλίου Ασφαλείας (Counter Terrorism Committee) ως βοηθητικό όργανο του ΟΗΕ με αποστολή την παρακολούθηση της εφαρμογής του ψηφίσματος 1373/2001 και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των κρατών μελών ενάντια στην τρομοκρατία[83].

Το ΝΑΤΟ στον απόηχο του τρομοκρατικού αυτού χτυπήματος προέβη ομόφωνα[84] στην επίκληση του άρθρου 5[85].Το τρομοκρατικό χτύπημα της 9/11 και αργότερα τα ανωτέρω ψηφίσματα του ΣΑ, του ΟΗΕ και του ΝΑΤΟ είναι αυτά, τα οποία ώθησαν τον τότε Αμερικανό πρόεδρο των ΗΠΑ G. Bush να ξεκινήσει μια παγκόσμια στρατιωτική εκστρατεία για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας η οποία έμεινε στην ιστορία ως ο Πόλεμος ενάντια της Τρομοκρατίας[86].

---

[78] Muhammad Saleem, "On Defining Terrorism: Text And Context – A Qualitative Approach", 27
[79] Rosand E, "Security Council Resolution 1373, the Counter – Terrorism Committee and the Fight against Terrorism", 333
[80] United Nations, " S/RES/1373 (2001)", 1
[81] Rosand E, "Security Council Resolution 1373, the Counter – Terrorism Committee and the Fight against Terrorism", 333
[82] Οι τρομοκρατικές ενέργειες, η παροχή οικονομικής βοήθειας και η υποστήριξη των τρομοκρατικών ομάδων γίνονται ποινικά αδικήματα, τα οποία διώκονται ως τέτοια απ' όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ ανεξαιρέτως. Επίσης προάγεται η συνεργασία σε διακρατικό επίπεδο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων. Για περισσότερες πληροφορίες δες : De Jonge Oudraat, Chantal, "The Role of the Security Council", σελ. 161 στο: J. Boulden & Th. Weiss (Eds.).
[83] Συμβούλιο Ασφαλείας - Αντιτρομοκρατική Επιτροπή (CTC) | Εκτελεστική Διεύθυνση Αντιτρομοκρατικής Επιτροπής (CTED) (un.org)
[84] Cassese A, "Διεθνές Δίκαιο", 557 – 559.
[85] Αν κάποιο από τα 19 μέλη του δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφος του τα λοιπά μέλη έχουν δικαίωμα να συνδράμουν με συλλογική νόμιμη άμυνα.
[86] War on Terror.

Από τις 26 Οκτωβρίου του 2001 ψηφίστηκε η πατριωτική πρωτοβουλία (Patriot Act)[87]. Λίγες μέρες αργότερα ιδρύθηκε η ειδική ομάδα για τον εντοπισμό ξένων τρομοκρατών (FTTTF), η οποία είχε την δυνατότητα να αρνηθεί την είσοδο στη χώρα σε άτομα, τα οποία είναι ύποπτα ή εμπλέκονται σε τρομοκρατικές δραστηριότητες[88]. Για την αποφυγή παρόμοιων περιστατικών στις ΗΠΑ ιδρύθηκε η Transportation Security Administration (TSA)[89].

Επίσης το 2002 οι ΗΠΑ ίδρυσαν το υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας, το οποίο είναι επιφορτισμένο με την αντιμετώπιση και πρόληψη τρομοκρατικών ενεργειών και φυσικών καταστροφών[90] καθώς και τον συντονισμό των διαφόρων υπηρεσιών πληροφόρησης των ΗΠΑ με άμεση υπαγωγή στον Λευκό Οίκο[91] . Προς τα τέλη του 2002 οι ΗΠΑ δημιούργησαν την εθνική επιτροπή για τρομοκρατικές επιθέσεις[92], η οποία είχε ως αποστολή την διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο έγινε η επίθεση και την αποφυγή παρόμοιων μελλοντικών περιστατικών[93]. Η εν λόγω επιτροπή εισηγήθηκε την αύξηση των μέτρων ασφαλείας στο εσωτερικό της χώρας, τον αυστηρότερο έλεγχο στα σύνορα, καθώς και την δημιουργία ενός προγράμματος μετανάστευσης, το οποίο θα εντοπίζει τρομοκράτες και θα τους απαγορεύει την είσοδο στη χώρα. Το 2003 δημιουργήσαν και χρηματοδότησαν μια αντιτρομοκρατική πρωτοβουλία[94] στην Ανατολική Αφρική (EACTI)[95].

Εν συνεχεία το 2004 και με το ψήφισμα 1535 δημιουργήθηκε η Αντιτρομοκρατική Εκτελεστική διεύθυνση (Counter Terrorism Executive Directorate),[96] η οποία είναι επιφορτισμένη να συνδράμει την CTC και να ασκεί στενότερο έλεγχο των προβλεπόμενων στο ψήφισμα 1373/2001[97] καθώς και την διεξαγωγή καλύτερου εδαφικού – συνοριακού ελέγχου[98].

Στην ΓΣ του ΟΗΕ τον Σεπτέμβριου του 2006 τα κράτη μέλη συμφώνησαν ομόφωνα για πρώτη φορά στο ψήφισμα 60/288[99], που αφορά στην χάραξη μιας κοινής παγκόσμιας στρατηγικής για την εξάλειψη της τρομοκρατίας[100]. Ωστόσο οι τρομοκρατικές επιθέσεις το 2004 στη Μαδρίτη, το 2005 στο Λονδίνο, το 2015 στο περιοδικό Charlie Hebdo και το ίδιο έτος στο θέατρο Bataclan στην Γαλλία έστειλαν ένα ηχηρό μήνυμα στην Ευρώπη ότι η τρομοκρατία είναι ακόμα παρούσα[101]. Τα

---

[87] Νομοθεσία η οποία δίνει σημαντικές δυνατότητες στα σώματα ασφαλείας της χώρας, όταν αντιμετωπίζουν ενέργειες, οι οποίες σχετίζονται με την τρομοκρατία. Μέσω αυτού του νόμου ο γενικός εισαγγελέας των ΗΠΑ είχε τη δυνατότητα να προφυλακίζει ύποπτα άτομα για τρομοκρατικές ενέργειες έως και επτά ημέρες μέχρι την απαγγελία κατηγοριών. Επίσης, είχε το δικαίωμα για απόκτηση πρόσβασης σε τηλεφωνικά δεδομένα και e-mail των υπόπτων, μέσω των εταιρειών παροχής χωρίς αυτοί να λάβουν σχετική ειδοποίηση. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Farag, W.Z. (2020), "American security strategy towards terrorism after September 11 attacks", 329-330

[88] Farag, W.Z. (2020), "American security strategy towards terrorism after September 11 attacks",, 329

[89]Υπηρεσία στην οποία οι επιβάτες καταχωρούν τα προσωπικά τους δεδομένα, τα οποία με την σειρά τους γνωστοποιούνται στις υπηρεσίες πληροφορίων για εντοπισμό πιθανών τρομοκρατών. Για περισσότερες πληροφορίες δες : https://www.tsa.gov/travel/security-screening

[90] Το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας (DHS) (usa-esta.net)

[91] Farag, W.Z. (2020), "American security strategy towards terrorism after September 11 attacks",328

[92] Μετέπειτα γνωστή με την ονομασία επιτροπή 9/11

[93] Farag, W.Z. (2020), "American security strategy towards terrorism after September 11 attacks", 328

[94] Η εν λόγω πρωτοβουλία χρηματοδοτήθηκε με πάνω από 100 εκατομμύρια δολάρια και αποσκοπούσε στην αύξηση της στρατιωτικής εκπαίδευσης, αστυνόμευσης και επιτήρησης των συνόρων στην εν λόγω περιοχή.

[95] Farag, W.Z. (2020), "American security strategy towards terrorism after September 11 attacks", 328

[96] Romaniuk, Peter. "Institutions as Swords and Shields: Multilateral Counter-terrorism since 9/11", 600

[97] Συμβούλιο Ασφαλείας - Αντιτρομοκρατική Επιτροπή (CTC) | Εκτελεστική Διεύθυνση Αντιτρομοκρατικής Επιτροπής (CTED) (un.org)

[98]Το μετέπειτα ψήφισμα 2395 περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν στην πρόληψή και μείωση των FFT's.

[99] UN General Assembly, "A/RES/60/288"

[100] Περιλαμβάνει μέτρα για την αύξηση του ρόλου του ΟΗΕ κατά της τρομοκρατίας, τον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων, την αύξηση της κρατικής ικανότητας για αντιμετώπιση του φαινομένου καθώς και στην υιοθέτηση προληπτικών μέτρων.

[101] Rama Mani. "Terrorism, Security and Democracy: 20 Years after 9/11", 109-111

γεγονότα αυτά οδήγησαν στην αύξηση των επιπέδων παρακολούθησης και επιτήρησης παγκοσμίως[102].

Το τρομοκρατικό χτύπημα της 9/11 οδήγησε στην αύξηση των μέτρων ασφαλείας και επιτήρησης τόσο στις ΗΠΑ όσο και σε ολόκληρη την Ευρώπη[103]. Επίσης λήφθηκαν μέτρα σκληρής και ήπιας ισχύος[104] για την καταπολέμηση της[105]. Έτσι λοιπόν, στον βωμό της ασφάλειας θυσιάστηκε μέρος της προσωπικής ελευθερίας των πολιτών,[106] καθώς στη σχέση ασφάλειας/ιδιωτικότητας, η δεύτερη πολύ συχνά χάνει την σημασία της, καθώς η προάσπιση των προσωπικών δεδομένων φαντάζει αδύνατη[107].

Ωστόσο, τόσο οι ΗΠΑ όσο και ο υπόλοιπος κόσμος τα τελευταία έτη βιώνουν μια ιδιαίτερη πρόκληση, καθώς το μεγαλύτερο ζήτημα ασφαλείας το οποίο αντιμετωπίζουν είναι η εγχώριά τρομοκρατία και όχι η εξωγενής. Οι μαζικές δολοφονίες έχουν αυξηθεί σε συχνότητα και θνησιμότητα και οι περισσότερες έχουν σχέση με δεξιές εξτρεμιστικές και ρατσιστικές ιδεολογίες. Παρατηρείται αύξηση τέτοιων ενεργειών κατά 250% από το 2014 με αύξηση των θανάτων κατά 709%[108]. Ιδεολογίες αυτού του είδους έχουν οδηγήσει στην αύξηση των ποσοστών των ακροδεξιών κομμάτων[109], στο ξέσπασμα του κινήματος «Black Lives Matter» το 2020 στις ΗΠΑ και στην εχθρικότητα προς τους πρόσφυγες[110]. Τα ανωτέρω μέτρα πρόληψης και καταστολής της τρομοκρατίας αποτυγχάνουν να μειώσουν ή να προβλέψουν παρόμοια γεγονότα καθώς οι δράστες είναι πολίτες του κράτους, δρουν ως «Lone Wolfs», δεν σχετίζονται με κάποια τρομοκρατική οργάνωση και δεν χρειάζονται χρηματοδότηση[111]

[102] Παραδείγματος χάρη η Γαλλία δημιούργησε το πρόγραμμα «Vigipirate» για το συντονισμό όλων των σωμάτων ασφαλείας της χώρας. Σε πολλές χώρες της Ευρώπης και στις ΗΠΑ δημιουργήθηκαν τεχνολογικά συστήματα διαμοιρασμού πληροφορίων (ICT's) με απώτερο σκοπό τον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών κινδύνων και απειλών καθώς και ενίσχυση της επιτήρησης μέσω καμερών και συστημάτων συλλογής πληροφορίων (Dataveillance), μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η συλλογή δεδομένων για ύποπτα άτομα και δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται ως «πιθανή απειλή». Τέτοια συστήματα είναι το scope στην Αγγλία το οποίο κοινοποιεί πληροφορίες μεταξύ εννιά διαφορετικών κυβερνητικών υπηρεσιών και η «έξυπνη κάρτα ασύλου», η οποία εμπεριέχει τσιπάκι, το οποίο συνεχώς ενημερώνεται με δεδομένα όπως ηλεκτρονικό αποτύπωμα, φωτογραφία, εθνικότητα και ηλικία του κατόχου. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Levi, M et all, "Technologies, Security, and Privacy in the Post-9/11 European Information Society", 198-20

[103] Ibid, 195

[104] Farag, W.Z. (2020), "American security strategy towards terrorism after September 11 attacks",331

[105] Τα μέτρα σκληρής ισχύος αφορούσαν κυρίως σε ενέργειες όπως ο πόλεμος ενάντια στην τρομοκρατία και λοιπές στρατιωτικές ενέργειες ενώ τα μέτρα ήπιας ισχύος αφορούσαν την οικονομική καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αύξηση της επιτήρησης

[106] Τοποθέτηση καμερών σε δρόμους, παρακολούθηση κινητών τηλεφώνων, συμπλήρωση εγγράφων πριν από ταξιδιωτικές μετακινήσεις κ.α.

[107] Levi M et al , "Technologies, Security, and Privacy in the Post-9/11 European Information Society", 203

[108] Rama Mani. "Terrorism, Security and Democracy: 20 Years after 9/11", 108-109

[109] Όπως παρατηρήθηκε στις εκλογές του Βελγίου το 2006

[110] Rama Mani. "Terrorism, Security and Democracy: 20 Years after 9/11", 109-111

[111] Ibid, 109

Κεφάλαιο Τέταρτο

4. Τρομοκρατία και θρησκευτικός εξτρεμισμός

4.1: Το Ισλάμ και τα θρησκευτικά ρεύματα αυτού:

Η Θρησκεία του Ισλάμ[112] είναι μία από τις πιο διαδεδομένες θρησκείες παγκοσμίως. Οι πιστοί της εν λόγω θρησκείας ξεπερνούν το ένα δισεκατομμύριο[113]. Ωστόσο, η πλειονότητα γνωρίζει ελάχιστα δεδομένα για το Ισλάμ, τα οποία μάλιστα δεν ανταποκρίνονται και στην πραγματικότητα διότι βασίζονται σε στερεοτυπικές αντιλήψεις οι οποίες προβάλλονται από τα ΜΜΕ, τον πολιτικό αλλά και ακαδημαϊκό χώρο[114]. Όταν κάποιος επιθυμεί να αναφερθεί στην εν λόγω θρησκεία συναντάει συνήθως τρείς έννοιες. Τον «Μουσουλμανισμό», «Ισλαμισμό» και τον «Μωαμεθανισμό». Η τελευταία είναι κάπως αδόκιμη και μη αποδεκτή από τους πιστούς του Ισλάμ, καθώς ασπάζονται την διδασκαλία του προφήτη Μωάμεθ και δεν τον λατρεύουν ως Θεό[115]. Δεν είναι μία απλή θρησκεία, καθώς ρυθμίζει ζητήματα θρησκείας (Dan), πολιτικής (Daula) και του νόμου (Saria)[116]. Έτσι λοιπόν πολιτική και θρησκεία συγκεράζονται και δεν μπορούν να υπάρξουν το ένα χωρίς το άλλο[117]. Αυτός είναι και ο λόγος δημιουργίας του Χαλιφάτου, το οποίο είναι μια μορφή αυτοκρατορίας, στην οποία ο θρησκευτικός με τον πολιτικό ηγέτη ταυτίζονται για να ενώνει όλους του Άραβες Μουσουλμάνους.

Η πίστη του Ισλάμ βασίζεται σε πέντε αρχές, οι οποίες μπορούν να χαρακτηριστούν και ως οι «κολώνες», στις οποίες στηρίζεται ολόκληρη η τελετουργική δομή του[118].:

- Salat,[119] όπου στα αραβικά είναι η προσευχή. Πριν από την προσευχή κάθε Μουσουλμάνος πρέπει να εκτελεί έναν τελετουργικό καθαρισμό του σώματος του. Η προσευχή εκτελείται πέντε φορές την ημέρα από τους πιστούς, οι οποίοι κατά την διάρκεια της πρέπει να είναι στραμμένοι προς την Μέκκα[120] .

- Sawm[121], το οποίο σημαίνει νηστεία. Συγκεκριμένα εκτελείται κατά την περίοδο του ραμαζανιού[122], το οποίο διαρκεί για τριάντα ημέρες και οι πιστοί δεν πρέπει να φάνε ή να πιούνε από την ανατολή έως την δύση του ηλίου[123].

[112] Η απόδοση του Ισλάμ στην Αραβική γλώσσα σημαίνει «υποταγή» και συγκεκριμένα αναφέρεται στην υποταγή του πιστού στον Θεό Αλλάχ. Ο όρος Μουσουλμάνος (Muslim) αναφέρεται στον πιστό ο οποίος δείχνει πίστη και υπακοή στο Θεό για περισσότερες πληροφορίες δες : Τσιλιβίγκος Α., "Τρομοκρατία, Ισλαμισμός, Φονταμενταλισμός και Παγκόσμια Ασφάλεια", 86

[113] Espozito John et all, " Battle for Muslim's hearts and Minds: The road not (Yet) taken", 41

[114] Μακρής Γεράσιμος, "Ισλάμ: πεποιθήσεις, πρακτικές και τάσεις", 20-28.

[115] Τσιλιβίγκος Α., "Τρομοκρατία, Ισλαμισμός, Φονταμενταλισμός και Παγκόσμια Ασφάλεια", 86

[116] Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι περικλείει ζητήματα κάθε πτυχής της ανθρώπινης ζωής.

[117] Ανδριανόπουλος Α, "Ισλαμικός φανατισμός και κίνδυνοι για την Ελλάδα", 30

[118] Hitchcock Jennifer, "The 5 Pillars of Islam", 4

[119] Ibid, 4

[120] Ibid, 4

[121] Edgar Scott, "The Five Pillars of Islam in the Hadith", 79-80

[122]Το ραμαζάνι διεξάγεται κατά τον ένατο μήνα του Ισλαμικού ημερολογίου

[123] Edgar Scott, "The Five Pillars of Islam in the Hadith", 79-80

- Shahada[124], δηλαδή η ομολογία πίστεως και η παραδοχή ότι ο μοναδικός θεός είναι ο Αλάχ και ο προφήτης αυτού ο Μωάμεθ. Η Shahada είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αποδοχή του πιστού στην Ummah[125]. Για τους πιστούς είναι τόσο σημαντική που είναι τα πρώτα λόγια που λέγονται σε ένα νεογέννητο παιδί και τα τελευταία λόγια που λέει κάποιος πριν πεθάνει[126].

- Zakat[127], το οποίο είναι η ελεημοσύνη προς τους φτωχούς και θεωρείται ως τρόπος εξιλέωσης των αμαρτιών[128]. Δεν καθορίζεται επ' ακριβώς το ποσό, αλλά είναι αναλόγως του εισοδήματος του πιστού. Υπογραμμίζεται η σπουδαιότητα η ελεημοσύνη να έχει μυστικό χαρακτήρα[129].

- Κάθε Μουσουλμάνος οφείλει να μεταβεί για προσκύνημα έστω μια φορά στην ζωή του στην Μέκκα. Η υποχρέωση αυτή ονομάζεται Hajj[130]. Το προσκύνημα αυτό λαμβάνει χώρα κατά τις πρώτες δέκα ημέρες του δωδέκατου μήνα του Ισλαμικού ημερολογίου[131].

Το Ισλάμ αποκαλύφθηκε το 612 μ.Χ. στον προφήτη Μωάμεθ ύστερα από επίσκεψη του Αρχαγγέλου Γαβριήλ. Η διδασκαλία του προφήτη δεν ήταν αρεστή στην ηγεσία της κοινωνίας της Μέκκας και έτσι οδηγήθηκε στην μετανάστευση[132] προς μια πόλη που λεγόταν Γιαθρίμπ, μετ' έπειτα γνωστή ως Μεδίνα. Εκεί ίδρυσε την πρώτη κοινωνία πιστών την Ummah.

Από τότε η πίστη βασίζεται στον Κοράνι το οποίο αποτελεί το Ιερό βιβλίο του Ισλάμ, στην Σούνα[133], και στις παραδώσεις της Ummah. Για τους Μουσουλμάνους ο κόσμος δύναται να κατηγοριοποιηθεί σε τρείς χώρους[134]:

1) Dar Al – Islam [135]: χώρος όπου κυριαρχεί το Ισλάμ με εφαρμογή του νόμου της Sharia[136]

2) Dar Al – Harb[137] : ο εχθρικός χώρος στον οποίο πρέπει να εξαπλωθεί το ισλάμ με πόλεμο καθώς τον κυβερνάνε οι άπιστοι[138]

3) Dar Al – Sulh[139] : ο χώρος της συνύπαρξης. Είναι ο χώρος που δεν ανήκει σε Μουσουλμάνους αλλά έχει ειρήνη με τα Μουσουλμανικά κράτη και δεν ανήκει στο dar al – Harb αλλά ούτε και στο dar al - Islam[140]

[124] Hitchcock Jennifer, "The 5 Pillars of Islam", 4-5
[125] Ισλαμική κοινότητα
[126] Hitchcock Jennifer, "The 5 Pillars of Islam", 4-5
[127] Edgar Scott. "The Five Pillars of Islam in the Hadith", 76-79
[128] Ο Αλλάχ δέχεται ως ελεημοσύνη μόνο χρήματα, τα οποία έχουν κερδιθεί τίμια
[129] Edgar Scott. "The Five Pillars of Islam in the Hadith", 76-79
[130] Hitchcock Jennifer, "The 5 Pillars of Islam", 8
[131] Ibid, 8
[132] Η μετακίνηση αυτή αποτελεί την απαρχή του ημερολογίου των Μουσουλμάνων.
[133] Σούνα είναι η διδασκαλία του ίδιου του Μωάμεθ
[134] Νικολακάκης Ηλίας, "Τζιχάντ ο Ιερός Πόλεμος του Ισλάμ", 16
[135] Thameem Ushama, "Sayyid Qutb's critique of fiqh", 215
[136] Ibid, 215
[137] Ibid, 215
[138] Ibid, 215
[139] Mohd. Nasran Mohamad, "The Islamic Concept of World Division Based on al-Nawawi's Minhaj al-Talibin", 18
[140] Ibid, 19

Μετά το θάνατο του Μωάμεθ, ξεκίνησαν οι συγκρούσεις για την διαδοχή του[141]. Πολλοί Μουσουλμάνοι επιχείρησαν μέσω της απομόνωσης και της ασκητικής ζωής να στραφούν σε έναν τρόπο επικοινωνίας με τον Θεό, να εξιχνιάσουν το θέλημα του και να διατηρήσουν την αγνότητας της πίστης. Οι υποστηρικτές αυτού του ρεύματος ονομάστηκαν Σουφιστές (sufi) Ωστόσο οι Σουφιστές δεν πέτυχαν να μετριάσουν τη διαμάχη για την διαδοχή του Προφήτη και απόρροια των εν λόγω συγκρούσεων είναι το 632 να δημιουργηθεί το σχίσμα στην θρησκεία του Ισλάμ με τον διαχωρισμό πλέον σε Σουνίτες (Sunni) και Σιίτες (Shia)[142]. Ωστόσο οι πέντε «κολώνες» της πίστης του Ισλάμ είναι ο συνδετικός κρίκος για τους Σουνίτες και τους Σιίτες, καθώς είναι υποχρεωτικοί για όλους τους Μουσουλμάνους[143].

4.2: Η διασύνδεση της πολιτική και θρησκευτικού εξτρεμισμού:

Το Ισλάμ είναι μία αρκετά ειρηνική θρησκεία και έχει πολλά κοινά σημεία με άλλες θρησκείες, όπως ο χριστιανισμός και ο Ιουδαϊσμός. Όταν λοιπόν αναφερόμαστε σε θρησκευτικό εξτρεμισμό δεν κάνουμε λόγω για την θρησκεία του Ισλάμ αυτή καθ' αυτή αλλά αναφερόμαστε στον φαινόμενο του Ισλαμισμού[144], το οποίο αποτελεί μία πολιτική – κοινωνική κοσμοθεωρία, η οποία έχει γαλουχηθεί από την θρησκεία του Ισλάμ. Στην κοσμοθεωρία αυτή κεντρική και εξέχουσα θέση κατέχει ο Ιερός νόμος του Ισλάμ, η Σαρία, η οποία δεν επιδέχεται καμία απολύτως εξωγενή επιρροή και απαιτεί την πλήρη και ολοκληρωτική υποταγή του πιστού. Η ιδεολογία αυτή είναι ιδιαίτερα εξτρεμιστική, καθώς υποθάλπει και προωθεί ένα βαθύ μίσος για όλους τους μη Μουσουλμάνους και ειδικά για τις δυτικές κοινωνίες[145]. Απώτερος στόχος του Ισλαμισμού είναι η δημιουργία ενός Ισλαμικού θρησκευτικού κράτους υπό τον νόμο της Σαρίας, αφού έχει προηγηθεί η ανατροπή του κοσμικού κράτους[146]. Ο Ισλαμισμός δεν είναι θρησκεία[147], αλλά ένα πολιτικό και κοινωνικό φαινόμενο, το οποίο έχει επηρεαστεί από το Ισλάμ[148]. Αυτό που έχει επικρατήσει στην διεθνή κοινότητα έως σήμερα είναι να αναφέρεται ως «Πολιτικό Ισλάμ»[149]. Κάνουμε λόγο για πολιτικό Ισλάμ γιατί η έννοια και το περιεχόμενο του Ισλαμισμού σχετίζονται με την πολιτικοποίηση της θρησκείας και είναι έκδηλο το πολιτικό στοιχείο και όχι τόσο το θρησκευτικό[150]. Ισχύει η παρακάτω φράση : *« όλοι οι Ισλαμιστές είναι Μουσουλμάνοι, αλλά όλοι οι Μουσουλμάνοι δεν είναι Ισλαμιστές»*[151]. Η διαφορά τους έγκειται στην διαφορετική κατανόηση του Κορανιού και της Σούνας[152]. Οι Ισλαμιστές αναγνωρίζουν μόνο τον νόμο της Σαρίας και κανέναν άλλο[153]. Ιδρυτής

[141] Edgar Scott. "The Five Pillars of Islam in the Hadith", 71
[142] Οι Θρησκευτικές διαφορές μεταξύ Σουνιτών και Σιίτων περιγράφονται στο Παράρτημα ΙΙ της Παρούσης.
[143] Hitchcock Jennifer, "The 5 Pillars of Islam", 10-11
[144] Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι Ισλαμισμός και Ισλάμ δεν ταυτίζονται.
[145] Ιωάννης Μάζης, "Η Γεωγραφία των Ισλαμιστικών κινημάτων στη Μέση Ανατολή", 16
[146] Achilov D et al., "Got political Islam? Are politically moderate Muslims really different from radicals?", 612
[147] Κρίνεται δόκιμο λοιπόν, ο Ισλαμισμός να μην εξισώνεται με την θρησκεία του Ισλάμ.
[148] Achilov D et al., "Got political Islam? Are politically moderate Muslims really different from radicals?", 612
[149] Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι το Ισλάμ υπάρχει από τον 7ο αιώνα ενώ το πολιτικό ισλάμ αποτελεί απόρροια της παγκοσμιοποίησης και της νεωτερικότητας και εμφανίζεται περίπου τον 19ο αιώνα
[150] Καιρίδης Δ, "Η Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική και η Συντηρητική Αντεπανάσταση. Ο Μπους, η Τρομοκρατία, το Ιράκ και το Ισλάμ"
[151] Al – Said Rifa't, "Η Διαπάλη Ισλάμ και Ισλαμισμού. Ιστορία και Ιδεολογία της Ισλαμιστικής Τρομοκρατίας", 24
[152] Ibid, 24
[153] Στο κοράνι αναγράφεται ότι όλοι οι νόμοι προέρχονται από τον Θεό με συνέπεια να μην αποδέχονται τους ανθρώπινους νόμους

του από πολλούς θεωρείται ο Hassan Al -Banna[154]. Δημιουργήθηκε τον 19ο αιώνα, διότι οι Μουσουλμάνοι σε όλο τον κόσμο υπέφεραν και καταπιέζονταν αρχικά στις αποικίες των Βρετανών και Γάλλων, οι οποίοι τους οδήγησαν σε κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό καθώς επίσης υπέφεραν από πολέμους της δύσης όπως ο πρώτος πόλεμος του Κόλπου, στη Σομαλία, στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, στην Τσετσενία, στο Ιρακ, στο Αφγανιστάν[155] κ.α.

Ολοκληρώνοντας αξίζει να αναφερθεί ότι το Ισλάμ προκειμένου να αναπτυχθεί χρειάζεται την δημοκρατία. Αντίθετα ο Ισλαμισμός και δημοκρατία δεν συνάδουν[156], καθώς στόχος του ισλαμισμού είναι η επιβολή του νόμου της Σαρίας και η Ισλαμοποίηση του πληθυσμού, είτε ειρηνικά, είτε με τη βία, γεγονός το οποίο είναι σε αντιδιαστολή με τις αξίες και αρχές της δημοκρατίας[157].

Απ' όσα αναλύθηκαν στο παρών κεφάλαιο υπάρχουν σαφείς διαχωριστικές γραμμές μεταξύ του θρησκευτικού εξτρεμισμού, του πολιτικού ισλάμ και του Ισλάμ ως θρησκεία. Είναι αδόκιμο να ταυτίζονται αυτά τα τρία με την τρομοκρατία. Καθώς οι τρομοκρατικές ενέργειες δεν προάγονται σε καμία περίπτωση από την θρησκεία του Ισλάμ και το πολιτικό Ισλάμ αλλά από ορισμένα ριζοσπαστικοποιημένα ρεύματα, τα οποία ανήκουν στο φάσμα του εξτρεμιστικού πολιτικού Ισλάμ[158].

4.3: Προσηλυτισμός με πρόσχημα τον θρησκευτικό εξτρεμισμό:

Όταν αναφερόμαστε σε θρησκευτικό εξτρεμισμό εννοούμε τον φανατισμό με τις αντιλήψεις, τις διδαχές και τα σύμβολα μιας θρησκείας[159], τα οποία καταστούν τον πιστό να μην μπορεί να ανεχθεί αντιλήψεις και απόψεις διαφορετικές από της θρησκείας του[160]. Επίσης, είναι τόσο φανατισμένος και πεπεισμένος για την ανωτερότητα αυτής ώστε είναι διατεθειμένος να προσηλυτίσει με την βία ή ακόμα και να καταστρέψει τους αλλόθρησκούς[161].

Στην περίοδο που ακολούθησε αμέσως μετά την αποαποικιοποίηση ο θρησκευτικός φανατισμός, φονταμενταλισμός και εξτρεμισμός αυξάνονται. Πατέρας και εμπνευστής του ισλαμικού εξτρεμισμού θεωρείται ο Sayyid Qutb[162] και το βιβλίο του Milestones[163]. Θεωρείται ότι παρείχε το ιδεολογικό υπόβαθρο για την δημιουργία του σύγχρονου κινήματος της Τζιχάντ[164]. Χωρίζει τον κόσμο σε δύο κατηγορίες, τον κόσμο του Ισλάμ και τον κόσμο της άγνοιας[165], τον οποίο ονομάζει ως Jihiliya. Ένα ακόμα γεγονός το οποίο αύξησε τον θρησκευτικό φανατισμό και εξτρεμισμό είναι η Ιρανική επανάσταση, η οποία αν και διεξήχθη από Σιίτες, οδήγησε στην

[154] Ιδρυτής της Μουσουλμανικής αδελφότητας. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 163
[155] Abbas T. A, "Theory of Islamic political radicalism in Britain: sociology, theology and international political economy", 112
[156] Φώτης Παπαγεωργίου et al, "Ισλαμισμός και Ισλαμοφοβία. Πέρα από την Προκατάληψη", 393-394
[157] Ibid, 393-394

[158] Lewis B, "Roots of Muslim Rage", 57-60
[159] Η Θρησκεία είναι παράγοντας της κοινωνίας, ο οποίος πολλές φορές είναι υπεύθυνος για την δημιουργία αισθημάτων μισαλλοδοξίας και φανατισμού.
[160] Πέτρου Ιωάννης, "Θρησκεία, Φανατισμός, Μισαλλοδοξία και το δικαίωμα ελεύθερης γνώμης", 41-42
[161] Ibid, 41-42
[162] Λόγω των εξαιρετικά ριζοσπαστικών αντιλήψεων του εκτελέστηκε
[163] Esposito John, "Unholy War. Terror in the name of Islam", 56
[164] Ibid, 56
[165] Μέσω των έργων και της ιδεολογίας του καλεί τους πιστούς Μουσουλμάνους να είναι σε ετοιμότητα και την κατάλληλη στιγμή να διεξάγουν πόλεμο κατά των άπιστων βαρβάρων.

ανατροπή του κοσμικού δυτικόφρονου κράτους του Σάκη και την δημιουργία θρησκευτικού κράτος υπό την εξουσία του Αγιατολάχ Χομεϊνί[166], γεγονός που προκάλεσε θαυμασμό και δέος στους απανταχού Μουσουλμάνους[167]. Στην συνέχεια η εισβολή των Σοβιετικών στο Αφγανιστάν το 1979, ο πρώτος πόλεμος του κόλπου το 1990, ο πόλεμος των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν το 2001 και στο Ιράκ το 2003 οδήγησαν στην συσπείρωση πολλών Ισλαμιστικών ομάδων.

Με βάση τα ανωτέρω δημιουργήθηκε η θεώρηση ότι η μοναδική εναπομένουσα λύση για την αντιμετώπιση των Δυτικών Ιμπεριαλιστών, οι οποίοι είναι οι δυνάστες του Ισλαμικού κόσμου είναι η χρήση βίας[168]. Με αυτό το αφήγημα οι Ισλαμιστικές οργανώσεις καταφεύγουν σε μεθόδους προσηλυτισμού πιστών σε ολόκληρο τον κόσμο μέσω της εργαλειοποίησης της θρησκείας[169]. Πολλοί Άραβες και Μουσουλμάνοι γενικότερα έχουν μεταναστεύσει σε Ευρώπη και Αμερική από το 1950 έως το 1970 από πρώην Βρετανικές και Γαλλικές αποικίες, οι οποίοι ζουν, εργάζονται και έχουν δημιουργήσει μετανάστες δεύτερης και τρίτης γενιάς[170]. Τα γεγονότα της Αραβικής άνοιξης σε συνδυασμό με τα τρομοκρατικά χτυπήματα AQ – ISIS, καθώς και η προπαγάνδα των μέσων ενημέρωσης έχουν οδηγήσει στην περιθωριοποίηση και απομόνωση των ατόμων αυτών[171], γεγονός το οποίο τους δημιουργεί απογοήτευση, φόβο και οργή[172]. Τα άτομα τα οποία ζουν σε ένα τέτοιο περιβάλλον και υφίστανται αυτές τις άδικες διακρίσεις είναι κατά πολύ πιο ευάλωτα στην προπαγάνδα των τρομοκρατών και αποτελούν τα νούμερο ένα «υποψήφια θύματα για προσηλυτισμό[173]». Έτσι, λοιπόν, υιοθετούν ιδιαίτερα εξτρεμιστικές θρησκευτικές ιδεολογίες και καταφεύγουν σε βίαιες πράξεις προκειμένου να ανατρέψουν την ανωτέρω κατάσταση. Επίσης μέσω των ακραίων αυτών θρησκευτικών ιδεών αισθάνονται ολοκλήρωση, την ανεύρεση σκοπού και νοήματος ακόμα αν αυτό συνεπάγεται με την θυσία τους στο βωμό της πίστης[174].

Τα άτομα τα οποία είναι επιφορτισμένα με το καθήκον του προσηλυτισμού είναι χαρισματικά και χρησιμοποιούν τις δεξιότητές τους προκειμένου να χειραγωγήσουν και να οδηγήσουν ακόμα και στην καταστροφή τα θύματά τους[175]. Παρουσιάζεται στον προσηλυτιζόμενο σαν σοφός - πραγματικός πιστός ο οποίος θέλει να μυήσει τον στόχο του στην πραγματική έννοια του Ισλάμ, την οποία δεν έχει αντιληφθεί σωστά και ολοκληρωτικά διότι μειονεκτεί σε θρησκευτική παιδία σε σχέση με τον ίδιο[176]. Η διαδικασία του προσηλυτισμού, εμφανώς, βασίζεται σε μια σχέση ανισότητάς, όπου ο στρατολογητής απευθύνεται σε άτομα τα οποία αισθάνονται ανίσχυρα και παραγκωνισμένα[177] ή άτομα τα οποία πρόσφατα έγιναν Μουσουλμάνοι (Converts).

---

[166] Heywood, "Εισαγωγή στην Πολιτική", 65
[167] Kepel Gılles, «Τζιχάντ, ο ιερός πόλεμος », 185
[168] Βιβή Κεφαλά, "Βόρεια Αφρική Εσωτερική Πολιτική / Περιφερειακές και Διεθνείς Σχέσεις", 51
[169] Feldman, J. K et al., "Αποκόπτοντας το νήμα της τρομοκρατίας: Η αντιμετώπιση της έξαρσης των τρομοκρατικών επιθέσεων αυτοκτονίας σε παγκόσμιο επίπεδο", 21
[170] Orozobekova, Almakan. "The Mobilization and Recruitment of Foreign Fighters: The Case of Islamic State, 2012–2014", 94-95
[171] Για λόγους χρώματος, φυλής και θρησκείας.
[172] D'Amato S. (2019) "Islamization of criminal behavior", 332-335
[173] Ibid, 332-335
[174] Borum Randy, "Radicalization into Violent Extremism II, 38-40
[175] Η χειραγώγηση και ο προσηλυτισμός δεν λαμβάνουν χώρα σε δημόσιους χώρους αλλά σε ιδιωτικά μέρη, όπου συνήθως ο «στρατολογητής» βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση και μπορεί να τονίσει τις διαφορές και το πόσο ανώτερος είναι αυτός από το «θύμα» του.
[176] Πολλές φορές ο στρατολογητής παρουσιάζει τον εαυτό του ως το υπόδειγμα πιστού, ο οποίο διεξάγει τις επιταγές του Αλλάχ, ενώ στην πραγματικότητά δρα με βάση την δική του προσωπική ατζέντα ή της οργάνωσης την οποία εκπροσωπεί. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Taarnby, Michael, "Recruitment of Islamist Terrorists in Europe: Trends and Perspectives.", 38-39
[177] Ibid, 38-39

Κατά την διάρκεια της κατήχησης των προσηλυτιζόμενων παρουσιάζουν συγκεκριμένες φράσεις από το Κοράνι ενώ σκοπίμως αποκρύπτουν[178] άλλες οι οποίες δεν είναι ευθυγραμμισμένες με τους στόχους και σκοπούς τους[179]. Με αυτή την τακτική όπου «κόβουν και ράβουν» φράσεις από το Κοράνι δημιουργούν μια ψεύτικη και διαστρεβλωμένη οπτική, η οποία προωθεί τους στόχους τους και προάγει τον θρησκευτικό εξτρεμισμό[180].

Συνεπώς ο θρησκευτικός εξτρεμισμός δεν πρέπει να αποδίδεται στο Ισλάμ άλλα στην έλλειψη γνώσης της διδασκαλίας αυτού και στους «ψευδό - διανοούμενους», οι οποίοι αλλοιώνουν το περιεχόμενο και το εργαλειοποιούν για την επίτευξη των στόχων τους[181].

[178] Παρουσιάζουν εκφράσεις οι οποίες αναφέρονται σε αμυντικό πόλεμο (σκοτώστε τους απίστους όπου τους βρείτε και τις χρησιμοποιούν για την διεξαγωγή επιθετικών ενεργειών και αποκρύπτουν ειρηνικές φράσεις και πράξεις συγχώρεσης (ο Θεός συγχωρεί, δεν πρέπει να υπάρχει εχθρότητα). Για περισσότερες πληροφορίες δες : Qur'an 2:191 & Qur'an, 2:190–193

[179] Turner, Laura, "The Path to Terrorism: The Islamic State and Its Recruitment Strategies", 9

[180] Σε κανένα σημείο στο Κοράνι δεν δικαιολογείται η επίθεση σε αμάχους ή η δολοφονία αθώων πολιτών ως αντίποινά. Όλα αυτά είναι αυθαίρετα δημιουργήματα των στρατολογητών, οι οποίοι προσπαθούν να καλλιεργήσουν το μίσος, καθώς το ίδιο το κοράνι και ο ισλαμικός νόμος απαγορεύουν όλα τα ανωτέρω.

[181] Abbas, T, "A theory of Islamic political radicalism in Britain: sociology, theology and international political economy", 112-115

Κεφάλαιο Πέμπτο

5. Περιπτωσιολογική μελέτη της Al - Qaeda (AQ)

5.1 Η δομή και η οργάνωση της Al - Qaeda :

Όπως έχει αναφερθεί και στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας η Al – Qaeda[182] αποτελεί τον κύριο εκφραστή της θρησκευτικής τρομοκρατίας. Αφορμή της γένεσης και δημιουργίας της οργάνωσης αποτελεί η Σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν το 1979. Προάγγελος της οργάνωσης ήταν η Maktab Al – Khadamat (MAK)[183] η οποία λειτουργούσε στο Πακιστάν και η αποστολή της ήταν η συλλογή πόρων και η προσέλκυση ξένων Mujahideen για την υποστήριξη της αντίστασης των Αφγανών εναντίον της ΕΣΣΔ[184]. Ιδρυτές της ήταν οι Abdullah Azzam, Hamza Julaidan, Osama Bin Laden και Ayman Al – Zawahiri. Το 1980 η οργάνωση διοικούνταν από τους Bin Laden και Abdullah Azzam[185]. Έτσι το 1988 και όταν ο πόλεμος του Αφγανιστάν πλησίαζε στο τέλος ο Bin Laden μαζί με τούς Ayman Al – Zawaihiri και τον Sayyed imam Al- Sharif προχώρησαν στην ίδρυση της Al – Qaeda, η οποία μπορεί να συνδέθηκε με την αντίσταση των Μουσουλμάνων κατά των Σοβιετικών, αλλά αντλούσε το ιδεολογικό της υπόβαθρο από τον Sayyid Qutb και τους αδερφούς Μουσουλμάνους[186].

Η AQ διοικούνταν από τον ηγέτης της με την βοήθεια ενός συμβουλίου (Shura). Όσοι εντάσσονταν σε αυτή δήλωναν την πλήρη υποταγή τους στον Bin Laden και εκτελούσαν τις εντολές του με τυφλή υπακοή [187]. Από την ίδρυση της έθεσε τους στόχους της, οι οποίοι ήταν διεθνικοί. Στόχευε στην αναγέννηση και στην κάθαρση της Μουσουλμανικής κοινότητας, η οποία για την οργάνωση έχει διττό ρόλο. Αφ' ενός επιζητάει την εξάλειψη τις επιρροής από το δυτικό κόσμο, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΗΠΑ και αφ' ετέρου την ανατροπή των Μουσουλμάνων ηγετών, οι οποίοι συνεργάζονται με δυτικούς και χαρακτηρίζονται ως αποστάτες[188]. Τέλος, απέβλεπε στην δημιουργία Ισλαμικού κράτους υπό τον Νόμο της Σαρίας[189]. Ο Bin Laden χάρις στην συμβολή και στα επιτεύγματά του στον πόλεμο εναντίον των Σοβιετικών είχε αποκτήσει μεγάλο κύρος και είχε αναχθεί σε χαρισματική φιγούρα[190].

Ορόσημο αποτελεί η 7η Αυγούστου 1990, όπου στην Σαουδική Αραβία κατέφτασαν χιλιάδες Αμερικανοί στρατιώτες προκειμένου να συνδράμουν στην διαχείριση της εισβολής των Ιρακινών στο Κουβέιτ. Το γεγονός αυτό «ερέθισε»[191] τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του Bin Laden, γιατί θεώρησε ότι οι ΗΠΑ προσπαθούσαν να επεκτείνουν την ηγεμονία τους στον ευρύτερο Μουσουλμανικό κόσμο και δη στη Σαουδική Αραβία[192], περιοχή όπου βρίσκονται οι ιερότερες πόλεις του Ισλάμ[193]. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε την σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι για αυτόν

[182] Στα αραβικά Al – Qaeda σημαίνει «βάση».
[183] Γνωστή και ως «Arab Services Office» ή «Γραφείο παροχής Υπηρεσιών». Για περισσότερες πληροφορίες δες : Radil M. S. et al, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", 323
[184] Ibid, 323
[185] Θεωρείται ο πνευματικός καθοδηγητής του πρώτου. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 117
[186] Heywood A, "Διεθνείς σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή", 919
[187] Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 117
[188] Heywood A, "Διεθνείς σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή", 906-907
[189] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century", 83
[190] Gregg S H, " Defining and Distinguishing Traditional and Religious Terrorism", 13
[191] Ibid, 16
[192] Ibid, 16
[193] Θεωρούσε ότι μόνο οι Άραβες είχαν το «ιερό καθήκον» να προστατεύσουν το έδαφος αυτό.

καθώς είχε ήδη προσφέρει τους μαχητές του στον πόλεμο ενάντια στον Sadam Hussein. Θεώρησε την βασιλική οικογένεια των Saudis ως αποστάτες και προέβη σε τρομοκρατικές επιθέσεις εναντίον τους το 1991[194] και ύστερα αποχώρησε για το Σουδάν με σκοπό την προπαρασκευή τρομοκρατικών επιθέσεων[195].

Το 1994 αποτελεί σημαντική ημερομηνία για το μέλλον και την εξέλιξη της οργάνωσης καθώς ο Sayyed imam Al- Sharif[196] παρέδωσε στον Ayman Al – Zawaihiri ένα χειρόγραφο βιβλίο του, το οποίο έφερε την ονομασία[197] «The Compendium of the Pursuit of Divine Knowledge»[198]. Ο Al – Zawaihiri προέβη αυθαίρετα σε τροποποιήσεις στο εν λόγω βιβλίο, γεγονός που οδήγησε στην οριστική μεταξύ τους ρήξη και στην αποχώρηση του Al – Sharif από την οργάνωση. Οι τρομοκρατικές ενέργειες και ο πόλεμος τον οποίο ενορχήστρωσε η οργάνωση βασίζονται στον ιδεολογικό υπόβαθρο του εν λόγω εγχειρήματος[199]. Δύο χρόνια αργότερα, το 1996 ο Bin Laden επιστρέφει στο Αφγανιστάν, το οποίο κυβερνάται από τους Ταλιμπάν υπό τον Mullah Omar με τον οποίο ανέπτυξε άριστη συνεργασία. Αυτό που κάνει τη AQ διαφορετική σε σχέση με άλλες τρομοκρατικές οργανώσεις είναι ότι στα στρατόπεδα εκπαίδευσης του Αφγανιστάν καταφτάνουν Σουνίτες Μουσουλμάνοι από ολόκληρο τον κόσμο. Αυτό το γεγονός της προσδίδει έναν πολυεθνικό χαρακτήρα, άλλα όχι όμως και πολύ – θρησκευτικό, καθώς είναι όλοι Μουσουλμάνοι[200]. Εν συνεχεία το 1996, και 1998 εκδίδει την πρώτη και δεύτερη Φετφά (Fatwa)[201]. Με αυτές καλούσε τους απανταχού Μουσουλμάνους να εκπληρώσουν το ιερό τους καθήκον και να προβούν σε δολοφονίες κατά Αμερικάνων στρατιωτών και πολιτών ανεξαιρέτως και να αρπάξουν τα πλούτη τους σε όλον τον κόσμο[202].

Η AQ είναι πολύ ψηλά σε δημοφιλία στον Μουσουλμανικό κόσμο. Έχει δημιουργήσει ένα παγκόσμιο δίκτυο Ισλαμιστικής τρομοκρατίας[203]. Από την ίδρυσή της η διοίκηση της οργάνωσης είχε συγκεντρωτικό χαρακτήρα, με σαφή ιεραρχική δομή, καθώς τα νέα μέλη ορκίζονταν υποταγή στον Bin Laden. Ο αρχηγός της οργάνωσης μαζί με την Shura ήταν υπεύθυνοι για την λήψη των αποφάσεων. Ωστόσο το 2001 όπου ξεκινάει και η καμπή της, η οργάνωση υπεισέρχεται στην φάση της αποκέντρωσης. Στην φάση αυτή διαλύθηκε η ιεραρχική δομή με απώτερο σκοπό την αύξηση της επιβιωσιμότητας των μελών, καθώς και της ίδιας της οργάνωσης[204]. Εν συνεχεία το 2005 έως 2014 η οργάνωση μπαίνει στην περίοδο του Franchise[205]. Κατά την περίοδο αυτή αυξήθηκε η παρουσία της και σε άλλες χώρες του κόσμου. Επειδή ο κλοιός συνεχώς στένευε γύρω από την κεντρική ηγεσία της, η οργάνωση προωθεί ένα πιο αποκεντρωτικό τρόπο διοίκησης[206]. Ο κεντρικός πυρήνας και η ηγεσία της οργάνωσης οφείλουν την ανθεκτικότητά και επιβίωσή τους στην ικανότητα την οποία τους παρείχαν το Πακιστάν και το Αφγανιστάν για να κινούνται ελεύθερα στα

[194] Gerges F.A., "The Far Enemy: Why Jihad Went Global", 144
[195] Από τότε οι ΗΠΑ μετατράπηκαν στον νούμερο ένα στόχο της οργάνωσης και από το 1993 ξεκινάει η τρομοκρατική δραστηριότητα της Οργάνωσης εναντίων τους.
[196] Ένα εκ των ιδρυτικών μελών της οργάνωσης.
[197] Η ενσάρκωση στην αναζήτηση της θείας γνώσης.
[198] Andrew Wander, " Ahistory of terror: Al Qaeda 1988-2008"
[199] Ibid,
[200] Gregg S H, " Defining and Distinguishing Traditional and Religious Terrorism", 12
[201] Είναι μια διαταγή για ένα ζήτημα το οποίο προκύπτει από τον νόμο της Σαρίας και εκδίδεται από ένα επιφανές άτομο της Ummah.
[202] Khan U. H et al, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century", 83
[203]Σύμφωνα με εκτιμήσεις έχει ενωθεί με περισσότερες από 28 Σουνιτικές τρομοκρατικές οργανώσεις και έχει παρουσία σε περισσότερες από 12 χώρες.
[204] McNally, L. et al, "A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan", 5
[205] Stenersen A., "Thirty Years after its Foundation – Where is al-Qaida Going?" 5-16
[206] Η νέα μορφή της αποκεντρωτικής διοίκησης έδωσε την δυνατότητα στους επικεφαλής κάθε χώρας να συνάπτουν συμμαχίες με διάφορες τοπικές οργανώσεις χωρίς να λάβουν την έγκρισή από την κεντρική διοίκηση.

οχυρά και τις βάσεις τους μεταξύ της συνοριογραμμής τους[207]. Η αποκέντρωση της διοίκησης προσέδωσε στην οργάνωση ανθεκτικότητα και ελαστικότητα, καθώς διεξήγαγε τρομοκρατικές ενέργειες ακόμα και σε περιόδους που η κεντρική ηγεσία δεχόταν ασφυχτική πίεση[208].

Ισχυρότατο πλήγμα αποτέλεσε η εκτέλεση του χαρισματικού ηγέτη της Osama Bin Laden στις 2 Μαΐου 2011 από Αμερικανούς στρατιώτες. Την ηγεσία ανέλαβε ο Ayman Al – Zawaihiri ο οποίος διέταξε τα μέλη της οργάνωσης να διασκορπιστούν σε μικρές ομάδες μακριά από τα συνηθισμένα καταφύγια που χρησιμοποιούσαν και να παύσουν για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα κάθε εγκληματική ενέργεια σε μια προσπάθεια αναδιοργάνωσης και εξασφάλισης της επιβίωσης της οργάνωσης[209]. Από το 2014 η οργάνωση αποκτάει ακόμα ένα πρόβλημα καθώς δημιουργείται ο ISIS με τον οποίο έρχονται σε άμεση ρήξη. Έτσι η οργάνωση εισέρχεται στην φάση των Μοναχικών Λύκων[210].

Ολοκληρώνοντας, κατά την διάρκεια της αποκέντρωσης, του Franchise και των μοναχικών λύκων παρέχεται μια συγκεκριμένη ελευθερία δράσεων από την κεντρική διοίκηση της οργάνωσης. Ωστόσο η κεντρική ιδέα που καθοδηγούσε την οποιαδήποτε ανεξάρτητη δράση είχε δοθεί από τον ίδιο τον Bin Laden και δεν ήταν άλλη από την αυτοθυσία (Istishad)[211] στο όνομα του Αλλάχ στον αγώνα ενάντια των απίστων. Η πράξη αυτή ήταν η ύψιστη τιμή για τον μαχητή[212].

5.2 Η ακμή – παρακμή της Al - Qaeda :

Η Al – Qaeda όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω αποτελεί τον κύριο εκφραστή της θρησκευτικής τρομοκρατίας κατά τον 20ο και 21ο αιώνα. Οι τρομοκρατικές ενέργειες στις οποίες προέβη ήταν ιδιαίτερα βάναυσες και άλλαξαν μία για πάντα τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την ασφάλεια και το ζήτημα της διεθνούς τρομοκρατίας[213]. Ο Bin Landen εκμεταλλευόμενος την φήμη, την οποία είχε αποκτήσει κατά τον πόλεμο ενάντια στην ΕΣΣΔ, τόσο ως μαχητής, όσο και ως οργανωτής, αποφάσισε να διατηρήσει την δύναμη των Mujahedin, την οποία είχε υπό τις διαταγές του ακόμα και μετά το τέλος του πολέμου[214]. Έτσι, διατήρησε στην οργάνωση, βετεράνους πολεμιστές[215] με μεγάλη εμπειρία στο πεδίο της μάχης τους οποίους τους ένωναν κοινές εμπειρίες και ιδεολογικοί δεσμοί. Αργότερα αυτοί διασκορπίστηκαν σε πολλά κράτη ανά τον κόσμο, ξεκίνησαν την στρατολόγηση νέων μελών με απώτερο σκοπό την ιδεολογική προώθηση της παγκόσμιας Τζιχάντ[216]. Το απόγειο της δράσης της οργάνωσης ξεκινάει με την άφιξη των αμερικάνικων στρατευμάτων στην Σαουδική Αραβία με αφορμή τον πόλεμο του κόλπου[217]. Το 1996 αποτελεί έτος σταθμό για την οργάνωση καθώς ο Bin Laden επιστρέφει στο Αφγανιστάν και

[207] McNally, L. et al, “A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan”, 5
[208] Mendelsohn B, “Al-Qaeda's Franchising Strategy”, 42
[209] McNally, L. et al, “A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan”, 5-6
[210] Αυτοί ήταν άτομα, τα οποία μέσω προπαγάνδας, η οποία διεξάγεται από σταρτολογητές της οργάνωσης γίνονται κοινωνοί και ασπάζονται ακραίες ισλαμιστικές ιδεολογίες και στην συνέχεια διεξάγουν τρομοκρατικά χτυπήματα σε ολόκληρο τον κόσμο.
[211] Yoram Schweitzer, “New Perspectives on Terrorism”, 117 - 133
[212] Ibid, 117 - 133
[213] Khan U. H et al, “Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century”, 84
[214] Η Al – Qaeda είναι η οργάνωση, η οποία διαδέχθηκε την MAK.
[215] Yoram Schweitzer, “New Perspectives on Terrorism”, 117
[216] Ibid, 117
[217] Σημείο έναρξης τρομοκρατικών επιθέσεων κατά των ΗΠΑ.

αποκτάει στενές σχέσεις με τον ηγέτη των Ταλιμπάν Mohhamad Omar[218]. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της CIA από το 1995 έως 2001 οι ριζοσπάστικοποιημένοι Μουσουλμάνοι μαχητές, οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν στα εν λόγω στρατόπεδα ανέρχονται στις 20.000[219]. Κατά το ανωτέρω διάστημα, το οποίο θεωρείται ως η περίοδος ακμής της οργάνωσης αυτή απαριθμούσε περί τους 5.000 μαχητές[220] ενώ υπολογίζεται ότι διατηρούσε ενεργούς πυρήνες σε 72 κράτη [221].

Το 2001 μετά το τρομοκρατικό χτύπημα της 9/11 ξεκινάει ουσιαστικά η περίοδος παρακμής για την οργάνωση. Ο ηγέτης της Al – Qaeda θεώρησε ότι με τις τρομοκρατικές ενέργειες τις οποίες διεξήγαγε έως τότε καθώς και με το πρωτοφανές σε έκταση και σφοδρότητα χτύπημα της 9/11 θα προκαλούσε είτε την ταπείνωση των ΗΠΑ και την αποχώρηση τους από τα εδάφη του Ισλάμ ή θα τις παρέσερνε να πολεμήσουν εναντίον του Μουσουλμανικού κόσμου ως *«νέοι σταυροφόροι»*, γεγονός το οποίο θα ένωνε όλους τους Μουσουλμάνους εναντίον τους[222]. Ο πόλεμος αυτός ήλπιζε ότι θα λειτουργούσε ως αφύπνιση για την Ummah και αφορμή για εξέγερση εναντίον της Δύσης[223]. Επίσης θεωρούσε ότι μια τόσο συμβολική τρομοκρατική ενέργεια θα έπληττε άμεσα το κύρος των ΗΠΑ και θα είχε πολλαπλάσια οφέλη στην ριζοσπαστικοποίηση νέων «πιστών» εν συγκρίσει με τον προσηλυτισμό[224].

Ωστόσο αυτές οι εκτιμήσεις ήταν ένα ολέθριο λάθος το οποίο βασίστηκε σε εσφαλμένες αντιλήψεις[225] του Bin Laden. Άμεση απόρροια ήταν οι ΗΠΑ να προβούν στην ταχύτατη πολιτική και στρατιωτική κινητοποίηση τους για τον αφανισμό της εν λόγω οργάνωσης. Ο τακτικός αιφνιδιασμός του Bin Laden είναι εμφανείς, καθώς δεν περίμενε σε καμία περίπτωση την τόσο άμεση και αποτελεσματική εισβολή στο Αφγανιστάν, την γρήγορη πτώση του καθεστώτος των ταλιμπάν και την έλλειψη εξέγερσης και αντίστασης από τον Μουσουλμανικό κόσμο[226]. Ο πόλεμος τον οποίο κήρυξαν οι ΗΠΑ ενάντια στην τρομοκρατία οδήγησε στην καταστροφή όλων των στρατοπέδων εκπαίδευσής της, αποστέρησε την εδαφική βάση των επιχειρήσεων της και οδήγησε στην απώλεια πολλών μαχητών και ηγετικών στελεχών της[227]. Οι ενέργειες των ΗΠΑ και των συμμαχικών τους στρατευμάτων οδήγησαν στην απώλεια του 80% των μαχητών και υποδομών της[228].

Ένα ακόμα λάθος το οποίο οδήγησε στην αποδυνάμωση της οργάνωσης είναι η ιδεολογική επέκταση της μάχης και του πολέμου σε όλα τα μέρη της γης, όπου υπάρχουν καταπιεσμένοι Μουσουλμάνοι. Η τόσο μεγάλη και αδιάκριτη αύξηση της περιοχής επιχειρήσεων της οργάνωσης είχε ως άμεση απόρροια την αύξηση της λίστας των εχθρών της[229].

Το χτύπημα της 9/11 βασιζόταν στην ιδέα της «συσπείρωσης» των απανταχού Μουσουλμάνων για την προάσπιση των εδαφών του Ισλάμ σε περίπτωση εισβολής των ΗΠΑ όπως ακριβώς έγινε

[218] Ο οποίος του επιτρέπει να δημιουργήσει αρκετά στρατόπεδα εκπαίδευσης και υπηρεσίες πληροφοριών. Για περισσότερα δες: McNally, L. et al, "A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan", 3

[219] Bartholet J, "Method to the Madness", 62-67

[220] Αποτελεί Ελιτιστική οργάνωση η οποία επέτρεπε μόνο στους επίλεκτους εκπαιδευόμενους να ενταχθούν σε αυτή.

[221] Cronin A.K et al, "Attacking Terrorism: Elements of a Grand Strategy", 63

[222] Martin J. Hart, " Al Qaeda, Refining a failing strategy", 119

[223] Donnelly M. G et al, "Foreign fighters in history", 13

[224] Martin J. Hart, " Al Qaeda, Refining a failing strategy", 118

[225]Θεωρούσε ότι οι ΗΠΑ δεν θα επιθυμούσαν να εμπλακούν σε έναν δαπανηρό και μακροχρόνιο πόλεμο όπως έπραξαν και στο Μογκαντίσου και τη Βηρυτό για περισσότερες πληροφορίες δες : Gerges F.A., "The Rise and Fall of Al-Qaeda", 94

[226] Thomas R McCabe, "The Strategic Failures of Al Qaeda",63

[227] Heywood A, "Διεθνείς σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή", 921

[228] Byman D., "Al Qaeda, The Islamic State, and The Global Jihadist Movement", 42

[229] Στους εχθρούς της προσδέθηκαν κράτη όπως η Τουρκία, Ινδονησία, Ιορδανία και Σαουδική Αραβία με τα οποία θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί η σύγκρουση. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Thomas R McCabe, "The Strategic Failures of Al Qaeda",64

με την εισβολή της ΕΣΣΔ το 1979. Ωστόσο εδώ υπάρχει μια βασική διαφορά, η οποία είναι και η ειδοποιός. Το 1979 οι Σοβιετικοί εισέβαλαν στο Αφγανιστάν χωρίς να έχει προηγηθεί κάποια πρόκληση από την Μουσουλμανική κοινότητα. Η εισβολή των ΗΠΑ ήταν απόρροια και έλαβε την διεθνή νομιμοποίηση χάρις στο τρομοκρατικό χτύπημα της 9/11. Ένα χτύπημα το οποίο είχε σαν αποτέλεσμα τον θάνατο και τραυματισμό χιλιάδων αθώων πολιτών[230]. Επίσης βασιζόμενη στην εξτρεμιστική ιδεολογία της η AQ κατά την διάρκεια των διαφόρων τρομοκρατικών ενεργειών της έχει σκοτώσει πολλούς περισσότερους Μουσουλμάνους παρά «αλλόθρησκους»[231]. Τα ανωτέρω γεγονότα έχουν διχάσει την Μουσουλμανική κοινωνία και είναι αυτά τα οποία οδήγησαν στην μη εξέγερση ενάντια στην Αμερικανική εισβολή.

Τέλος ένα ακόμα στοιχείο το οποίο συνέβαλε στην αποδυνάμωση της οργάνωσης είναι ο σαφής προσανατολισμός προς τη βία και η έλλειψη πολιτικής οργάνωσης και κρατικής οικονομικής υποστήριξης[232]. Η AQ δεν διαθέτει πολιτικό παρακλάδι το οποίο θα μπορούσε με ένα πιο βελτιωμένο επικοινωνιακό πλαίσιο να συγκεντρώσει περισσότερη λαϊκή υποστήριξη. Πράξεις τις οποίες στον αντίποδα έχει πράξει η Hezbolahh η οποία έχει πολιτικό κομμάτι και λαμβάνει υλική και οικονομική υποστήριξη από Ιράν και Συρία[233].

Οι λανθασμένες αντιλήψεις και τακτικές του Bin Laden, περί αδυναμίας των ΗΠΑ και συσπείρωσης του Μουσουλμανικού λαού, είναι αυτές που τον οδήγησαν στην αποδυνάμωση της οργάνωσής του. Καθώς οι ΗΠΑ 23 χρόνια αργότερα αποτελούν την κεντρική δύναμη του διεθνούς συστήματος χωρίς να διαβλέποντα προοπτικές ανατροπής της εν λόγω κατάστασης[234]. Ολοκληρώνοντας συμπεραίνουμε ότι το τρομοκρατικό χτύπημα της 9/11 μπορεί να αποτελεί το μεγαλύτερο τρομοκρατικό χτύπημα στην ιστορία της οργάνωσης, ωστόσο είναι και αυτό το οποίο σηματοδοτεί και αποδεικνύει την απώλεια της επιρροής του Bin Landen και τη Al – Qaeda επι του κινήματος της Τζιχάντ[235].

5.3 Τρομοκρατικά κτυπήματα που συγκλόνισαν τον κόσμο :

Η οργάνωση της Al-Qaeda είχε ανάγει την αυτοθυσία στο όνομα του Αλλάχ, ως τον μέγιστο στόχο και τιμή για έναν μαχητή της Τζιχάντ καθώς θεωρούσαν ότι έτσι θα επιτύχουν την νίκη κατά των απίστων[236]. Το πρώτο μεγάλο χτύπημα της οργάνωσης έλαβε χώρα το 1993 και συγκεκριμένα την 26η Φεβρουαρίου, όπου πραγματοποιήθηκε βομβιστική επίθεση στο World Trade Center στην Νέα Υόρκη με απολογισμό 6 νεκρούς και 1000 τραυματίες[237]. Πέντε χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα τον Αύγουστο του 1998 η οργάνωση προέβη σε επιθέσεις στις Αμερικανικές πρεσβείες της Κένυας και της Τανζανίας στις οποίες σκοτώθηκαν 224 άτομα και τραυματίστηκαν 4.000. Κατά τις ανωτέρω επιθέσεις ο Bin Laden έπαιξε καθοριστικό ρόλο καθώς οι επιθέσεις διεξήχθησαν από μέλη της κεντρικής οργάνωσης του[238]. Την 12η Οκτωβρίου του 2000 ένα μικρό

[230] Πράξη η οποία απαγορεύεται από το Κοράνι και είναι μη αποδεκτή από τη Μουσουλμανική κοινότητα καθώς θεωρούνται ως *«αθώα θύματα»*.
[231] Thomas R McCabe, "The Strategic Failures of Al Qaeda", 65
[232] Η οικονομική υποστήριξη του σκοπού της γίνεται από οικονομικά επιφανή μέλη της οργάνωσης, από ομοϊδεάτες Μουσουλμάνους καθώς και από εγκληματικές ενέργειες, όπως απαγωγές, εμπόριο ναρκωτικών κ.α
[233] Martin J. Hart, " Al Qaeda, Refining a failing strategy", 121-122
[234] Thomas R McCabe, "The Strategic Failures of Al Qaeda",61-68
[235] Gerges F.A., "The Rise and Fall of Al-Qaeda", 96
[236] Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 118
[237] Heywood A, "Διεθνείς σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή", 919 Δες επίσης https://www.theguardian.com/world/2008/jul/13/history.alqaida
[238] Byman D., "Al Qaeda, The Islamic State, and The Global Jihadist Movement", 25

σκάφος παροχής υπηρεσιών το οποίο ήταν γεμάτο με εκρηκτικές ύλες αντιτάχθηκε δίπλα στο αντιτορπιλικό U.S.S Cole[239]. Απόρροια της εν λόγω τρομοκρατικής ενέργειας ήταν ο θάνατος 17 Αμερικανών Ναυτικών[240].

Το πιο φονικό τρομοκρατικό χτύπημα στην ιστορία της οργάνωσης εκτελέστηκε επί Αμερικανικού εδάφους. Την 11 Σεπτεμβρίου 2001 μια ομάδα αποτελούμενη από 19 τρομοκράτες προέβη σε αεροπειρατεία 4 αεροπλάνων των Αμερικανικών αερογραμμών εκ των οποίων τα δύο χτύπησαν τους δίδυμούς Πύργους[241] στο World Trade Center, ένα χτύπησε το Πεντάγωνο, ενώ το τέταρτο δεν βρήκε κάποιο στόχο. Το εν λόγω τρομοκρατικό χτύπημα είχε τον τραγικό απολογισμό των 3.000 νεκρών και άνω των 6.000 τραυματιών[242]. Στην συνέχεια στις 11 Απριλίου του 2002 και παρότι η εισβολή των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν βρισκόταν σε εξέλιξη, πραγματοποιήθηκε νέα βομβιστική επίθεση στο Djerba της Τυνησίας με 21 νεκρούς από τους οποίους οι περισσότεροι ήταν Γερμανοί τουρίστες[243].

Πολλές επιθέσεις δεν διεξήχθησαν από την AQC, ωστόσο, ιδεολογικά, μπορούν να πιστωθούν σε αυτή γιατί προέρχονται από παρακλάδια της σε διάφορες χώρες. Στην Νοτιοανατολική Ασία η οργάνωση Jemaa Islamia[244], τον Οκτώβριο του 2002 προέβη σε βομβιστική επίθεση σε νυχτερινά κέντρα διασκέδασης με 202 νεκρούς. Στις 20 Δεκεμβρίου του 2003 στοχοποιήθηκαν από παρακλάδι της στην Τουρκία Βρετανοί πολίτες, 38 από αυτούς πέθαναν και 500 τραυματίστηκαν[245].

Την 11η Μαρτίου του 2004 ένα δίκτυο συναφές με την AQ ενεργοποίησε 10 εκρηκτικούς μηχανισμούς στον προαστιακό σιδηρόδρομο της Μαδρίτης με 191 νεκρούς και 1.400 τραυματίες. Ένα χρόνο αργότερα στις 7 Ιουλίου 2005 τέσσερις Βρετανοί τρομοκράτες από τους οποίους οι τρείς είχαν καταγωγή από το Πακιστάν και ο τέταρτος από τη Τζαμάικα προέβησαν σε τρομοκρατική ενέργεια στο μέτρο και σε ένα λεωφορείο στο κέντρο του Λονδίνου[246]. Ο απολογισμός της τρομοκρατικής ενέργειας ήταν 52 νεκροί και εκατοντάδες τραυματίες[247].

Από τις βομβιστικές επιθέσεις δεν γλύτωσαν και οι Αραβικές χώρες οι οποίες είχαν στιγματιστεί ως «Αποστάτες». Έτσι το 2003 στην πρωτεύουσα του Μαρόκο την Καζαμπλάνκα 13 βομβιστές αυτοκτονίας επιτέθηκαν σε διαφορετικά σημεία στην πόλη, σκότωσαν 45 άτομα και τραυμάτισαν ακόμα περίπου 100. Τέλος το 2005 στο τουριστικό θέρετρο Sharm al-Sheikh πυροδοτήθηκαν 3 βόμβες, δύο σε ξενοδοχεία που παραθέριζαν «δυτικοί» τουρίστες και μία στην κεντρική αγορά της πόλης με απολογισμό 63 νεκρούς[248].

Από τα ανωτέρω γίνεται αντιληπτό ότι η AQ καθώς και τα παρακλάδια αυτής ή πράκτορες οι οποίοι έλαβαν εκπαίδευση και κατευθύνσεις από την οργάνωση προέβησαν σε πολλά και σφοδρά τρομοκρατικά χτυπήματα τα οποία συντάραξαν την Παγκόσμια κοινωνία. Η χρήση των βομβιστών αυτοκτονίας για την οργάνωση αποτέλεσε αφ' ενός modus operandi και αφ' ετέρου μέσο ριζοσπαστικοποίησης και προπαγάνδας. Τα δε ΜΜΕ αποτέλεσαν το τέλειο τρόπο εξάπλωσης και προβολής των μηνυμάτων και των δράσεων της καθώς μέσω αυτών ο κόσμος μετατράπηκε από

[239] Θεωρείται ως ένα από τα φονικά χτυπήματα στην ιστορία του Αμερικανικού πολεμικό ναυτικού.
[240] Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 126
[241] Ύστερα από περίπου δύο ώρες οι δίδυμοι πύργοι κατέρρευσαν.
[242] Chaliand G et al, "The History of Terrorism from Antiquity to Al Qaeda", 413
[243] Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 126
[244] Είχε στενότατες σχέσεις με την Al – Qaeda και λάμβανε οικονομική υποστήριξη από αυτή.
[245] Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 128
[246] Σύμφωνα με πληροφορίες των αρχών είχαν εκπαιδευτεί στο Πακιστάν και στο Κασμίρ, είχαν λάβει καθοδήγηση και ήταν υπό την επίβλεψη της Al-Qaeda.
[247] Nesser P., "Chronology of Jihadism in Western Europe 1994–2007", 937
[248] Mohammad-Mahmoud Ould Mohamedou, "The Rise and Fall of Al Qaeda", 37

παρατηρητής, σε ριζοσπαστικοποιημένος δράστης που διεξάγει νέες τρομοκρατικές επιθέσεις στο όνομα της [249].

5.4: Τρόπος δράσης και οργάνωσης μετά το θάνατο του Bin Landen :

Την νύχτα της 1ης προς 2α Μαΐου του 2011 ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Barak Obama μέσω διαγγέλματός του ανακοίνωσε στον Αμερικανικό λαό την απόδοση δικαιοσύνης τόσο για τους νεκρούς της 11ης Σεπτεμβρίου, όσο και για τις οικογένειές τους καθώς ο τρομοκράτης και ηγέτης της Al – Qaeda, Osama Bin Laden είχε σκοτωθεί σε μυστική επιχείρηση[250] που διεξήχθη στο Abbottabad[251]. Μέχρι και το θάνατο του ο Bin Laden επέβλεπε στενά την κάθε επιχείρηση της οργάνωσης του. Η AQ είχε ισχυρή ιεραρχική δομή, καθώς όλα τα μέλη της έδιναν όρκο αφοσίωσης (baya) σε αυτόν[252]. Μετά τον θάνατο του η οργάνωση έχασε τον ιεραρχικό της χαρακτήρα, δεν βασίζεται πλέον σε συγκεκριμένες προσωπικότητες και μετατράπηκε σε μια *«Αποστολή της Τζιχαντ»,* η οποία διεξάγεται από όλους του πιστούς της Ummah[253]. Έτσι, λοιπόν, μεταμορφώθηκε από συγκεντρωτική και ιεραρχική οργάνωση σε μια αποκεντρωμένη περιφερική οργάνωση[254]. Τα ηνία της οργάνωσης ανέλαβε ο Ayman Al-Zawahiri[255]. Ο Zawahiri διατήρησε την ιδεολογία του προκατόχου του για αντίσταση ενάντια στην δύση, ωστόσο δεν ήταν ιδιαίτερα προοδευτικός, ήταν λιγότερο χαρισματικός και μειονεκτούσε σημαντικά του πρώτου στην ευελιξία χειρισμού διαφόρων ζητημάτων[256]. Τα ανωτέρω ζητήματα οδήγησαν στον διαχωρισμό της κεντρικής οργάνωσης με κάποια από τα κυριότερα δίκτυα της σε άλλα κράτη. Μόνο η AQ στην Υεμένη δήλωσε ανοιχτά την πίστη της. Η AQI και η AQIM[257] δεν έδωσαν όρκο πίστης στον Zawahiri γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι ο νέος ηγέτης της απώλεσε την εξουσία που είχε ο Bin Laden επί αυτών[258]. Ο Zawahiri εστιάζει περισσότερο στον «κοντινό εχθρό»[259] ή «al adou al qareeb»[260], και λιγότερο στον «μακρινό εχθρό»[261] ή «al adou al ba'eed» [262]. Μετά τη 9/11 και ιδιαίτερα τον θάνατο του Bin Laden η οργάνωση έχει αρχίσει να αποδυναμώνεται. Το 2014 τα πράγματα έγιναν χειρότερα για αυτή καθώς ιδρύθηκε ο ISIS. Ο ISIS ο οποίος κατείχε μια εδαφική περιοχή *«στο μέγεθος της Αγγλίας»*[263] τράβηξε πολλούς Ισλαμιστές Μαχητές στις τάξεις του αποδυναμώνοντας ακόμα περισσότερο την AQ[264]. Θεωρήθηκε ως μια εξαιρετικά προοδευτική οργάνωση, η οποία είχε φτάσει πολύ κοντά στην ίδρυση Ισλαμικού κράτους, ενώ η Al-Qaeda είχε μείνει στάσιμη[265].

---

[249] Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 133
[250] Μυστική επιχείρηση των ΗΠΑ με κωδική ονομασία «Δόρυ του Ποσειδώνα» (Neptune's Spear). Για περισσοτερες πληροφορίες δες: Wallace, David A. "Operation Neptune's Spear: The Lawful Killing of Osama Bin Laden", 368
[251] Περιοχή στο Βόριο Πακιστάν.
[252] Jean-Pierre Filiu, "Al-Qaeda since the Death of Bin Laden",124
[253] Murad Batal al-Shishan, "Understanding Strategic Change in al-Qaeda's Central Leadership after Bin Laden",7
[254] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 131
[255] Επί χρόνια συνεργάτης και δεξί χέρι του Bin Laden.
[256] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 140
[257] Al – Qaeda in Maghreb.
[258] Jean-Pierre Filiu, "Al-Qaeda since the Death of Bin Laden",124 -125
[259] Τα Μουσουλμανικά κράτη που θεωρεί ως αποστάτες.
[260] Mohammad-Mahmoud Ould Mohamedou, "The Rise and Fall of Al Qaeda", 13
[261] ΗΠΑ – Ισραήλ και γενικότερα ο δυτικός κόσμος. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Murad Batal al-Shishan, "Understanding Strategic Change in al-Qaeda's Central Leadership after Bin Laden",8 -9
[262] Mohammad-Mahmoud Ould Mohamedou, "The Rise and Fall of Al Qaeda", 13
[263] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 143
[264] Αυτό συνέβη διότι κατείχε εδαφικές εκτάσεις και δεν θεωρούνταν πλέον μια αντιστασιακή οργάνωση, αλλά είχε μετεξελιχθεί σε κράτος.
[265] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden",143

Η Al-Qaeda προσπάθησε να μετατοπίσει το κέντρο βάρους της από το Αφγανιστάν και το Πακιστάν στην Συρία. Έτσι δημιούργησε μια οργάνωση σε Συριακό έδαφος, την Al-Nusra Front με σκοπό να δημιουργήσει διαύλους επικοινωνίας προκειμένου να μεταδοθούν τα μηνύματα της στην τοπική κοινωνία και να χτίσει συμμαχίες[266]. Η οργάνωση δικτυώθηκε άμεσα και κατέλαβε στρατηγική θέση στην Συρία. Ωστόσο γρήγορα απέκτησε μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας και αποστασιοποιήθηκε από την κεντρική οργάνωση. Οι αποφάσεις της Al-Nusra είναι στρατηγικές και άμεσες και δεν είναι ευθυγραμμισμένες με τις απόψεις της AQC[267]. Το 2016 η οργάνωση άλλαξε το όνομα της σε Jabhat Fateh Al-Sham καθώς συνειδητοποίησε ότι το να είναι συνδεδεμένη με την AQ μόνο κακό της κάνει καθώς το όνομα Al-Qaeda θεωρείται πλέον ως κάτι πολύ αρνητικό[268].

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό για τη δράση της αυτήν την περίοδο είναι ότι ο Zawahiri ως ο νέος αρχηγός της οργάνωσης έδωσε διαταγή να μην επιτεθεί κανένας σε δυτικά κράτη και πολίτες[269]. Η οργάνωση επικεντρώθηκε σε τοπικά ζητήματα προκειμένου να αποφύγει τα αντίποινα από την Δύση. Έτσι άφησε τον ISIS να αντιμετωπίσει μόνος του το αντιτρομοκρατικό κίνημα και αυτή εστίασε σε εσωτερικά ζητήματα και αναδιοργάνωση[270]. Η οργάνωση στην περίοδο που ακολούθησε από τον θάνατο του Bin Laden μετατοπίστηκε από τα παγκόσμια σε τοπικά ζητήματα. Η τελευταία τρομοκρατική ενέργεια που διεξήγαγε σε Δυτικό έδαφος έγινε το 2005[271]. Παρόλο που επέλεξε να κινηθεί υπόγεια και αθόρυβα το κύριο αφήγημα της για πόλεμο κατά της δύσης παραμένει ανέπαφο. Έχει την δυνατότητα να εκμεταλλευτεί τις αποτυχίες του ISIS και να επωφεληθεί από αυτές. Παραμένει ακόμα και σήμερα η ενεργός αντίσταση κατά της δύσης η οποία όταν παρουσιαστούν οι ιδανικές συνθήκες θα αναζωπυρώσει τους εναπομείναντες πυρήνες σε Αφγανιστάν, Συρία, Πακιστάν και Ιράκ[272].

Ωστόσο ο θάνατος του του Ayman Al-Zawahiri στις 31 Ιουλίου του 2022 δημιουργεί ερωτήματα για την στάση που θα κρατήσει ο νέος ηγέτης της οργάνωσης Saif Al – Adel. Ένα γεγονός είναι σίγουρο, κανένας ηγέτης της Al – Qaeda δεν θα μπορέσει ποτέ να κατέχει το κύρος και την εξουσία την οποία απολάμβανε ο Bin Laden καθώς είναι ο μόνος που μπορούσε να επιβάλει την άποψη του και να ενώσει ολόκληρη την οργάνωση[273].

[266] Ibid, 141

[267] Το γεγονός αυτό προέκυψε από την μεγάλη εδαφική απόσταση των δύο οργανώσεων καθώς και από την άρνηση του Zawahiri να κάνει χρήση μέσων επικοινωνίας.

[268] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 141

[269] Η AQ είχε πολλές ευκαιρίες να επιτεθεί ενάντια σε δυτικούς στην Συρία, ωστόσο δεν το έπραξε.

[270] Ibid, 141-142

[271] Brian M Jenkins, "Al Qaeda After Bin Laden: Implications for American Strategy", 3

[272] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 143

[273] Brian M Jenkins, "Al Qaeda After Bin Laden: Implications for American Strategy", 3

Κεφάλαιο Έκτο

6. Η Περιπτωσιολογική μελέτη του ISIS

6.1 Η δημιουργία της Οργάνωσης και οι σχέσεις με την AQ :

Οι απαρχές της οργάνωσης μπορούν να εντοπιστούν στο μακρινό 1999 όπου ο Ιορδανός εξτρεμιστής Abu Musab al – Zarqawi ίδρυσε την οργάνωση Jama'at al – Tawhid wal – Jihad στην Ιορδανία[274]. Το ίδιο έτος ήρθε στο Αφγανιστάν σε επαφή με τον Bin Laden όταν επιδίωξε την δημιουργία στο Herat δικού του στρατοπέδου εκπαίδευσης[275]. Ο Bin Laden αντιμετώπισε με δυσπιστία τον Al – Zarqawi καθώς ο ίδιος και τα ιδρυτικά μέλη της AQ προερχόταν από την μεσαία τουλάχιστον και πάνω τάξη και είχαν λάβει πανεπιστημιακή μόρφωση εν αντιθέσει με τον Al – Zarqawi ο οποίος προερχόταν από χαμηλότερη κοινωνική τάξη και ήταν λιγότερο μορφωμένος. Στην διεύρυνση της μεταξύ τους απόστασης συνέβαλε και το εγκληματικό παρελθόν το οποίο είχε ο δεύτερος καθώς και οι εξτρεμιστικές απόψεις του περί δικαίας δολοφονίας των αιρετικών Μουσουλμάνων (Takfir)[276]. Ο Zarqawi εγκαταστάθηκε στην αντίθετη πλευρά του Αφγανιστάν και παρόλο που οι στόχοι της οργάνωσης του ήταν διαφορετικοί από αυτούς της AQ και πολλές φορές αντικρουόμενοι ο Bin Laden του παρείχε μικρή χρηματοδότηση έως την 9/11[277]. Μετά την εισβολή των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν ο Al – Zarqawi στράφηκε στο Ιράν, στο Ιρακινό Κουρδιστάν και στην Συρία για να αυξήσει την επιρροή του στο κίνημα της Jihad. Το 2004 και συγκεκριμένα 6 μήνες μετά την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ έγινε ιδιαίτερα γνωστός χάρις στις εξαιρετικά βίαιες πράξεις στις οποίες προέβη. Η εισβολή στο Ιράκ σε συνδυασμό με την αυξανόμενη φήμη του Al – Zarqawi καθώς και το γεγονός ότι ο ίδιος ο Bin Laden ήθελε να συνδέσει την AQ με το Τζιχαντιστικό κίνημα στο Ιράκ είχαν ως αποτέλεσμα το 2004 ο Zarqawi να δώσει θρησκευτικό όρκο (baya) στον ηγέτη της AQ και η οργάνωση του να μετονομαστεί Al – Qaeda in the Land of Two Rivers ή Al - Qaeda in Iraq (AQI)[278]. Με την είσοδο της οργάνωσης κάτω από την ευρύτερη ομπρέλα της AQ απέκτησε πρόσβαση στο δίκτυο στρατολόγησης, καθώς και οικονομική υποστήριξη από την οργάνωση του Bin Laden[279]. Η AQI είναι υπεύθυνη για τον θάνατο χιλιάδων Σιιτών Μουσουλμάνων καθώς και για επιθέσεις κατά του κρατικού μηχανισμού του Ιράκ. Η εν λόγω οργάνωση αποτελεί προάγγελο του ISIS[280].

Το 2006 ο Zarqawi δημιούργησε την Majlis Shura al-Mujahedin (MSM)[281], οργάνωση η οποία αποτελείτο από τουλάχιστον έξι αντάρτικες ιρακινές ομάδες με επικεφαλής την AQI[282]. Στις 7 Ιουνίου του 2006 ο Zarqawi δολοφονήθηκε κατόπιν συνεργασίας των μυστικών υπηρεσιών ΗΠΑ – Ιράκ και την ηγεσία της οργάνωσης ανέλαβε ο Αιγύπτιος Abu Ayyoub al – Masri[283].

Ο Masri υποστήριξε ότι η AQI ήταν μέρος ενός ευρύτερου κινήματος αντίστασης το οποίο κατονόμασε ως Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ (ISI) με ηγέτη τον Abu Omar al Baghdadi. Η συνεργασία

[274] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 60
[275] Το εν λόγω στρατόπεδο εκπαίδευσης προοριζόταν για Παλαιστίνιους και Ιορδανούς, οι οποίοι είχαν αποφυλακιστεί χάρις σε αμνηστία που δόθηκε νωρίτερα το ίδιο έτος. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 1-2
[276] Ibid, 2
[277] Ibid, 2
[278] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 60
[279] Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 2
[280] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 30
[281] Επίσης γνωστή ως Mujahideen Shura Council (MSC).
[282] Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 3
[283] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 1

βέβαια μεταξύ των δύο αυτών οργανώσεων δεν επισημοποιήθηκε ποτέ με απώτερο σκοπό να μην απωλέσουν τους Σουνίτες μαχητές, οι οποίοι μάχονταν για την απελευθέρωση του Ιράκ και όχι για την δημιουργία ενός Ισλαμικού Κράτους[284]. Το ISI επί της ουσίας προήλθε από την συγχώνευση της AQI, της MSM και της οργάνωσης Jund al – Sahhaba[285]. Ωστόσο ο θάνατος του Zarqawi σηματοδοτεί την ανεξαρτησία της AQI και των λοιπών οργανώσεων που βρίσκονταν υπό την επιρροή της από την AQ, καθώς ο Masri και ο Baghdadi αναγνώριζαν την εξουσία του Bin Laden στο παγκόσμιο κίνημα της Τζιχάντ ωστόσο δεν έδωσαν ποτέ θρησκευτικό όρκο σε αυτόν[286]. Ο ISI απώλεσε σχετικά σύντομα την υποστήριξη των Σουνιτικών φυλών και των Ιρακινών ανταρτών εξαιτίας της βαναυσότητας και των ακροτήτων στις οποίες προέβαινε η οργάνωση[287]. Έτσι, λοιπόν, δημιουργήθηκε το κίνημα «sahwa»[288] (αφύπνιση). Ο ISI αντιμετώπισε υπερβολικά μεγάλο όγκο δυνάμεων και το 2008 βρέθηκε σε βαθιά κρίση. Το 2009 οι Αμερικανικές δυνάμεις ξεκίνησαν σταδιακά να αποχωρούν από τις πόλεις της χώρας, καθώς η οργάνωση έμοιαζε να είχε νικηθεί[289].

Τον Απρίλιο του 2010 μετά των θάνατο των Masri και του Omar al – Baghdadi η AQI και το ISI ενώνονται υπό την ηγεσία του Abu Bakr al – Baghdadi, ο οποίος ίδρυσε στην πόλη Baquba του Ιράκ την βάση του ISI[290]. Ο νέος ηγέτης της οργάνωσης ήρθε αντιμέτωπος με μια ιδιαίτερα δύσκολή κατάσταση, καθώς μέχρι τον Ιούνιο του 2010 το 80% από τα 42 ηγετικά στελέχη της[291], είχαν συλληφθεί ή σκοτωθεί με μόνο 8 από αυτούς να παραμένουν ενεργοί[292]. Ο Baghdadi ξεκινάει άμεσα τον ανασχηματισμό της με αποτέλεσμα το 2013 να έχει την δυνατότητα να διεξάγει δεκάδες επιθέσεις ημερησίως[293]. Στην δημιουργία του ISIS κομβικό ρόλο διαδραμάτισε ο Συριακός εμφύλιος ο οποίος ξέσπασε τον Αύγουστο του 2011. Ο Baghdadi δίχως να χάσει χρόνο και αντιλαμβανόμενος την ευκαιρία που δινόταν στην οργάνωση του να επεκταθεί, απέστειλε πράκτορες στην Συρία προκειμένου να αυξήσει την παρουσία αυτής σε περιοχές όπως η Raqqah, το Idlib, το Deni rez- Zor και το Aleppo[294].

Οι σχέσεις του ISI με την AQ ήταν ιδιαίτερα τεταμένες, ωστόσο, την χαριστική βολή και ο λόγος για τον οποίο η AQ αποκήρυξε τον ISI ήταν το γεγονός ότι την 8η Απριλίου του 2013 ο Baghdadi υποστήριξε ότι η τρομοκρατική οργάνωση Jabhat al – Nusra (JN) αποτελεί μέρος του ISI και τον εκπροσωπεί στην γειτονική χώρα μαχόμενη το καθεστώς του Bashar al – Assad[295]. Οι δηλώσεις αυτές αποτέλεσαν την βάση για τη δημιουργία του Ισλαμικού κράτους του Ιράκ και της Συρίας (ISIS)[296]. Ωστόσο άμεσα ο ηγέτης της AQ, al – Zawahiri και ο al – Joulani, ηγέτης της JN, διέψευσαν τους ισχυρισμούς του al – Baghdadi με τον δεύτερο να δηλώνει την υποταγή του στην AQ και στον διάδοχο του Bin Landen, al – Zawahiri[297].

---

[284] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 61
[285] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 2
[286] Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 3
[287] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 6
[288] Κατά το κίνημα αυτό Σουνιτικές φυλές και Σουνίτες αντάρτες συμμάχησαν με τους άλλοτε εχθρούς τους, τις ΗΠΑ, με σκοπό την καταπολέμηση του ISI και την ένταξή τους στα Ιρακινά σώματα ασφαλείας. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 6 & Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 61
[289] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 6
[290] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 2
[291] Συμπεριλαμβανομένου στρατολογητών και οικονομικών υποστηρικτών.
[292] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 7
[293] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 61
[294] Abbas Mossallanejad, "The Rise of ISIS and the Future of Iraq's Security", 4
[295] Η εν λόγω οργάνωση δραστηριοποιούνταν με αρκετά μεγάλη επιτυχία στην Συρία και στην πραγματικότητα συνδεόταν με την AQ.
[296] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 61
[297] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 2

Ο Baghdadi επί της ουσίας φιλοδοξούσε να επεκτείνει την εξουσία του ISI πέρα από τα Ιρακινά σύνορα στην Συρία και την δημιουργία του ISIS γεγονός το οποίο αψηφούσε τις επιταγές της AQ, η οποία ήθελε ο ISI να παραμείνει στο Ιράκ[298]. Στην συνέχεια λόγω των ακροτήτων και εξαιρετικά βίαιων πράξεων, στις οποίες προέβαινε η οργάνωση, πολλοί Σύριοι αντάρτες εναντιώθηκαν σε αυτή. Τα ανωτέρω γεγονότα οδήγησαν την AQ στην αποκήρυξη της οργάνωσης του ISIS, την μη αναγνώρισή της ως παρακλάδι της στην Συρία και το Ιράκ και την άρνηση ανάληψης ευθύνης για οποιαδήποτε από τις πράξεις της[299]. Στην συνέχεια το 2013 ο ISIS αύξησε τις εδαφικές του κτήσεις στη Συρία και το 2014-2015 κατέλαβε μεγάλες εκτάσεις στο Ιράκ[300]. Τα προαναφερθέντα γεγονότα σε συνδυασμό με τον μεγάλο αριθμό σύγχρονου αμερικανικού οπλισμού που κατέλαβαν από τις Ιρακινές κρατικές δυνάμεις, ανέδειξαν τον ISIS ως την πιο ισχυρή στρατιωτική Τζιχαντιστική οργάνωση[301]. Έτσι τον Ιούνιο του 2014 ανακοίνωσε την ίδρυση του «Ισλαμικού Χαλιφάτου» στα εδάφη τα οποία κατείχε σε Συρία και Ιράκ, γεγονός το οποίο δεν είχε επιτύχει καμία άλλη Τζιαχαντιστική τρομοκρατική οργάνωση έως τότε[302]. Η παραπάνω ανακήρυξη δεν είναι κενή περιεχομένου, καθώς ως Χαλιφάτο διεκδικεί πολιτική, στρατιωτική και θρησκευτική εξουσία στους απανταχού Μουσουλμάνους[303]. Ο ηγέτης της οργάνωσης Abu Bakr al-Baghdadi έγινε ο Χαλίφης του IS[304].

6.2: Η οργάνωση και η δράση του ISIS :

Η κύρια δομική κρίση, η οποία χαρακτηρίζει το χάος που επικράτησε στον Αραβικό κόσμο ύστερα από τα γεγονότα της Αραβικής άνοιξης, ήταν η αποσύνθεση και αποδυνάμωση του Έθνους – Κράτους[305]. Μια τέτοια κρίση, φυσικά, δεν είναι πρωτοφανές γεγονός για τον Αραβικό κόσμο ωστόσο η κατάσταση χειροτέρευσε μετά την Αραβική άνοιξη σε τέτοιο βαθμό, όπου κράτη όπως η Συρία, το Ιράκ, η Λιβύη και η Υεμένη απειλήθηκαν ως πολιτικές οντότητες[306]. Η ανωτέρω κατάσταση έδωσε την δυνατότητα στον ISIS να αυξήσει την παρουσία του και να επεκταθεί σε αυτές τις χώρες[307]. Έτσι, λοιπόν, ο ISIS παρουσιάστηκε αφενός ως υπερασπιστής των Σουνιτικών πληθυσμών στο Ιράκ από την Σιιτική Ιρακινή κυβέρνηση του Nouri al – Maliki[308] και αφετέρου των Σουνιτικών πληθυσμών στη Συρία από το καθεστώς των Αλαουιτών του Bashar al-Assad, της Χεζμπολάχ καθώς και από την Ιρανική παρουσία στην περιοχή[309]. Τα γεγονότα της Αραβικής άνοιξης σε συνδυασμό με τις σφοδρότητες του Assad οδήγησαν στην μετακίνηση πολλών ξένων Τζιχαντιστών μαχητών από τον Αραβικό κόσμο στη Συρία προκειμένου να πολεμήσουν και να

[298] Ibid, 2
[299] Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 5
[300] Περίπου αναλογούν στον ένα τρίτο της συνολικής εδαφικής έκτασης της χώρας.
[301] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 74
[302] Ibid, 74-75
[303] Abbas Mossallanejad, "The Rise of ISIS and the Future of Iraq's Security", 3 at Roggio Bill, "ISIS announces formation of Caliphate, rebrands as 'Islamic State"
[304] Ibid, 3
[305] Όταν το κράτος δεν κατέχει το μονοπώλιο της νόμιμης χρήσης βίας και δεν μπορεί να επιβάλει την εξουσία του στην περιφέρεια του δημιουργούνται διάφορα ζητήματα ασφαλείας, καθώς και ένα πολιτικό κενό, το οποίο δύναται εύκολα να εκμεταλλευτούν μη κρατικοί δρώντες
[306] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 76
[307] Ibid, 76
[308] Η οποία είχε την υποστήριξη τόσο των ΗΠΑ όσο και του Ιράν.
[309] Ibid, 76

βοηθήσουν τον Συριακό λαό[310]. Η τραγική ειρωνεία είναι ότι πολλοί από αυτούς ήρθαν στην Συρία με σκοπό να συνδράμουν τον Συριακό λαό και κατέληξαν να ενταχθούν στον ISIS και εν τέλει να προκαλέσουν μεγαλύτερό κακό παρά καλό[311].

Μετά την άρνηση της JN για ένωση με τον ISIS οι δύο οργανώσεις συγκρούστηκαν, με αποτέλεσμα αφενός τον θάνατον πολλών μαχητών της πρώτης και αφετέρου την ένταξη των πιο ριζοσπαστικών από αυτούς στον ISIS. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στην αύξηση των μαχητών του ISIS καθώς και στην κατάληψη εδαφών στην Συρία[312].

Ο ISIS εκμεταλλεύτηκε τις πολιτικές αντιπαραθέσεις που δημιουργήθηκαν στην Συρία[313]. Επίσης εκμεταλλεύτηκε την κατάσταση στο Ιράκ, εξασφάλισε την υποστήριξη πολλών Σουνιτικών φυλών αλλά και πρώην υποστηρικτών του καθεστώτος του Saddam Hussein, συγκέντρωσε μεγάλο αριθμό δυνάμεων στην περιοχή με αποτέλεσμα να καταλάβει μεγάλες πόλεις όπως η Φαλούτζα, η Μοσούλη, το Τικρίτ, την Al-Qa'im καθώς και τρείς ακόμα πόλεις στο δυτικό Ιράκ φτάνοντας έτσι στα σύνορα της Συρίας[314]. Επιτέθηκε σε πολλές φυλακές της χώρας προκειμένου να απελευθερώσει κρατούμενους από τους οποίους οι περισσότεροι εντάχθηκαν σε αυτόν. Κάτι παρόμοιο έγινε και με εξτρεμιστές φυλακισμένους οι οποίοι έλαβαν χάρη από τον Bashar al- Assad σε μια προσπάθεια του τελευταίου να υπονομεύσει τον αγώνα των αντικαθεστωτικών[315].

Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015 υπολογίζεται ότι περίπου 30.000 ξένοι μαχητές από 85 διαφορετικές χώρες[316] έχουν ενταχθεί στο δυναμικό του. Οι μαχητές αυτοί δεν προέρχονται μόνο από Αραβικά κράτη αλλά και από περιοχές του δυτικού κόσμου[317]. Η οργάνωση αποδείχθηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική στην χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης[318] για την προσέλκυση μαχητών και για την διάδοση των ιδεών της[319]. Επίσης, της έδωσαν την δυνατότητα να παρουσιάζει βίντεο εφάμιλλά σε εικόνα και ήχο παραγωγών του Hollywood τα οποία ήταν διαθέσιμα σε πάρα πολλές γλώσσες[320]. Τα εν λόγω βίντεο παρουσίαζαν εκτελέσεις ξένων αιχμαλώτων από άντρες, οι οποίοι είχαν βρετανική προφορά προκειμένου να προωθήσουν το πολυεθνικό πρόσωπο της οργάνωση. Οι υπεύθυνοι της προπαγάνδας βεβαιώνονταν ότι κατά την εκτέλεση των αιχμαλώτων προβαλλόταν η αναγκαία ποσότητα αίματος προκειμένου να ασκηθεί η επιθυμητή ψυχολογική πίεση και επιρροή σε αυτούς που τα παρακολουθούσαν[321].

Ο ISIS έγινε μια από τις πλουσιότερες τρομοκρατικές οργανώσεις. Οι εδαφικές κτήσεις του σε Συρία και Ιράκ του επέτρεψαν την εκμετάλλευση των πετρελαιοπηγών που βρίσκονταν στα εδάφη αυτά. Η ειρωνεία είναι ότι ένας από τους κύριους αγοραστές ήταν η Συριακή κυβέρνηση

[310] Ο ISIS επιθυμούσε να εντάξει όσο το δυνατό περισσότερους ξένους μαχητές στις τάξεις του. Γεγονός το οποίο και έγινε με θεαματική αύξηση, ιδιαίτερα, μετά την ανακήρυξη του Χαλιφάτου, καλωσορίζοντας όσους από αυτούς μοιράζονται το όραμα ενός Ισλαμικού κράτους, καθώς και παρέχοντας καταφύγιο σε όσους δεν μπορούσαν να επιστρέψουν με ασφάλεια πίσω στις πατρίδες τους. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Anne Speckhard et al., "The effects of Assad's atrocities and the call to foreign fighters to come to Syria on the rise and fall of the ISIS Caliphate", 170-172.

[311] Ibid, 172

[312] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 31

[313] Η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι Σουνίτες οι οποίοι διοικούνται από μία Σιιτική Κυβέρνηση.

[314] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 62

[315] Ibid, 62

[316] Efraim Benmelech et al. "What Explains the Flow of Foreign Fighters to ISIS?", 1458

[317] Ευρώπη, Αμερική, Ρωσία και Αυστραλία. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Ibid, 1458

[318] Χρησιμοποίησε πλατφόρμες όπως το Twitter, Facebook, YouTube και Instagram γεγονός που της έδωσε την δυνατότητα να επικοινωνήσει τα μηνύματά της και να διεξάγει προπαγάνδα σε παγκόσμιο επίπεδο.

[319] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 75

[320] Ibid, 75

[321] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 34

αλλά και η Τουρκία η οποία εκμεταλλευόταν τις χαμηλές τιμές από το λαθρεμπόριο πετρελαίου[322]. Ωστόσο δεν αρκέστηκε μόνο σε αυτή την πηγή εσόδων καθώς προέβη και σε απαγωγές με σκοπό την καταβολή λύτρων και στην βαριά φορολογία των πολιτών που διαβιούσαν στα εδάφη της. Επίσης, στις περιοχές τις οποίες κατελάμβανε αιχμαλώτιζε γυναίκες, τις οποίες αργότερα εξέδιδε με χρηματικά ανταλλάγματά[323]. Επιπρόσθετά, όταν η οργάνωση κατελάμβανε μια νέα περιοχή, προέβαινε σε ληστείες τραπεζών[324]. Έτερη πηγή εσόδων ήταν η αρχαιοκαπηλία. Η οργάνωση προώθησε αρκετά βίντεο, στα οποία οι μαχητές της κατέστρεφαν μνημεία πολιτιστικής κληρονομίας και βανδάλιζαν μουσεία, ενώ στην πραγματικότητα τα περισσότερα από αυτά ήταν αντικείμενο προς πώληση στην μαύρη αγορά εξασφαλίζοντας εκατομμύρια δολάρια σε αυτήν. Στο απόγειό του ο ISIS είχε οικονομικά αποθέματα μεγαλύτερα από 2 δισεκατομμύριά δολάρια[325].

Τα ανωτέρω είχαν ως άμεση συνέπεια να εκμεταλλευτεί την τεράστια οικονομική του δύναμη, προκειμένου να στρατολογήσει ξένους μαχητές με χρηματικά ανταλλάγματα[326], καθώς να προμηθευτεί σύγχρονο οπλισμό από την μαύρη αγορά. Πράγματι, με αυτό τον τρόπο συγκέντρωσε μεγάλο αριθμό μαχητών από την Συρία, το Ιράκ καθώς και νέους από πολλά κράτη του κόσμου, οι οποίοι εντάχθηκαν στην οργάνωση χάρης στα οικονομικά οφέλη[327]. Η ανακήρυξη του Ισλαμικού Χαλιφάτου συνέβαλε στην συναισθηματική εκμετάλλευση και προσέλκυση πολλών ξένων μαχητών από το δυτικό κόσμο, οι οποίοι ήταν 2ής και 3ής γενιάς Μουσουλμάνοι μετανάστες, ένιωθαν περιθωριοποιημένοι στις χώρες τους και εντάχθηκαν στο Χαλιφάτο σε μια διαδικασία αναζήτησης ταυτότητας. Το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα υψηλό, καθώς αντιστοιχεί στο 20% των συνολικών ξένων μαχητών[328]. Η ανωτέρω προσέλκυση μαχητών στο ISIS είχε ως αποτέλεσμα την έλευση και πολλών γυναικών στην οργάνωση. Αυτές μετακινήθηκαν για οικονομικούς λόγους, για λόγους αναζήτησης ταυτότητας ή για να παντρευτούν μέλη της οργάνωσης και να γίνουν οι επονομαζόμενες «νύφες του ISIS» οι οποίες αργότερα ομολόγησαν τις φρικαλεότητες τις οποίες αντιμετώπισαν[329]. Υπολογίζεται ότι περίπου το 10% από τους ξένους δυτικούς μαχητές της οργάνωσης είναι γυναίκες και διαδραμάτιζαν διάφορους ρόλους σε αυτή[330].

Συμπερασματικά ο ISIS εκμεταλλεύτηκε στο έπακρο τις τεράστιες οικονομικές του δυνατότητες, την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, την κρίση του Αραβικού κόσμου και την ανάγκη αναζήτησης ταυτότητας - σκοπού από μεγάλο αριθμό Μουσουλμάνων προκειμένου να αυξήσει τα νούμερα των μαχητών του και να εξελιχθεί σε μια πολυεθνική τρομοκρατική οργάνωση[331]. Οι ξένοι αυτοί μαχητές έδωσαν ιδιαίτερη ώθηση[332] στην επίτευξη των στόχων του και χωρίς αυτούς δεν θα είχε τόσο εντυπωσιακά αποτελέσματα[333].

[322] Ibid, 33
[323] Ibid, 32-34
[324] Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Μοσούλης όπου έκλεψε περί τα 425 εκατομμύρια δολάρια από τις τράπεζες της πόλης. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 33
[325] Ibid, 33
[326] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 74
[327] Ibid, 74
[328] Ibid, 73
[329] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 34
[330] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects",73
[331] Ibid, 73
[332] Αποτελούσαν το 50% της συνολικής δύναμης των μαχητών της οργάνωσης.
[333] Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 6

6.3 Το «Ισλαμικό Χαλιφάτο» :

Παράδοξο αποτελεί το γεγονός ότι το 2009 σχεδόν κάναμε λόγο για την εξόντωση της οργάνωσης του ISI, και αυτή όχι μόνο κατάφερε να επιβιώσει, αλλά αύξησε θεαματικά την επιρροή και τους μαχητές της, φτάνοντας στο σημείο το 2014 να κηρύξει την δημιουργία του «Ισλαμικού Χαλιφάτου». Από τότε έως το 2014 συνέβησαν τέσσερις σημαντικές εξελίξεις οι οποίες συνέβαλαν καθοριστικά στην δημιουργία του «Χαλιφάτου»[334]:

- Ο Baghdadi από την στιγμή την οποία ανέλαβε την ηγεσία της οργάνωσης το 2010 ξεκίνησε άμεσα την αναδιοργάνωσή της, τόσο σε ιδεολογικό, όσο και σε οργανωτικό επίπεδο, εστιάζοντας επίσης στην βελτίωση των διοικητικών και στρατιωτικών δυνατοτήτων της.
- Σημαντικό παράγοντα αποτέλεσε ο δυσλειτουργικός χαρακτήρας του Ιρακινού κράτους. Με την σταδιακή απομάκρυνση των ΗΠΑ φάνηκαν πολλές δομικές αδυναμίες, καθώς η διαμάχη και η ένταση μεταξύ της κυβέρνησης και των Σουνιτικών πληθυσμών συνεχώς αυξανόταν.
- Δημιουργήθηκε ένα κενό στο παγκόσμιο κίνημα της Jihad καθώς μετά τον θάνατο του Bin Landen, η δύναμη και η επιρροή της Al – Qaeda υπό την ηγεσία του Zawahiri ξεκίνησε να εξασθενεί δημιουργώντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την άνοδο του ISIS.
- Το ξέσπασμα του Συριακού εμφυλίου, ο οποίος δημιούργησε ιδιαίτερες αναταραχές στην Μέση Ανατολή και ροή πολλών ξένων μαχητών απ' όλο τον κόσμο στην Συρία.

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι χωρίς τις ανωτέρω προϋποθέσεις[335], ο ISIS δεν θα είχε την δυνατότητα να αυξήσει τις δυνάμεις του και να ιδρύσει το Ισλαμικό Χαλιφάτο[336]. Εργαλειοποίησε σε μεγάλο βαθμό το κοινωνικό και θρησκευτικό μίσος προκειμένου να επιστρατεύσει μαχητές και να δικαιολογήσει τις πράξεις του[337].

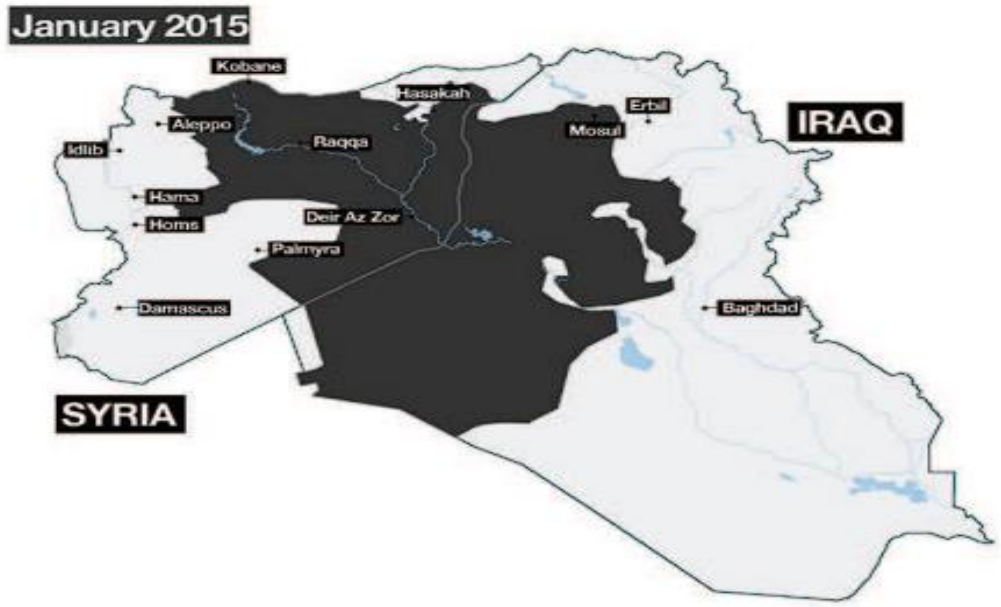
Ο ISIS επωφελήθηκε της έντασης, η οποία υπήρχε μεταξύ της κυβέρνησης Malik και των Σουνιτών, καθώς και του εμφυλίου στην Συρία, καταφέρνοντας το Δεκέμβριο του 2013 να συγκεντρώσει μεγάλες δυνάμεις στην περιοχή του Ιράκ[338]. Στο Ιράκ νίκησε τις φυλές των Γιαντίζι και σχεδόν διέπραξε γενοκτονία εις βάρος τους, καθώς αυτές δεν ήταν σε θέση να αμυνθούν[339]. Ωστόσο η οργάνωση δεν είχε καταφέρει να επιτύχει μια μεγάλη στρατιωτική νίκη, η οποία θα την καθιέρωνε ως κυρίαρχη περιφερειακή δύναμη. Αυτό επετεύχθη με την κατάληψη της Μοσούλης[340].

Η Μοσούλη, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη του Ιράκ, μια από τις αρχαιότερες πόλεις παγκοσμίως, καθώς έχει ιστορία που ξεκινάει από τον 25 αιώνα π.Χ[341]. Ο ISIS ξεκίνησε την εκστρατεία κατά της Μοσούλης στις 6 Ιουνίου το 2014. Η κατάκτηση της πόλης αποτελούσε υπερφιλόδοξο στόχο της οργάνωσης, καθώς ήταν μια πόλη με 2 εκατομμύρια κατοίκους και 60.000 στρατιωτικό προσωπικό[342]. Αρχικά προέβη σε παραπλανητικές ενέργειες με σειρά μικρών επιθέσεων σε διάφορες περιοχές της χώρας, προκειμένου να διασπάσει την προσοχή της Ιρακινής κυβέρνησης και στην συνέχεια εξαπέλυσε αιφνιδιαστική επίθεση κατά της Μοσούλης[343]. Η

[334] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 7
[335] Παρατεταμένη κρίση στο Ιράκ η οποία ξεκίνησε το 2004 με την εισβολή των ΗΠΑ, την πτώση του Saddam Hussein, την απομάκρυνση από την εξουσία του μπαατθικού κόμματος το οποίο δημιούργησε μια βαθιά κρίση μεταξύ Σουνιτών και Σιιτών και τέλος οι επαναστάσεις, οι οποίες προέκυψαν ως συνεπακόλουθο της Αραβικής άνοιξης.
[336] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 76
[337] Ibid, 77
[338] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 61
[339] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 32
[340] Ibid, 32
[341] Θεωρείται ως η πόλη των προφητών, και αποτελούσε εμπορικό και διανοητικό κέντρο.
[342] Astore W, "Why Did the Iraqi Army Collapse So Easily?"
[343] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 33

διαφθορά στο κυβερνητικό και στρατιωτικό σύστημα του Ιράκ ήταν ιδιαίτερα υψηλή[344]. Μέσα σε 4 ημέρες η οργάνωση κατέλαβε την πόλη[345]. Στην συνέχεια κατέλαβε τη Φαλούτζα, το Τικρίτ, την Al-Qa'im και τρείς ακόμα πόλεις στο δυτικό Ιράκ επεκτείνοντας τις εδαφικές του κτήσεις στα σύνορα με την Συρία[346]. Επίσης, αύξησε την εδαφική του επικράτεια και επί Συριακού εδάφους. Το Ιράκ υπέστη σοβαρότατες εδαφικές απώλειες και χρειάστηκαν οι εκ νέου στρατιωτικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ στη χώρα για να αποτραπεί η ολοκληρωτική κατάρρευση της κυβέρνησης[347].

Ο ISIS πέτυχε τη μεγάλη στρατιωτική επιτυχία, την οποία επιζητούσε και έτσι στις 29 Ιουνίου το 2014 ο Abu Bakr al – Baghdadi στο μεγάλο Τζαμί του Al-Nuri στη Μοσούλη ανακήρυξε την ίδρυση του Ισλαμικού κράτους με πρωτεύουσα την Raqqa στη Συρία και τον ίδιο ως χαλίφη[348]. Το IS αποτέλεσε το πρώτο χαλιφάτο μετά την πτώση της οθωμανικής αυτοκρατορίας το 1922[349]. Το 2014 η οργάνωση έφτασε στο απόγειο της δύναμής της. Οι Ιρακινές δυνάμεις οι οποίες συνεχώς οπισθοχωρούσαν άφηναν πίσω τους υπερσύγχρονο[350] Αμερικανικό εξοπλισμό[351]. Όσον αφορά την έκταση του Χαλιφάτου στο τέλος του 2014 αριθμούσε περισσότερα από 90.000 km^2 [352], καθώς επίσης επέκτεινε τις εδαφικές του κτήσεις σε μικρές περιοχές της Λιβύης, Νιγηρίας και Αφγανιστάν μέσω τοπικών ομάδων πιστών στην οργάνωση[353]. Ο δε πληθυσμός ο οποίος διαβιούσε στα εδάφη του ανερχόταν στα 10 εκατομμύρια κατοίκους[354]. Στην περίοδο αυτή της ακμής του ο ISIS προσέλκυε στις τάξεις του περίπου 2.000 ξένους μαχητές μηνιαίως[355].

Εικόνα 1: Κτήσεις του ISIS με την ίδρυση του Χαλιφάτου

Πηγή: Al Jazeera

[344] Πολλοί από το στρατιωτικό προσωπικό της πόλης συνεργάστηκαν άμεσα με τον ISIS και πάνω από τα 2/3 από τους λοιπούς εγκατέλειψαν τις θέσεις τους αφήνοντας την πόλη ανυπεράσπιστη.
[345] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 33
[346] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 62
[347] Abbas Mossallanejad, "The Rise of ISIS and the Future of Iraq's Security", 4
[348] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 59
[349] Ibid, 59
[350] Κατέλαβε 1.500 θωρακισμένα οχήματα Humvee, όλμους καθώς και πυροβόλα κατευθυνόμενων βλημάτων.
[351] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 13
[352] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 64
[353] Abbas Mossallanejad, "The Rise of ISIS and the Future of Iraq's Security", 3
[354] Ibid, 3
[355] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 37

6.4 Ο πόλεμος το 2011 και μετέπειτα και η πτώση του «Χαλιφάτου» :

Τον Μάρτιο του 2011 στην Συρία ξεκίνησαν οι μαζικές αντι-κυβερνητικές διαδηλώσεις, κατά του καθεστώτος Assad, οι οποίες είχαν εμπνευστεί από το γενικότερο κύμα διαδηλώσεων και διαμαρτυριών κατά των αυταρχικών καθεστώτων σε χώρες όπως η Αίγυπτος η Τυνησία και σε πολλά άλλα Αραβικά κράτη[356]. Στην Συρία οι διαδηλωτές αντιμετωπίστηκαν με ιδιαίτερα σκληρό και βάναυσο τρόπο[357]. Τα ανωτέρω γεγονότα οδήγησαν στο ξέσπασμα εμφυλίου πολέμου στην χώρα τον Ιούλιο του 2011. Ο ISIS αντιλήφθηκε ότι οι παρούσες συνθήκες, αποτελούσαν ιδανική ευκαιρία προς εκμετάλλευση προκειμένου να αυξήσει την παρουσία του στη χώρα[358]. Ταυτόχρονα τζιχαντιστές παραστρατιωτικοί και λοιποί σουνίτες Μουσουλμάνοι αρχίζουν να συρρέουν στην Συρία με σκοπό να πολεμήσουν ενάντια στον Assad. Επίσης, δεκάδες αντάρτικες ομάδες συγκεντρώθηκαν και δημιούργησαν τον Ελεύθερο Συριακό Στρατό (FSA) αποσκοπώντας στη προστασία του Συριακού λαού και στη ανατροπή του καθεστώτος[359]. Ο Baghdadi σε μια προσπάθεια να εκμεταλλευτεί την εν λόγω αναταραχή έστειλε πράκτορες στη Συρία[360], προκειμένου να προετοιμάσουν το έδαφος για την είσοδο του ISIS στον εμφύλιο[361]. Ένας από τους ανωτέρω πράκτορες ήταν ο al- Julani, τζιχατιστής Συριακής καταγωγής, ο οποίος είχε ενταχθεί στην AQI επί της ηγεσίας του Zarqawi. Ο al – Julani δημιούργησε την τρομοκρατική οργάνωση Jabhat al- Nusra ή al-Nushra front (JN) το 2012[362].

Η πόλωση στην περιοχή αυξήθηκε ιδιαίτερα όταν στον εμφύλιο ενεπλάκησαν και εξωτερικές δυνάμεις. Οι ΗΠΑ, η Ευρώπη, η Σαουδική Αραβία, η Τουρκία και κάποια κράτη του κόλπου υποστήριξαν τον FSA, καθώς και αντάρτικες ομάδες σχετιζόμενες με αυτόν[363]. Από την άλλη πλευρά Σιίτες μαχητές από το Ιράν, το Ιράκ, το Λίβανο και από άλλες όμορες χώρες της περιοχές έτρεξαν να συνδράμουν το καθεστώς των Αλαουϊτών του Assad[364]. Ωστόσο, ο πιο ισχυρός σύμμαχος του Assad στον ανωτέρω πόλεμο ήταν η Hezbollah[365].

Η JN σταδιακά αύξανε τις δυνάμεις της στη περιοχή της Συρίας και σημείωνε επιτυχίες κατά των καθεστωτικών δυνάμεων. Κατάφερε να αυξήσει την δημοφιλία της σε κατεστραμμένες από τον πόλεμο πόλεις, όπως το Aleppo με την δημιουργία μηχανισμών διανομής φαγητού και φαρμακευτικού υλικού στους Σύριου πολίτες[366]. Κατά πολλούς τοπικούς αλλά και εξωτερικούς

---

[356] Anne Speckhard et al., "The effects of Assad's atrocities and the call to foreign fighters to come to Syria on the rise and fall of the ISIS Caliphate" 170

[357] Το καθεστώς Assad προχώρησε σε βομβαρδισμούς περιοχών όπου υπήρχε άμαχος πληθυσμός και νοσοκομεία, σε χρήση χημικών κατά Σύριων πολιτών καθώς σε μαζικές συλλήψεις και απαγωγές αντιφρονούντων. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Anne Speckhard et al., "The effects of Assad's atrocities and the call to foreign fighters to come to Syria on the rise and fall of the ISIS Caliphate", 170

[358] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 31

[359] Anne Speckhard et al., "The effects of Assad's atrocities and the call to foreign fighters to come to Syria on the rise and fall of the ISIS Caliphate" 170

[360] Οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν Σύριοι βετεράνοι που πολέμησαν στο Ιράκ.

[361] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 11

[362] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 3

[363] Anne Speckhard et al., "The effects of Assad's atrocities and the call to foreign fighters to come to Syria on the rise and fall of the ISIS Caliphate" 170

[364] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 5

[365] Η Hezbollah είναι μια στρατιωτική – πολιτική παράταξη στο Λίβανο, η οποία λαμβάνει αμέριστη υποστήριξη από το Ιράν, τα μέλη της είναι ιδιαίτερα εκπαιδευμένα και έμπειρα στις πολεμικές συγκρούσεις και όντας ιδεολογικά παρακινημένα από την σύγκρουση μεταξύ Σιιτών και Σουνιτών υπερασπίστηκαν το καθεστώς Assad κατά των αντιφρονούντων επαναστατών. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 5

[366] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 11

αναλυτές η JN θεωρήθηκε σαν μια τοπική Συριακή οργάνωση εν αντιθέσει με τον ISIS ο οποίος είχε στις τάξεις του πολλούς ξένους μαχητές και ελάχιστους Σύριους και θεωρήθηκε ως ξένη[367]. Επίσης, η JN ήταν διατεθειμένη να συνεργαστεί με λοιπές τζιχαντιστικές οργανώσεις προκειμένου να εγκαθιδρυθεί ένα Ισλαμικό Κράτος στη Συρία, ενώ ο ISIS ήταν πολύ πιο απόλυτος. Έτσι, λοιπόν, τον Απρίλιο του 2013 ο Baghdadi θέλοντας να καπηλευτεί την επιτυχία και δημοφιλία της οργάνωσης ανακοίνωσε ότι η JN ιδρύθηκε, υποστηρίχθηκε και χρηματοδοτήθηκε με πρωτοβουλία του ISI και ότι οι δύο οργανώσεις ενώνονται και δημιουργούν τον ISIS[368]. Αμέσως ο al - Julani το αρνήθηκε και δήλωσε την υποταγή του στην Al-Qaeda[369]. Το εν λόγω περιστατικό οδήγησε στην ανάπτυξη διαφορών μεταξύ των οργανώσεων, στην μεταξύ τους σύγκρουση, στον θάνατο πολλών μαχητών της JN, στην ένταξη των πιο ριζοσπαστικών από αυτούς στον ISIS και τέλος στην ισχυροποίηση και κατάληψη εδαφών στην Συρία από τον τελευταίο[370].

Ένα κρίσιμο λάθος της κυβέρνησης Assad ήταν ότι δεν εκτίμησε σωστά τους κινδύνους που ελλόχευαν από την αύξηση της δύναμης του ISIS στην περιοχή. Σε αρχικό επίπεδο «επέτρεψε» στην οργάνωση να αυξήσει την παρουσία της στη χώρα, προκειμένου αφενός να προκαλέσει μια διάσπαση των δυνάμεων που μάχονταν ενάντια στο καθεστώς του, επιδιώκοντας την σύγκρουση των εξτρεμιστών τζιχαντιστών με τον FSA και αφετέρου να εξαναγκάσει τις ΗΠΑ να αποσύρουν την υποστήριξη τους από τον FSA και να στραφούν ενάντια στο ISIS[371]. Σε συνέχεια της ανωτέρω οπτικής ο πρόεδρος Assad έδωσε χάρη σε πολλούς εξτρεμιστές που βρίσκοντας σε φυλακές της χώρας θέλοντάς να παρουσιάσει το σύνολο των αντικαθεστωτικών ως τρομοκρατικά τζιχαντιστικά στοιχεία[372]. Οι εν λόγω κρατούμενοι εντάχθηκαν άμεσα στην οργάνωση του ISIS και του έδωσαν νέα προοπτική καθώς στα επόμενα χρόνια αποδείχθηκαν ιδιαίτερα αποτελεσματικοί ως μαχητές και διοικητικοί ηγέτες[373]. Επίσης η τεράστια οικονομική δύναμη την οποία ανέπτυξε η οργάνωση σε συνδυασμό με το ψυχολογικό αντίκτυπο το οποίο ασκούσε στους απανταχού Μουσουλμάνους, η δημιουργία ενός Ισλαμικού Κράτους, καθώς και η τεράστια εκστρατεία προπαγάνδας που εξαπέλυσε είχαν ως αποτέλεσμα χιλιάδες από του ξένους μαχητές που συνέρρεα στην Συρία να ενταχθούν σε αυτή για οικονομικούς, ιδεολογικούς και συναισθηματικούς λογούς[374].

Τα ανωτέρω σε συνδυασμό με την κατάληψη των μεγάλων εδαφικών εκτάσεων σε Συρία και Ιράκ, είχαν ως συνέπεια ο ISIS να φτάσει στο απόγειο της δύναμής του. Στις περιοχές τις οποίες καταλάμβανε, προέβαινε σε εξαιρετικά βίαιες πράξεις[375]. Τέλος προέβαινε σε ακατάσχετη χρήση βίας εναντίων ατόμων και ομάδων τα οποία χαρακτηρίζονταν ως ύποπτα καθώς και σε τοπικές δυνάμεις ασφαλείας οι οποίες δεν εντάσσονταν στο δυναμικό του προκειμένου κανείς ουδέποτε να μην αποπειραθεί να επαναστατήσει εναντίων του[376]. Η οργάνωση με την ίδρυση του IS είχε εδραιώσει ένα δίκτυο συμμαχιών με τοπικές φίλες και πληθυσμούς οι οποίοι προστιθέμενοι στις δυνάμεις των μαχητών του τον κατέστησαν ως περιφερειακή δύναμη με ισχύ μεγαλύτερη από αυτή που κατείχαν συνδυαστικά η Δαμασκός και η Βαγδάτη[377].

---

[367] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 3
[368] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 11
[369] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 2
[370] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 31
[371] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 60
[372] Ibid, 62
[373] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 10
[374] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 63
[375] Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η σφαγή τουλάχιστον 1.500 δοκίμων της Ιρακινής αεροπορίας στην βάση Speicher, πλησίον της περιοχής Tikrit και η εξόντωση σχεδόν 50.000 μελών της φυλής Yadidi. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Φούκας Βασίλειος, "Η μετεξέλιξη των Isis – Al Qaeda, ο υβριδικός πόλεμος και οι νέες τρομοκρατικές απειλές", 71-72
[376] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 75
[377] Lina Khatib, "The Islamic State's Strategy: Lasting and Expanding", 7-8

Η Τρομερή αύξηση της δύναμης του ISIS, η συρροή χιλιάδων μαχητών από 100 κράτη ανά τον κόσμο[378] σε συνδυασμό με το γεγονός ότι αποτέλεσε την πρώτη τρομοκρατική οργάνωση που προέβη στην ίδρυση του πρώτου Ισλαμικού Χαλιφάτου μετά την πτώση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας[379] οδήγησαν τις ΗΠΑ, τον Αύγουστο του 2014, στην δημιουργία ενός διεθνούς συνασπισμού για την καταπολέμηση της οργάνωσης[380]. Ο συνασπισμός αυτός δεν αποσκοπούσε μόνο στην στρατιωτική αντιμετώπιση αλλά και στην καταπολέμηση της προπαγάνδας και της χρηματοδότησης της[381]. Επίσης, δημιουργήθηκαν και λοιποί διεθνείς συνασπισμοί υπό την ηγεσία της Ρωσίας, της Γαλλίας καθώς και ένας συνασπισμός από Μουσουλμανικά κράτη[382]. Αρχικά, παρατηρείτο πρόοδος[383], αλλά με αργούς ρυθμούς[384]. Το 2015 είναι το έτος όπου ανακόπηκε η εδαφική επέκταση του ISIS και ξεκίνησαν να εμφανίζονται οι πρώτες σοβαρές απώλειες για αυτή. Ωστόσο ο ISIS εμφανιζόταν ικανός να διαχειριστεί την νέο - διαμορφούμενη κατάσταση[385], καθώς το Μάρτιο του ίδιου έτους ανακατέλαβε το μεγαλύτερο μέρος του Tikrit που είχε απωλέσει από τις ενέργειες των διεθνών συνασπισμών και την 1η Απριλίου ανακατέλαβε εξ ολοκλήρου την πόλη. Τέλος, τον επόμενο μήνα η οργάνωση πραγματοποίησε και την κατάληψη των πόλεων Ramadi και Palmyra, οι οποίες ήταν και οι τελευταίες της εδαφικές κατακτήσεις[386]. Το ίδιο έτος ξεκίνησε τριήμερος βομβαρδισμός βάσεών του[387], προκαλώντας τον θάνατο περίπου 7.000 μαχητών της οργάνωσης. Σοβαρότατο πλήγμα αποτέλεσαν και οι Αμερικανικές επιχειρήσεις στην περιοχή που ήταν συνδυασμός χερσαίων και αεροπορικών επιδρομών με πάνω από 44.000 εξόδους αμερικανικών αεροσκαφών στο Ιράκ[388]. Επίσης, η Ρωσία η οποία υποστήριζε το καθεστώς Assad συνέβαλε με σφοδρές στρατιωτικές επιχειρήσεις κατά δυνάμεων της οργάνωσης στο Συριακό έδαφος. Τέλος σημαντική ήταν και η συνδρομή της Βρετανίας, Γαλλίας και Αυστραλίας οι οποίες έλαβαν μέρος σε πολλές χερσαίες επιχειρήσεις. Προς έκπληξη όλων, ακόμα, και το Ιράν συνεργάστηκε με τις ΗΠΑ σε μια προσπάθεια εκπαίδευσης των Ιρακινών κρατικών δυνάμεων για την αντιμετώπιση του ISIS[389].

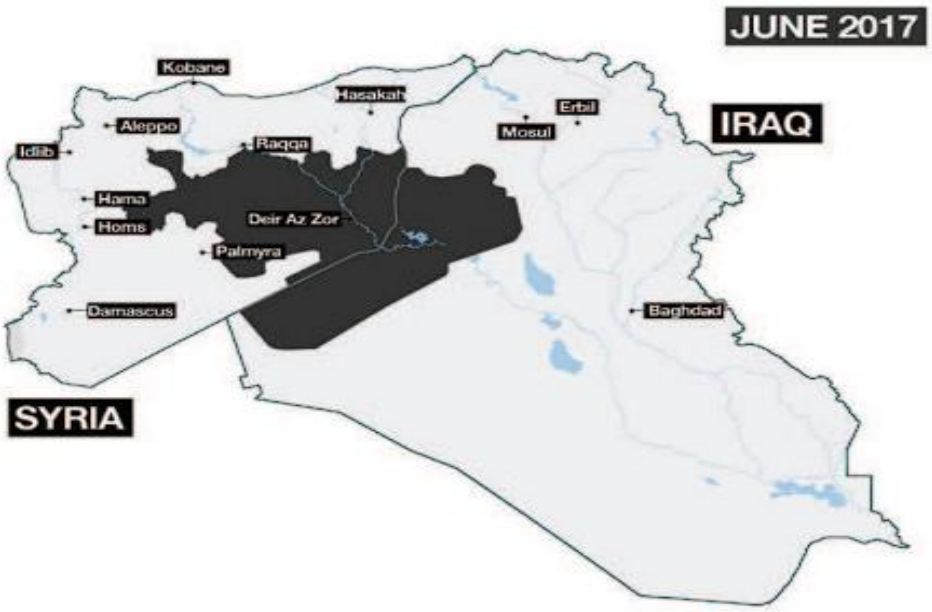
Το 2015 οι κουρδικές δυνάμεις πέτυχαν την απελευθέρωση της πόλης Kobane στη Βόρεια Συρία[390]. Η μάχη ισοπέδωσε ολοσχερώς την πόλη σε ποσοστό άνω του 70%, ωστόσο συνέβαλε αποτελεσματικά στην έναρξη της μείωσης των εδαφών της οργάνωσης[391]. Τα πρώτα δείγματα της πτώσης της οργάνωσης είχαν αρχίσει να διαφαίνονται από το τέλος του ίδιου έτους, όπου αυτή είχε απωλέσει το 14% της εδαφικής της έκτασης, γεγονός το οποίο οδήγησε και στην μείωση των εσόδων της[392]. Το 2016 ήταν καταστροφικό για τον ISIS. Στην Βόρεια Συρία οι Κουρδικές πολιτοφυλακές κατέλαβαν τις πόλεις της Ramadi και Tikrit καθώς και τα διυλιστήρια στην περιοχή Baiji[393]. Επίσης, το ίδιο έτος τα οικονομικά αποθέματα της οργάνωσης ανέρχονταν σε 50 εκατομμύριά δολάρια το μήνα, ποσό το οποίο αποτελεί σημαντική μείωσης, αν αναλογιστεί κάποιος

[378] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 71
[379] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 59
[380] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 79
[381] Φούκας Βασίλειος, "Η μετεξέλιξη των Isis – Al Qaeda, ο υβριδικός πόλεμος και οι νέες τρομοκρατικές απειλές", 74
[382] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 36
[383] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 79
[384] Υπήρχαν διενέξεις μεταξύ των μελών των συνασπισμών, όσον αφορά τους τρόπους και τις τοποθεσίες που θα γίνονταν οι βομβαρδισμοί των πυρήνων της οργάνωσης.
[385]Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 62
[386] Ibid, 63
[387] Κατόπιν πρωτοβουλίας του Βασιλιά της Ιορδανίας Abdullah.
[388] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 36
[389] Ibid, 37
[390] Οι μάχες διήρκησαν για 4 περίπου μήνες και είχαν ως συνέπεια τον θάνατο 1.200-2.000 μαχητών του ISIS.
[391] Lister C, "A Long Way from Success: Assessing the War on the Islamic State", Perspectives on Terrorism, 3-13
[392] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 64
[393] Ibid, 64

ότι το 2014-15 ανέρχονταν στα 80 εκατομμύρια μηνιαίως[394]. Πριν από το τέλος του έτους η οργάνωση είχε απωλέσει το 35% της εδαφικής της επικράτειας[395].

Το σύμβολο και ισχυρότερο προπύργιο της οργάνωσης ήταν η πόλη της Μοσούλης και όσο ήταν υπό την κατοχή του ISIS, αυτός θα παρέμενε ως δυνητική απειλή για την ευρύτερη περιοχή. Έτσι η κυβέρνηση του Ιράκ ορμώμενη από την διεθνή υποστήριξη, την οποία λάμβανε, καθώς και από τον νέο-εκπαιδευμένο στρατό που είχε δημιουργήσει, στις 17 Οκτωβρίου του 2016, κήρυξε[396] την έναρξη της επιχείρησης για την ανακατάληψη της πόλης[397]. Η πόλη είχε ιδιαίτερη σημασία για την οργάνωση, τόσο γεωπολιτική, όσο και ιδεολογική. Έτσι οι μαχητές της ορκίστηκαν να πολεμήσουν μέχρις εσχάτων για την διατήρησή της. Υιοθέτησαν ένα υβριδικό σχέδιο άμυνας με μάχες σε κατοικημένους τόπους[398] . Δημιούργησαν με αυτό τον τρόπο μεγάλες απώλειες στις Ιρακινές δυνάμεις και έκανα ιδιαίτερα δύσκολη την προώθηση των στρατευμάτων[399]. Η μάχη για την ανακατάληψη της ήταν ιδιαίτερα σφοδρή και διήρκησε 8 μήνες. Στο τέλος οι μαχητές της οργάνωσης αδυνατώντας να αναχαιτίσουν τις Ιρακινές δυνάμεις ξεκίνησαν την οπισθοχώρηση. Κατά την οποία σε μια προσπάθεια να φθείρουν τον εχθρό ανατίναξαν τον μιναρέ Al-Hadba και το ιστορικό τζαμί Al-Nuri[400]. Η ανατίναξη και η καταστροφή του ιστορικού αυτού τζαμιού της Μοσούλης αποτελεί δείγμα της απογοήτευσης των μαχητών του ISIS, καθώς επίσης και το συμβολικό τέλος του Ισλαμικού Χαλιφάτου. Η οργάνωση σε καμία περίπτωση δεν ανέμενε να δεχθεί τέτοιο πλήγμα και η εν λόγω ήττα ταρακούνησε το οικοδόμημά της συθέμελα[401]. Την 9η Ιουλίου 2017 ανακαταλήφθηκε από το Ιράκ η πόλη της Μοσούλης. Το ίδιο έτος ο διεθνής συνασπισμός υπό την ηγεσία των ΗΠΑ σε συνεργασία με τον Ιρακινό στρατό και τις Συριακές δημοκρατικές δυνάμεις (SDF) με την ανακατάληψη των πόλεων της Μοσούλης, Raqqa και Palmyra προκάλεσαν τεράστιες εδαφικές απώλειες στην οργάνωση. Η επικράτεια της μειώθηκε εκ νέου σε 35.000 Km^2 και τα έσοδα της έφτασαν στο ιστορικό χαμηλό των 16 εκατομμυρίων δολαρίων το μήνα[402].

[394] Ibid, 64
[395] Ibid, 64
[396] Την έναρξη της επιχείρησης κήρυξε ο πρωθυπουργός της χώρας, Haider Al-Abadi.
[397] Ήταν ιδιαίτερα μεγάλη επιχείρηση καθώς έλαβαν μέρος περί τις 100.000 μαχητές από το Ιρακ και τα γειτονικά Αραβικά κράτη. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 38
[398] Ελεύθεροι σκοπευτές μετακινούνταν από κτίριο σε κτίριο διαμέσω παραθύρων και ενός δικτύου τούνελ κάτω από την πόλη για περισσότερες πληροφορίες δες : Patrick, "Soldiers celebrate Isis's defeat in Mosul as Iraq's greatest battle in war against jihadis reaches bloody conclusion"
[399] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 38
[400] Το εν λόγω τζαμί είναι αυτό από το οποίο ο Baghdadi ανακοίνωσε την 29 Ιουνίου 2014 την δημιουργία του Ισλαμικού κράτους και αποτελούσε το σύμβολο του IS Γι' αυτό το λόγο δεν επιθυμούσαν επ' ουδενί να πέσει στα χέρια των Ιρακινών.
[401] Ibid, 38
[402] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 64-65

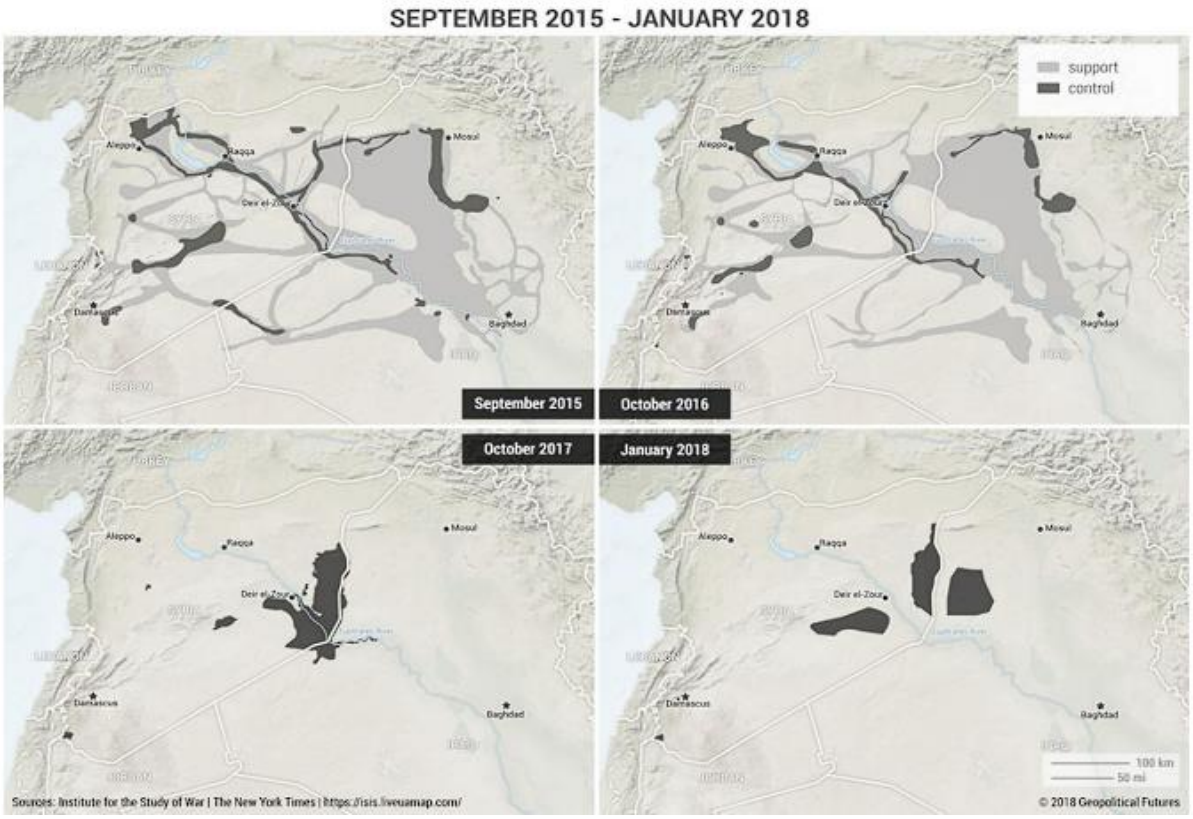
Εικόνα 2: Εδαφικές απώλειες του ISIS το 2017

Πηγή: Al Jazeera

Κατόπιν των ανωτέρω τα μέλη της οργάνωσης προσπάθησαν να αναζητήσουν νέα οχυρά προκειμένου να δημιουργήσουν αμυντικά προπύργια. Ωστόσο, στην προσπάθειά τους αυτή ήρθαν αντιμέτωποι στα Λιβανό – Συριακά σύνορα με Δυνάμεις του Συριακού και Λιβανέζικου στρατού, καθώς και με δυνάμεις της Hezbollah. Μέσα σε 7 ημέρες ο ISIS βίωσε συντριπτική ήττα από τις ανωτέρω δυνάμεις[403]. Οι επιδρομές από τις Συριακές, Ιρακινές και διεθνείς δυνάμεις συνεχίστηκαν με αμείωτη ένταση με αποτέλεσμα το 2019 η οργάνωση να έχει υποστεί συντριπτική ήττα και οι εδαφικές της κτήσεις να έχουν εκμηδενιστεί[404]. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους πεθαίνει ο Abu Bakr al-Baghdadi από επιδρομή των Αμερικανικών δυνάμεων που πραγματοποιήθηκε στη Βορειοδυτική Συρία σε κρησφύγετο στο Idlib[405].

Παρά τα αλλεπάλληλα χτυπήματα, η οργάνωση ακόμα και σήμερα διαθέτει πυρήνες και πράκτορες, οι οποίοι δρουν με μυστικότητα σε περιοχές όπως η Συρία, το Ιράκ, η Αίγυπτος, η Λιβύη, το Αφγανιστάν και οι Φιλιππίνες[406]. Το γεγονός ότι έχασε τα εδάφη της και χιλιάδες μαχητές δεν σημαίνει ότι διαλύθηκε, απλά απώλεσε την δυνατότητα να εμπλακεί σε ένοπλο αγώνα με τακτικές δυνάμεις[407]. Η οργάνωση ακόμα και σήμερα συνεχίζει να αποτελεί παγκόσμια απειλή[408]. Το μεγαλύτερό της λάθος, το οποίο οδήγησε στην πτώσή της ήταν η συνεχής και αδιάκοπη μάχη με όλους[409]. Ακόμα οι εξαιρετικά βίαιες και αιματηρές τακτικές της ευθύνονται για την σταδιακή αποστροφή των Μουσουλμάνων και την απώλεια της επιρροής της στο παγκόσμιο τζιχαντιστικό κίνημα καθώς και για την δημιουργία διεθνών συνασπισμών με έναν και μοναδικό σκοπό, την καταστροφής της[410].

[403] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 38
[404] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 79
[405] Ibid, 79
[406] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 65
[407] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 79
[408] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 65
[409] Ποτέ δεν μπήκε στην διαδικασία να αναζητήσει συμμάχους.
[410] Ibid, 65-66

Εικόνα 3: Απώλειες του ISIS από το 2015 έως το 2018

Πηγή: Institute for the study of war, New York Times.

Κεφάλαιο Έβδομο

7. Σύγκριση AQ – ISIS στα πλαίσια του θρησκευτικού εξτρεμισμού

7.1 Ιδεολογία - Τρόπος Δράσης:

Τόσο η τρομοκρατική οργάνωση της AQ όσο και ο ISIS αποτελούν Σαλαφιστικές – Τζαχαντιστικές οργανώσεις, οι οποίες θέλουν να αναβιώσουν την παλαιά αίγλη του Σουνιτικού Ισλάμ[411], καθώς και να ενδυναμώσουν τον Μουσουλμανισμό ενάντια στους εχθρούς του, οι οποίοι είναι τόσο εσωτερικοί, όσο και εξωτερικοί [412]. Η οργάνωση του ISIS διαχωρίζεται από την AQ καθώς, ενώ ανήκει στο ευρύτερο φάσμα του Σαλαφισμού – Τζιζαντισμού έχει υιοθετήσει την ιδεολογία Takfir στην πιο εξτρεμιστική και βάναυση μορφή της[413] .

Τα σημεία στα οποία εντοπίζεται ιδεολογικός ταυτισμός έχουν όπως παρακάτω: Πρώτων, η Δύση και οι Εβραίοι ευθύνονται για τα δεινά και την παρακμή του Μουσουλμανικού κόσμου, καθώς διαχρονικά επιθυμούν την καταστροφή του Ισλάμ και την κατάληψη των εδαφών του[414]. Δεύτερον, τα Μουσουλμανικά κράτη και οι ηγέτες τους, οι οποίοι δεν κυβερνούν υπό το νόμο του θεού *(hakimiyya)* και συνεργάζονται με τη Δύση και κυρίως τους Αμερικάνους είναι αποστάτες, οι οποίοι έχουν εγκαταλείψει το «δρόμο του Αλάχ» και πρέπει να νικηθούν[415]. Τρίτον, και οι δύο οργανώσεις παρουσιάζονται ως οι «αληθινοί εκπρόσωποι» του Ισλάμ οι οποίοι αποσκοπούν στην δημιουργία ενός Ισλαμικού Κράτους υπό το νόμο της sharia[416]. Τέταρτον, αμφότερες οι οργανώσεις προβάλλουν τους εαυτούς τους ως προστάτες και υπερασπιστές της Ummah[417], υποστηρίζοντας ότι είναι «αυθεντίες», οι οποίες κατέχουν το πραγματικό νόημα της θρησκείας του Ισλάμ[418]. Τέλος, συμφωνούν στο ότι πρέπει υποχρεωτικά να καταφύγουν στη χρήση βίας καθώς μέσω αυτής οι Μουσουλμάνοι θα ισχυροποιηθούν *(tamkin)* και οι εχθροί τους θα ηττηθούν *(nikaya bi-l-`aduww)*[419].

Ωστόσο παρά τις ομοιότητες εντοπίζονται ορισμένες αγεφύρωτες ιδεολογικές διαφορές, οι οποίες οδήγησαν στο σαφή διαχωρισμό των δύο οργανώσεων, ο οποίος επισημοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2014[420]. Αρχικά, η οργάνωση του ISIS θεωρεί ότι ο κύριος εχθρός είναι ο «near enemy»[421] . Κατ' αυτούς οι Σιίτες είναι αιρετικοί, οι οποίοι υποβαθμίζουν το Ισλάμ εκ των έσω. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πρέπει να ζουν υπό την σκέπη του τρόμου, να αιχμαλωτιστούν και να πεθάνουν. Ο κύριος και πρωταρχικός στόχος της οργάνωσης είναι η νίκη κατά του «near enemy», ο οποίος είναι πιο επικίνδυνος από τον «far enemy». Μέσω του εμφυλίου μεταξύ Σουνιτών και Σιιτών η υπάρχουσα πολιτική τάξη θα αναδιαμορφωθεί και τότε θα έρθει και σειρά του

[411] Οραματίζονται να επαναφέρουν τη δόξα και την αίγλη, την οποία βίωνε ο Μουσουλμανικός κόσμος από τον 7ο έως τον 9ο αιώνα, όπου οι Ισλαμικές αυτοκρατορίες κυριαρχούσαν στο μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη. Για περισσότερες πληροφορίες : Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 72

[412] Ibid, 71

[413] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 72

[414] Τα οποία φυσικά έχουν μεγάλη στρατηγική και οικονομική σημασία. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 72

[415] Ibid, 72

[416] Konstantinos Kavrakis, "Identity and Ideology through the Frames of Al Qaeda and Islamic State" 1240

[417] Ibid, 1240

[418] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 72

[419] Ibid, 72

[420] Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 3

[421] Οι Σιίτες Μουσουλμάνοι και οι Σουνίτες ηγέτες, των Αραβικών κρατών, οι οποίοι είναι αποστάτες και δεν υποστηρίζουν το τζιχαντιστικό κίνημα.

μακρινού εχθρού. Μόνο και μόνο τότε οι Σουνίτες τζιχατιστές θα καταφέρουν να επικρατήσουν[422]. Τέλος θεωρούν Μουσουλμάνους μόνο όσους δηλώνουν την πίστη τους στην οργάνωση όλοι οι άλλοι αντιμετωπίζονται ως μη μουσουλμάνοι, άπιστοι και αιρετικοί[423]. Οι ανωτέρω πεποιθήσεις βρίσκονται σε αντιδιαστολή με το ιδεολογικό υπόβαθρο της AQ, η οποία θεωρεί ως τον κύριο εχθρό τον «far enemy»[424], ο οποίος δρα υπό την ηγεσία των ΗΠΑ και του Ισραήλ έχοντας σχηματίσει μια ένωση, την οποία ονομάζουν ως «*Συμμαχία Σιωνιστών Σταυροφόρων*»[425]. Πρωταρχικός τους στόχος είναι να εξουθενώσουν και αφαιμάξουν τις ΗΠΑ και το Ισραήλ και ύστερα, έπεται η αντιμετώπιση του «near enemy»[426]. Τέλος, η AQ μέσω του Bin Laden και του Zawahiri υπενθύμισε στον ISIS ότι η θανάτωση των Σιιτών Μουσουλμάνων απαγορευόταν από τον Ισλαμικό νόμο και πράξεις σαν αυτή θα βλάψουν το παγκόσμιο τζιχαντιστικό κίνημα[427].

Αν και οι δυο οργανώσεις παρουσιάζονται ως προστάτες της ummah, υπάρχει αισθητή διαφορά στο πως την ορίζουν και την αντιλαμβάνονται. Για την AQ η ummah αποτελείται από τους απανταχού Μουσουλμάνους του κόσμου[428]. Εν αντιθέσει ο ISIS αναγνωρίζει ως ummah μόνο τα μέλη του[429] και τους πιστούς σε αυτόν[430]. Η AQ προσπαθεί να αποφύγει την παγίδα του εθνικισμού και δεν θέλει να ταυτιστεί με τα κράτη στα οποία επιχειρεί, γι' αυτό και οι σύμμαχοί της υιοθετούν ονομασίες που παραπέμπουν σε ισλαμικούς συνειρμούς ή ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές[431]. Αντίθετα ο ISIS πάντοτε είχε ως στόχο του την κατοχή και κατάληψη εδαφικών εκτάσεων διότι θεωρούσε ότι χωρίς την κατοχή επικράτειας δεν θα μπορούσε να ιδρύσει το Χαλιφάτο και γι' αυτό το λόγο συνδέθηκε με τις κτήσεις αυτές[432]. Ταυτόχρονα ο τελευταίος προσπάθησε να δημιουργήσει μια νέα Ισλαμική ταυτότητα στις εδαφικές κτήσεις του, καθώς διαμέσου της προσέλκυσης χιλιάδων ξένων μαχητών από ολόκληρο τον κόσμο επιχείρησε να αποδυναμώσει και να εξαφανίσει τις ταυτότητες του τοπικού πληθυσμού[433]. Ολοκληρώνοντας, η τελευταία τους ιδεολογική διαφορά εντοπίζεται στο γεγονός ότι ο ISIS επιθυμούσε, την ίδρυση του Ισλαμικού Χαλιφάτου στο άμεσο μέλλον[434]. Η AQ οραματιζόταν την ίδρυση του Χαλιφάτου ως επιστέγασμα της ολοκληρωτικής της νίκης[435].

Όσον αφορά τον τρόπο δράσης των δύο οργανώσεων, παρατηρούνται ομοιότητες και διαφορές. Αρχικά και οι δύο οργανώσεις ξεκίνησαν ως μέσω αντίστασης κατά Δυτικών κατακτητών. Η AQ πρωτοεμφανίστηκε κατά την διάρκεια την Σοβιετικής εισβολής στο Αφγανιστάν, ενώ ο ISIS εκμεταλλεύτηκε την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ και τον Συριακό εμφύλιο[436]. Ένα ακόμα κοινό, το οποίο είχαν στον τρόπο δράσης τους είναι ότι και οι δύο εκμεταλλεύτηκαν στο έπακρο τα τρομοκρατικά χτυπήματα και τους βομβιστές αυτοκτονίας σαν modus operandi προκειμένου να καθιερώσουν το αίσθημα τρόμου. Ωστόσο, η AQ θεωρούσε ότι οι ζωές τον Μουσουλμάνων

[422] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 75
[423] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 31
[424] Τα δυτικά κράτη και κυρίως οι ΗΠΑ και το Ισραήλ.
[425] Konstantinos Kavrakis, "Identity and Ideology through the Frames of Al Qaeda and Islamic State" 1240
[426] Vasiliev M.A et al, "The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective",S1242
[427] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 76
[428] Konstantinos Kavrakis, "Identity and Ideology through the Frames of Al Qaeda and Islamic State", 1241
[429] Οι λοιποί Μουσουλμάνοι θεωρούνται άπιστοι.
[430] Konstantinos Kavrakis, "Identity and Ideology through the Frames of Al Qaeda and Islamic State",, 1241
[431] Για παράδειγμα το al – Shabaab προτιμήθηκε από το AQ in Somalia καθώς και το AQAP επεκτείνεται σε ολόκληρη την αραβική χερσόνησο και όχι σε ένα κράτος. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 172
[432] Υιοθέτησε ονομασίες σχετικές με της κτήσεις του όπως AQI, ISI, ISIS, IS.
[433] Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 172
[434] Rudner M, "Al-Qaida's twenty-year strategic plan: The current phase of global terror", 971
[435] Θεωρούσε ότι η νίκη αυτή ήταν αδύνατο να επιτευχθεί νωρίτερα από το 2022. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Ibid, 971
[436] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 63

μετράνε και συνεπώς οι επιχειρήσεις δεν θα έπρεπε να έχουν πολλούς νεκρούς Μουσουλμάνους ως παράπλευρες απώλειες[437]. Αντίθετα, ο ISIS κατά την διάρκεια των επιχειρήσεών του στη Συρία και στο Ιράκ προέβη στην δολοφονία πάρα πολλών αθώων Μουσουλμάνων πολιτών[438]. Οι τρομοκρατικές του ενέργειες αριθμούνται σε πάνω από 140 σε 29 διαφορετικές χώρες με περίπου 2.000 νεκρούς. Ωστόσο αυτό που προκαλεί αίσθηση είναι ότι ο ISIS έχει σκοτώσει πολύ περισσότερους Άραβες (μουσουλμάνους και μη) παρά δυτικούς, καθώς οι νεκροί από τις επιχειρήσεις του σε Συρία και Ιράκ ανέρχονται στους 18.800[439].

Ο Bin Laden ήδη από το 1998 είχε εκδώσει Fatwa για τον πόλεμο κατά της δύσης και κυρίως των ΗΠΑ και Ισραήλ[440]. Έτσι, λοιπόν, μέσω τρομοκρατικών ενεργειών και επιθέσεων υψηλού συμβολισμού, προσπαθούσε να ενώσει όλο το Μουσουλμανικό κόσμο, καθώς και να προσελκύσει Μουσουλμάνους μαχητές στις τάξεις της οργάνωσης, η οποία μαχόταν κατά του «far enemy». Στον αντίποδα ο ISIS θεωρούσε τους Σιίτες την μεγαλύτερη πληγή του Ισλάμ και τον πόλεμο εναντίον τους πολύ πιο σημαντικό από έναν πόλεμο εναντίον μη μουσουλμάνων[441]. Έτσι, λοιπόν, προώθησε το Σουνιτικό σεχταριστικό μίσος[442] και μέσω αυτού αύξησε σημαντικά τους μαχητές του[443]. Σημαντικό παράγοντα στην στρατολόγηση νέων μαχητών, στην οποία ήταν πολύ καλύτερος από την AQ[444], διαδραμάτισε και η εξαιρετική ικανότητα της οργάνωσης να χειρίζεται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης[445]. Ο τρόπος δράσης της AQ είναι πολύ πιο αφηρημένος, ιδεολογικός και πολιτικός[446], ενώ του ISIS περισσότερο εδαφικός, τοπικιστικός και υλιστικός. Η AQ παρουσιάζεται ως μια ιδεαλιστική οργάνωση που την ενδιαφέρει η προώθηση του διεθνούς κινήματος της Τζιχάντ, η συσπείρωση και η ενότητα των ξένων μαχητών του παγκόσμιου εξτρεμιστικού κινήματος, καθώς και η δημιουργία συμμαχιών σε λοιπές χώρες και περιοχές[447]. Δεν επιθυμεί την ταύτιση της με κάποια συγκεκριμένη εδαφική περιοχή, καθώς θέλει να διατηρήσει τον υπερεθνικό της χαρακτήρα. Είναι ένα άμορφο ιδεολογικό κίνημα, που μετακινείται από περιοχή σε περιοχή διασκορπίζοντας τις ιδέες της. Γι' αυτό έχει χαρακτηριστεί και από ορισμένους μελετητές ως *«κίνημα των αμμόλοφών» (The Dune movement)*[448]. Από την άλλη ο ISIS, εξ' αρχής επιδίωξε την κατοχή εδαφών. Είναι πολύ πιο απολυταρχική οργάνωση, καθώς αποκηρύσσει όλες τις άλλες οργανώσεις, οι οποίες δεν έχουν δηλώσει την υποταγή τους σε αυτόν, ακόμα και αν είναι τζιχαντιστικές[449]. Σε όρους στρατιωτικής δύναμης ο ISIS ήταν πολύ ισχυρότερος της AQ, καθώς είχε την δυνατότητα να διεξάγει συμβατικό πόλεμο σε πολλά μέτωπα ταυτόχρονα σε Συρία και Ιράκ[450]. Επίσης, το 2014 μέσα σε ένα χρόνο η οργάνωση κατέλαβε τεράστιες εδαφικές εκτάσεις, γεγονός το οποίο η AQ δεν ήταν ποτέ ικανή να το επιτύχει[451]. Μέσω τον εδαφών τα οποία κατείχε, εξασφάλισε τεράστια οικονομικά αποθέματα[452], ενώ η AQ δεν μπόρεσε ποτέ να πλησιάσει την οικονομική του δύναμη.

[437] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 74
[438] Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 158
[439] Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (ISIS), 31
[440] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 133
[441] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 5
[442] Το οποίο βρίσκεται βαθιά ριζωμένο σε ουαχαμπιστικές παραδώσεις της Αραβίας.
[443] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 75
[444] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 77
[445] Ibid, 73
[446] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 75
[447] Vasiliev M.A et al, The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective,S1243
[448] Mishal S, "Al Qaeda as a Dune Organization: Toward a Typology of Islamic Terrorist Organizations", 12
[449] Konstantinos Kavrakis, "Identity and Ideology through the Frames of Al Qaeda and Islamic State" 1241
[450] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 74
[451] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 63
[452] Ibid, 63

Τέλος, χρησιμοποίησε αυτή την οικονομική δύναμη για να δελεάσει και προσελκύσει ξένους μαχητές[453], ενώ αντιθέτως η AQ προσέλκυε μαχητές μόνο χάρις στην ιδεολογία της.

7.2 Δομή – Ηγεσία :

Οι οργανώσεις της AQ και του ISIS αποτελούν δημιουργήματα των αποτυχιών και των βαναυσοτήτων της Αραβικής πολιτικής[454]. Στο ιδεολογικό επίπεδο και στον τρόπο δράσης τους εντοπίζονται αρκετά κοινά σημεία, ωστόσο αυτό δεν συμβαίνει και σε επίπεδο ηγεσίας και δομής των οργανώσεων.

Αρχηγός της οργάνωσης ήταν ο Bin Laden, ο οποίος κυβερνούσε μαζί με την βοήθεια ενός συμβουλίου. Η AQ αρχικά είχε ιδρυθεί σαν μια ενιαία οντότητα[455] με σαφή ιεραρχική δομή, καθώς όλα τα μέλη τα οποία εντάσσονταν στο δυναμικό της όπως και οι λοιπές οργανώσεις, οι οποίες ήθελαν να μπουν στην ευρύτερη ομπρέλα της, έπρεπε να δώσουν θρησκευτικό όρκο (baya) στον αρχηγό της οργάνωσης[456]. Η AQ αποκτά πολύ γρήγορα πολυεθνικό χαρακτήρα, γεγονός το οποίο την διαφοροποίησε άμεσα με τις τότε τρομοκρατικές οργανώσεις, οι οποίες στο σύνολό τους είχαν τοπικό - εθνικό χαρακτήρα, καθώς στα στρατόπεδα εκπαίδευσής της στο Αφγανιστάν συνέρρεαν Σουνίτες Μουσουλμάνοι από ολόκληρο τον κόσμο[457]. Κατά την περίοδο της ακμής της η οργάνωση είχε ενωθεί με πάνω από 28 Σουνιτικές τρομοκρατικές οργανώσεις ανά τον κόσμο, ενώ είχε παρουσία σε 76 συνολικά χώρες. Δεν υπήρχαν σε όλες βέβαια Μουσουλμανικές κοινότητες, αλλά εξυπηρετούσε σε αυτές λοιπά συμφέροντά της[458]. Η AQ σε αντίθεση με λοιπές τρομοκρατικές οργανώσεις δεν σχετίζεται με πολιτικές παρατάξεις και δεν βάσισε ποτέ την δημοφιλία της στην παροχή υλικών αγαθών και κρατικών υποδομών[459]. Με την εισβολή των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν και προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιβιωσιμότητα της ηγεσίας και όλης της οργάνωσης η ιεραρχική δομή διαλύεται και υπεισέρχεται σε μια περίοδο αποκέντρωσης[460]. Το 2005 -2014 παρατηρείται μια ακόμα δομική αλλαγή στην AQ καθώς αυτή εισέρχεται στην εποχή του Franchise[461]. Η διοίκηση συνέχισε να είναι αποκεντρωτική, γεγονός το οποίο αύξησε την ανθεκτικότητα και ελαστικότητα της, διότι τις επέτρεπε να επιχειρεί ακόμα και περιόδους όπου η κεντρική ηγεσία δεχόταν μεγάλη πίεση[462]. Τεράστια δομική αλλαγή αποτέλεσε ο θάνατος του χαρισματικού ηγέτη και πρώτου εμίρη της οργάνωσης Osama Bin Laden το 2011[463]. Επόμενος ηγέτης της οργάνωσης είναι ο Ayman Al – Zawaihiri. Από το 2014 και έπειτά η οργάνωση βρίσκεται στη φάση των Μοναχικών λύκων. Η Al-Qaeda σήμερα αποτελεί ένα αποκεντρωμένο παγκόσμιο τρομοκρατικό δίκτυο[464]. Είναι παγκόσμια, δεν δεσμεύεται ούτε ανήκει σε κάποια συγκεκριμένη εδαφική περιοχή. Αποτελεί μία άμορφη οντότητα, η οποία κινείται από περιοχή σε περιοχή, επηρεάζοντας και αλλάζοντας τα χαρακτηριστικά τους και στην συνέχεια μετακινείται σε νέα περιοχή. Η AQ έχει παρομοιαστεί από πολλούς ερευνητές ως ένα «ρίζωμα», το οποίο δεν μπορεί να καταστραφεί, καθώς δεν διαθέτει

[453] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 74
[454] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 72
[455] Vasiliev M.A et al, The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective,S1243
[456] Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 117
[457] Gregg S H, " Defining and Distinguishing Traditional and Religious Terrorism", 12
[458] Byman D, "Explaining al-Qaida's decline", 1109
[459] Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 169
[460] McNally, L. et al, "A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan", 5
[461] Την περίοδο αυτή έστρεψε την προσοχή της στην αύξηση της παρουσίας της σε άλλα κράτη. Για περισσότερες πληροφοίες δες: Stenersen A., "Thirty Years after its Foundation – Where is al-Qaida Going?" 5-16
[462] Mendelsohn B, "Al-Qaeda's Franchising Strategy", 42
[463] Vasiliev M.A et al, "The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective", S1242
[464] Ibid, S1243

αρχή, μέση, τέλος, ούτε όμως οργανωτική μνήμη. Κάθε σημείο του μπορεί να ενωθεί με κάθε άλλο στοιχείο αυτού του οργανισμού. Μέσω αυτής της παρομοίωσης οι ερευνητές επιθυμούν να τονίσουν ότι η εν λόγω οργάνωση είναι άμορφή και μπορεί συνεχώς να μετασχηματίζεται και να προσαρμόζεται στις καταστάσεις[465].

Η οργάνωση της AQI καθώς και ο ISI αποτελούν οργανώσεις από τις οποίες προήλθε ο ISIS. Ωστόσο από άποψη δομής και οργάνωσης ο ISIS διαχωρίζεται αισθητά από αυτές. Ο Abu Bakr al-Baghdadi, όταν ανέλαβε την ηγεσία της οργάνωσης προέβη σε άμεσο ανασχηματισμό της δομής της[466]. Ο Baghdadi δημιούργησε την al Imara[467], αποτελούμενη από τον ίδιο και τους συμβούλους του, οι οποίοι ήταν οι δεύτεροι στην ιεραρχία[468]. Η al Imara αποτελεί το σώμα, το οποίο καθορίζει την πολιτική και κυβερνάει το Ισλαμικό κράτος. Ο υπόλοιπος οργανισμός χωρίζεται σε δύο διαφορετικές δομές, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως σπειροειδείς δομές (echelon structures)[469]. Ο πρώτος οργανισμός αποτελείται από το συμβούλιο της shura[470], το στρατιωτικό συμβούλιο και το συμβούλιο πληροφοριών και ασφάλειας, τα οποία είναι υπό την άμεση επίβλεψη του ίδιου του Bagdadi. Το συμβούλιο της shura απαρτίζεται από τον Baghdadi και το υπουργικό συμβούλιο του Ισλαμικού Κράτους[471]. Το εν λόγω υπουργικό συμβούλιο αποτελείται από υπουργούς με αρμοδιότητες παρόμοιες με αυτές των Δυτικών κρατών[472]. Από τον δεύτερο οργανισμό ξεχωρίζει το σώμα, το οποίο ασχολείται με τα οικονομικά ζητήματα της οργάνωσης καθώς και με την χρηματοδότηση τόσο του πολέμου, όσο και της ανοικοδόμησης κράτους[473].

Ο ISIS στην περιφέρεια του ίδρυσε υπουργεία, κυβερνεία, οικονομικά και νομοθετικά ιδρύματα, καθώς και έργα υποδομής[474]. Χώρισε την επικράτεια του σε εδαφικές περιοχές, τις οποίες ονομάζει ως «wilayat». Η κάθε wilayat διαθέτει το δικό της κυβερνείο και αψηφά τα έως τότε διαμορφωμένα σύνορα, καθώς μπορεί να περιλαμβάνει εκτάσεις τόσο της Συρίας, όσο και του Ιράκ[475]. Το παράδοξο της υπόθεσης είναι ότι η δομή του Ισλαμικού Κράτους αρχίζει να μοιάζει πάρα πολύ με την δομή των Δυτικών κρατών, των οποίων τις αξίες και πεποιθήσεις πολεμάει με ακραίο φανατισμό[476].

Από πλευρά ηγεσίας και οι δύο τρομοκρατικές οργανώσεις έχουν απωλέσει αρκετά ηγετικά τους μέλη. Ο Osama Bin Laden, αποτελεί εμβληματική φιγούρα[477]. Αναμφίβολα άσκησε και ασκεί ακόμα τεράστια επιρροή στο εν λόγω κίνημα. Επίσης ο Bin Laden παρουσιάζεται ως πραγματιστής καθώς ο ίδιος έδωσε θρησκευτικό όρκο στον ηγέτη των Ταλιμπάν Mullah Omar γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει ότι ο ίδιος δεν είχε αλαζονικές τάσεις ούτε βλέψεις να κατέχει την πρωτοκαθεδρία στο

[465] Tripp C, "A History of Iraq, Cambridge: Cambridge University Press" 92
[466] Ο ανασχηματισμός αυτός ήταν αναγκαίος καθώς αυτή είχε απωλέσει μεγάλο μέρος της υποστήριξης του Σουνιτικού λαού και απειλούνταν με αφανισμό από τις ενέργειες του κινήματος sahwa. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 6
[467] Ηγεσία της οργάνωσης
[468] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 8
[469] Ibid, 8
[470] Δεύτερο όργανο στην ιεραρχία της οργάνωσης.
[471] Αποτελείται από 9 έως 11 μέλη, τα οποία έχουν την εξουσία να καθαιρέσουν τον ηγέτη της οργάνωσης, εάν δεν ασκεί τα καθήκοντα του, όπως ορίζει και προστάζει η θέση του. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 8
[472] Υπουργοί υγείας, εκπαίδευσης, θρησκείας, περιβαλλοντικής πολιτικής, κ.α. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 63
[473] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 8
[474] Σχολεία, Νοσοκομεία, οδικά δίκτυα κ.α. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 63
[475] Ibid,64
[476] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 64
[477] Gregg S H, " Defining and Distinguishing Traditional and Religious Terrorism", 13

παγκόσμιο τζιχαντιστικό κίνημα και δεν επιζητούσε την αναγωγή του σε Χαλίφη[478]. Είναι αυτός ο οποίος κήρυξε τον πόλεμο κατά της Δύσης και συγκεκριμένα των ΗΠΑ, αυτός ο οποίος ενορχήστρωσε το φονικότερο τρομοκρατικό χτύπημα, το οποίο διεξήχθη στην ιστορία και μάλιστα στο έδαφος του πιο «μισητού εχθρού». Ο Bin Landen μαζί με το συμβούλιο της shura[479], είναι υπεύθυνοι για την διοίκηση αυτής[480]. Ίδρυσέ ένα παγκόσμιο σύστημα στρατολόγησης με παρουσία σε πάνω από 50 χώρες παγκοσμίως[481]. Ο ηγέτης της AQ άσκησε τεράστια επιρροή στο παγκόσμιο τζιχαντιστικό κίνημα, γεγονός το οποίο γίνεται αντιληπτό από το ότι η οργάνωση ενώθηκε με περισσότερες από 28 τρομοκρατικές οργανώσεις και είχε παρουσία σε άνω από 70 ξένα κράτη[482]. Επέβλεψε και ενορχήστρωσε προσωπικά τα περισσότερα από τα τρομοκρατικά χτυπήματα της[483]. Εισήγαγε την έννοια της αυτοθυσίας (Istishad) στο όνομα του Αλλάχ και την προέβαλε ως τη μέγιστη τιμή για κάθε μαχητή[484]. Τέλος, το τεράστιο μέγεθος της επιρροής που ασκούσε διαφαίνεται από τα δύο παρακάτω στοιχεία. Πρώτον ενώ οι ΗΠΑ στο πόλεμο στο Αφγανιστάν είχαν πετύχει την καταστροφή του 80% των υποδομών και μαχητών της οργάνωσης, δεν σταμάτησαν τις επιχειρήσεις τους μέχρι τον θάνατό του. Δεύτερον, πρόσωπα όπως ο διάδοχος του Zarqawi στην AQI, Abu Ayyoub al – Masri ο οποίος συνεργαζόταν με τον al Baghdadi, ηγέτη του ISI, για την ένωση των δύο οργανώσεων, αποκαλούσε τον Bin Laden ως εμίρη, ενώ δεν είχε δώσει ποτέ θρησκευτικό όρκο προς αυτόν[485]. Τα ανωτέρω γεγονότα μαρτυρούν το μέγεθος και την επιρροή την οποία κατείχε ο αρχηγός και ιδρυτής της AQ στο παγκόσμιο κίνημα.

Με την ανάληψη της ηγεσίας από το Zawahiri η ηγεσία της οργάνωσης γίνεται ακόμα πιο αποκεντρωτική, καθώς η πρώτη εντολή που έδωσε ήταν τα μέλη της να διασκορπιστούν και να αποφύγουν τα συνηθισμένα κρησφύγετα προκειμένου να αυξηθούν οι πιθανότητες επιβίωσής τους[486]. Ο νέος ηγέτης της AQ δεν ήταν τόσο προοδευτικός και χαρισματικός, όσο ο προκάτοχός του[487]. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την εμφάνιση του ISIS, οδήγησε στην αποδυνάμωση της ιδεολογίας και της επιρροής της AQ[488]. Πολλοί αναλυτές των χαρακτήρισαν ως μη αποτελεσματικό, μη ικανό να ελέγξει τις συμμαχικές οργανώσεις και του πρόσαψαν την όλο και μειούμενη πορεία της οργάνωσης στο παγκόσμιο τζιχαντιστικό κίνημα[489]. Η καθοδική πορεία αυτή σημειώθηκε, διότι η AQC δεν διαθέτει στρατιωτικές ικανότητες και η επιτυχία της βασίζεται στα επιτεύγματα των συμμαχικών της οργανώσεων. Έτσι λοιπόν η αδυναμία του Zawahiri να ασκήσει ουσιαστικό και αποτελεσματικό έλεγχο και ηγεσία επί αυτών των οργανώσεων είχε ως συνέπεια την καθοδική της πορεία[490]. Ο Zarqawi ως ηγέτης της AQI, ο διάδοχος του Abu Ayyoub al – Masri καθώς και ο ηγέτης του ISI, Abu Omar al Baghdadi αν και είχαν πολλές ιδεολογικές διαφορές με τον Bin Laden τον θεωρούσαν ως εμίρη και δεν τόλμησαν ποτέ να αμφισβητήσουν την εξουσία του. Ωστόσο ο ηγέτης του ISIS, Abu Bakr al-Baghdadi δεν σεβόταν το ίδιο τον Zawahiri και σε πολλές περιπτώσεις αψήφησε τις εντολές του[491]. Παρόλα αυτά η AQ υπό την ηγεσία του Zawahiri άντεξε το

[478] Afghanistan: The pledge binding al-Qaeda to the Taliban - BBC News
[479] Αποτελείται από 31 εμβληματικά μέλη της οργάνωσης.
[480] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 134
[481] Ibid, 134
[482] Byman D, "Explaining al-Qaida's decline", 1109
[483] Bruce Riedel, "The Return of the Knights: al–Qaeda and the Fruits of Middle East Disorder", 110
[484] Είχε ως άμεση συνέπεια τη δημιουργία πλειάδας βομβιστών αυτοκτονίας, οι οποίοι έδρασαν σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Yoram Schweitzer, "New Perspectives on Terrorism", 117 - 133
[485] Aaron Y. Zelin, " The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movemen", 3
[486] McNally, L. et al, "A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan", 5-6
[487] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden
[488] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 7
[489] Ibid,10
[490] Ibid, 10-11
[491] Το γεγονός γίνεται ιδιαίτερα αισθητό με τα ζητήματα τα οποία αφορούσαν την εμπλοκή του στη Συρία και την φημολογούμενη ένωση του ISIS με την JN. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Ibid, 12

«ανθρωποκυνηγητό» των ΗΠΑ αισίως για 23 χρόνια. Επιβίωσε από τον πόλεμο και τα γεγονότα κατά του ISIS και τα εκμεταλλεύτηκε προς όφελός της[492]. Το 2022 ο δεύτερος αρχηγός της οργάνωσης πεθαίνει από επίθεση drone των ΗΠΑ και ως νέος ηγέτης της οργάνωσης αναδεικνύεται ο Saif Al – Adel. Ο Adel έχει μεγαλύτερη στρατιωτική εμπειρία από τους προκατόχους του, καθώς πριν την ένταξή του σε αυτή υπηρετούσε στον Αιγυπτιακό στρατό[493]. Το χρονικό διάστημα, το οποίο βρίσκεται στην ηγεσία της AQ είναι πολύ μικρό με αποτέλεσμα να μην μπορούμε ακόμα να κάνουμε κριτική της Ηγεσίας του.

Η AQI και ο ISIS αποτελούν τις οργανώσεις από τις οποίες αναδείχθηκε ο ISIS. Ωστόσο στο κεφάλαιο αυτό θα επικεντρωθούμε στην ηγεσία, την οποία άσκησε ο αρχηγός του ISIS, Abu Bakr al-Baghdadi και όχι οι προκάτοχοί του[494]. Ο Abu Bakr al - Baghdadi ανέλαβε αρχηγός της οργάνωσης σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο γι' αυτή[495]. Ως νέος ηγέτης της οργάνωσης ξεκίνησε την άμεση αναδιοργάνωσή της και προσπάθησε να αυξήσει την επιρροή της έξω από τα εδάφη του Ιράκ, γεγονός το οποίο τον έφερε σε ευθεία ρήξη με τον Zawahiri[496]. Επεδίωξε να καθιερώσει τον ISIS περισσότερο ως ιδέα και λιγότερο ως οργάνωση[497]. Υπό την ηγεσία του ο ISIS ξεπέρασε σε δύναμη και επιρροή την AQ, καθώς παρουσίαζε ένα αποτελεσματικό, σύγχρονο και τολμηρό όραμα, το οποίο ταυτόχρονα το υποστήριζε διαμέσου της στρατιωτικής του στρατηγικής[498]. Παρόλο που παρέλαβε μια οργάνωση στα πρόθυρα της κατάρρευσης, όχι μόνο την «επανάφερε στη ζωή», αλλά την έκανε πιο ισχυρή από ποτέ[499].

Δημιούργησε μία συγκεντρωτική και ιεραρχική οργάνωση, η οποία ήταν αρκετά εύκαμπτη και ευέλικτη, καθώς παρείχε μεγάλη ελευθερία κινήσεων στους υπαρχηγούς του να δράσουν στο πεδίο της μάχης με τον τρόπο το οποίο αυτοί πίστευαν ως ενδεδειγμένο, με μοναδική προϋπόθεση οι πράξεις τους να συγκλίνουν με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές της ηγεσίας[500]. Πρόκειται, λοιπόν, για έναν πάρα πολύ χαρισματικό ηγέτη, ο οποίος απέφυγε και έμαθε από τα λάθη των προκατόχων του[501], επαναστάτησε κατά της AQ, η οποία έως τότε είχε την πρωτοκαθεδρία στο παγκόσμιο τζιχαντιστικό κίνημα[502], καπηλεύθηκε τον εμφύλιο στην Συρία, καθώς και την ευρύτερη αποσταθεροποίηση, την οποία προκάλεσε η Αραβική άνοιξη[503] και τέλος κατάφερε να επιτύχει αυτό που καμία άλλη τρομοκρατική οργάνωση δεν πέτυχε ποτέ την δημιουργία του Ισλαμικού κράτους[504]. Ο Abu Bakr al-Baghdadi αδιαμφισβήτητα αποτελεί τον πιο επιτυχημένο ηγέτη της οργάνωσης[505]. Ωστόσο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως αλαζόνας καθώς αυτοανακηρύχθηκε χαλίφης του Ισλαμικού κράτους και αποζήτησε την υποταγή των απανταχού Μουσουλμάνων, δεν έδωσε θρησκευτικό όρκο υποταγής σε κανέναν άλλο ηγέτη γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι επιζητούσε την πρωτοκαθεδρία επι του τζιχαντιστικού κινήματος. Ο θάνατος του τον Οκτώβριο του

[492] Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 169
[493] Ryan Zoellner, "Profile: Saif al Adel of al Qaeda"
[494] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 80
[495] Ο ISI εξαιτίας των ιδιαίτερα βάναυσων τακτικών, στις οποίες κατέφευγαν οι προκάτοχοί του είχε χάσει το μεγαλύτερο μέρος των Σουνιτών υποστηρικτών του και το 80% του δυναμικού της οργάνωσης είχε σκοτωθεί ή φυλακιστεί. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 7
[496] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 2
[497] Ibid, 2
[498] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 8
[499] Ibid, 8
[500] Ibid, 8
[501] Ibid, 7-9
[502] Zana Khasraw Gulmohamad, "The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS", 5
[503] Haykel Bernard,"ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 77
[504] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 59
[505] Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate", 7

2019[506] αποτέλεσε τεράστιο πλήγμα για την οργάνωση[507]. Νέος ηγέτης της οργάνωσης ανέλαβε την 1η Νοεμβρίου 2019 ο Abu Ibrahim al – Hashimi al – Qurashi[508]. Ωστόσο αυτός δεν παρέμεινε για πολύ στην ηγεσία της οργάνωσης, καθώς στις 3 Φεβρουαρίου 2022 σε μια ειδική επιχείρηση των ΗΠΑ και προκειμένου να μην αιχμαλωτιστεί, πυροδότησε ένα γιλέκο με εκρηκτικά και αυτοκτόνησε[509]. Έκτοτε διορίστηκαν δύο νέοι χαλίφηδές του ισλαμικού κράτους ο Abu al – Hasan al Hashimi al – Qurashi[510] και ο Abu al – Husayn al – Husayn al- Qurashi [511] οι οποίοι αμφότεροι σκοτώθηκαν. Στις 3 Αυγούστου 2023 είχαμε τον διορισμό του εν ενεργεία χαλίφη, Abu Hafs al – Hashimi al – Qurashi[512].

[506] Από μυστική επιχείρηση που διεξάχθηκε από τις ΗΠΑ στο κρησφύγετο του στο Idlib.
[507] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 79-80
[508] Ibid, 80
[509] Wilson Center, "ISIS Leader Killed in U.S. Raid in Syria"
[510] 10 Μαρτίου 2022 – 15 Οκτωβρίου 2022
[511] 30 Νοεμβρίου 2022 – 29 Απριλίου 2023
[512] Aymenn Al – Tamimi, "Caliphs of the Shadows: The Islamic State's Leaders Post-Mawla",17

Κεφάλαιο Όγδοο

8. Παρούσα και Μελλοντική κατάσταση των Οργανώσεων

Παρά τις μεγάλες απώλειες, τις οποίες έχουν υποστεί και οι δύο οργανώσεις, εκτιμάται ότι για τα επόμενα χρόνια θα αποτελέσουν υπολογίσιμη απειλή, πρωτίστως για τις εγγύς χώρες στις οποίες έχουν ακόμα παρουσία και κρησφύγετα και δευτερευόντως για τα κράτη της Δύσης[513].

Ξεκινώντας με τον ISIS ο θάνατος του al-Baghdadi, καθώς και των επόμενων τριών νέων «χαλίφηδων» δεν συνεπάγεται σε καμία περίπτωση με την διάλυση της οργάνωσης ή τον αφανισμό της ιδεολογίας της[514]. Αποδεικνύεται ιδιαίτερα αποτελεσματικός στο να αντικαθιστά το κενό εξουσίας[515], το οποίο δημιουργείται με μεγάλη ταχύτητα[516]. Παρόλο που η οργάνωση ηττήθηκε στην Συρία και το Ιράκ[517], πολλοί από τους μαχητές της κατάφεραν να επιβιώσουν και να αναμιχθούν με τον τοπικό πληθυσμό. Το ανωτέρω περιστατικό παρέχει την δυναμική στον ISIS να αναδιοργανωθεί[518]. Η Ιρακινή επιχείρηση, «The Will of Victory», για εκκαθάριση της ευρύτερης περιοχής από πυρήνες της οργάνωσης δεν έχει επιτύχει την πλήρη εξουδετέρωσή τους. Επίσης τη σταδιακή απομάκρυνση των Αμερικανικών δυνάμεων από την Συρία, διαδέχθηκαν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις της Τουρκίας στο Βόρειο τμήμα της χώρας εναντίον των Συριακών Δημοκρατικών Δυνάμεων (SDF)[519]. Τα γεγονότα αυτά αυξάνουν σημαντικά τις πιθανότητες επιβίωσης της[520]. Στις περιοχές εκτός Συρίας, και κυρίως σε Αραβικά κράτη, επιδιώκει να αυξήσει την παρουσία της μέσω συμμαχικών οργανώσεων. Παραδείγματα τέτοιων οργανώσεων είναι η «ISSP»[521] η οποία δραστηριοποιείται στην χερσόνησο του Σινά στην Αίγυπτο, η «Harakat al-Shabaab al-Mujahideen» στην Σομαλία, καθώς και η Boko Haram[522], η οποία δραστηριοποιείται σε Μάλι, Νίγηρα, Μπουρκίνα Φάσο, Τσάντ, Νιγηρία και Καμερούν, οι οποίες είναι όλες πιστές στον ISIS[523]. Προσφάτως έγινε γνωστό ότι η οργάνωση ισχυροποίησε την παρουσία της στην ευρύτερη περιοχή του νησιού «Mindanao» στις Φιλιππίνες καθώς εκπροσωπείται από την τζιχαντιστική οργάνωση «Abu Sayyaf»[524] που δρα στην περιοχή[525].

Στην παρούσα φάση έχει χάσει μεγάλο μέρος από τους μαχητές της και δεν είναι σε θέση να διεξάγει πολεμικές επιχειρήσεις όπως στο παρελθόν. Ωστόσο συνεχίζει να κάνει αισθητή την παρουσία της μέσω οργανώσεων πιστών σε αυτή, όπως είναι το ISKP[526], που δραστηριοποιείται στο Αφγανιστάν και στην ευρύτερη περιοχή της Νότιας και Κεντρικής Ασίας. Η οποία έχει προβεί σε πληθώρα τρομοκρατικών ενεργειών, μερικές από τις οποίες είναι διακρατικές[527], άλλες έχουν

[513] Daniel R. Coats, " Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community", 9-10
[514] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 79
[515] Σε χρονικό διάστημα 6 ετών ο ISIS έχει χάσει 4 διαφορετικούς ηγέτες.
[516] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 80
[517] Τα εδάφη της έχουν εκμηδενιστεί.
[518] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 81
[519] Οι SDF είναι Κούρδοι και οι κύριοι σύμμαχοι των ΗΠΑ στον πόλεμο κατά του ISIS.
[520] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 81
[521] Islamic State in Sinai Province
[522] Γνωστή και ως ISWAP "Islamic State's west Africa Province".
[523] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 82-83
[524] Γνωστή και ως ISEA " Islamic State in East Asia".
[525] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 82-83
[526] Islamic State Khorasan Province
[527] Επιθέσεις σε Ουζμπεκιστάν, Τατζικιστάν, Ιράν και Πακιστάν.

την μορφή ανταρτοπόλεμου[528], άλλες στοχεύουν επιφανή πρόσωπα[529] και άλλες στοχεύουν στην οικονομική αποσταθεροποίηση[530] των κρατών[531].

Αδιαμφισβήτητη απόδειξη των δυνατοτήτων του ISIS στην παρούσα χρονική περίοδο αποτελεί η προ ολίγων ημερών τρομοκρατική επίθεση στο Ιράν, της οποίας ανέλαβε την ευθύνη[532]. Η οργάνωση προέβη σε μια εκ νέου τρομοκρατική ενέργεια, η οποία προάγει το σεχταριστικό μίσος κατά των Σιιτών Ιρανών, οι οποίοι κυβερνούνται από μια θεοκρατική κυβέρνηση Σιιτών κληρικών[533]. Δύο βομβιστές αυτοκτονίας πυροδότησαν δύο γιλέκα με εκρηκτικούς μηχανισμούς στην πόλη Kerman σε τελετή που γινόταν για την επέτειο 4 χρόνων από τη δολοφονία του Στρατηγού Qassim Suleimani. Η εν λόγω πράξη είχε διττό μήνυμα, από την μία ήταν μια επίθεση κατά του τάφου ενός «ψεύτικου» ηγέτη των απίστων[534], καθώς και μία πράξη εκδίκησης κατά του κράτους του Ιράν που συνεργάστηκε με τις ΗΠΑ στο πόλεμο ενάντια στον ISIS[535]. Ο απολογισμός της ήταν 84 νεκροί και 284 τραυματίες, καθιστώντας την ως την πιο θανατηφόρα επίθεση στη χώρα μετά την Ιρανική επανάσταση του 1974[536].

Έτερο πρόβλημα το οποίο έχει αναδυθεί στην παρούσα χρονική περίοδο είναι η επιστροφή των ξένων μαχητών του ISIS στις πατρίδες τους, καθώς αυτοί μπορούν να αποτελέσουν πυρήνες πόλωσης στις εν λόγω περιοχές και να προβούν σε εκ νέου εξτρεμιστικές πρακτικές. Πολλές από αυτές τις χώρες αρνούνται να τους δεχθούν και έχουν προβεί σε ενέργειες αφαίρεσης της υπηκοότητάς τους[537]. Τέλος, στην παρούσα κατάσταση δεν υπάρχουν περιθώρια για άσκηση συγκεντρωτικής διοίκησης, γι' αυτό το λόγο επικράτησε η αποκέντρωση όσον αφορά την σχεδίαση και εκτέλεση τρομοκρατικών ενεργειών[538].

Η AQ για περισσότερο από δέκα έτη βρέθηκε στο στόχαστρο των Αμερικανικών δυνάμεων, οι οποίες τόσο με συμβατικές δυνάμεις, όσο και με τη χρήση drone προκάλεσαν σε αυτή βαρύτατες απώλειες[539]. Τα ανωτέρω συνέβαλαν στη χαλάρωση της ιεραρχικής δομής της, στην αποκέντρωση της διοίκησης, καθώς και στην διακοπή της επικοινωνίας και χρηματοδότησης πολλών παρακλαδιών και θύλακων της οργάνωσης[540].

Ο Zawahiri κατηγορήθηκε από πολλούς ότι δεν είναι διορατικός και δεν ασκεί την ίδια επιρροή, με τον προκάτοχό του, στο παγκόσμιο κίνημα της Τζιχάντ. Ωστόσο, στην διάρκεια του Συριακού εμφύλιου κατάφερε να μεταφέρει με άκρα μυστικότητα το κέντρο βάρους από το Αφγανιστάν στην Συρία. Επέδειξε «στρατηγική επιμονή» και πραγματισμό κρατώντας την οργάνωση μακριά από διεθνείς τρομοκρατικές ενεργείς, εστιάζοντας περισσότερο σε τοπικά ζητήματα προκειμένου να προβεί στον ανασχηματισμό και να διασφαλίσει την επιβίωση της[541]. Είχε την διορατικότητα να μην έρθει σε ανοιχτή σύγκρουση με τον ISIS. Αντίθετα τον άφησε να δεχθεί την ασφυχτική πίεση των αντιτρομοκρατικών συμμαχικών δυνάμεων, ενώ αυτός προέβαινε στην απαραίτητη εσωτερική

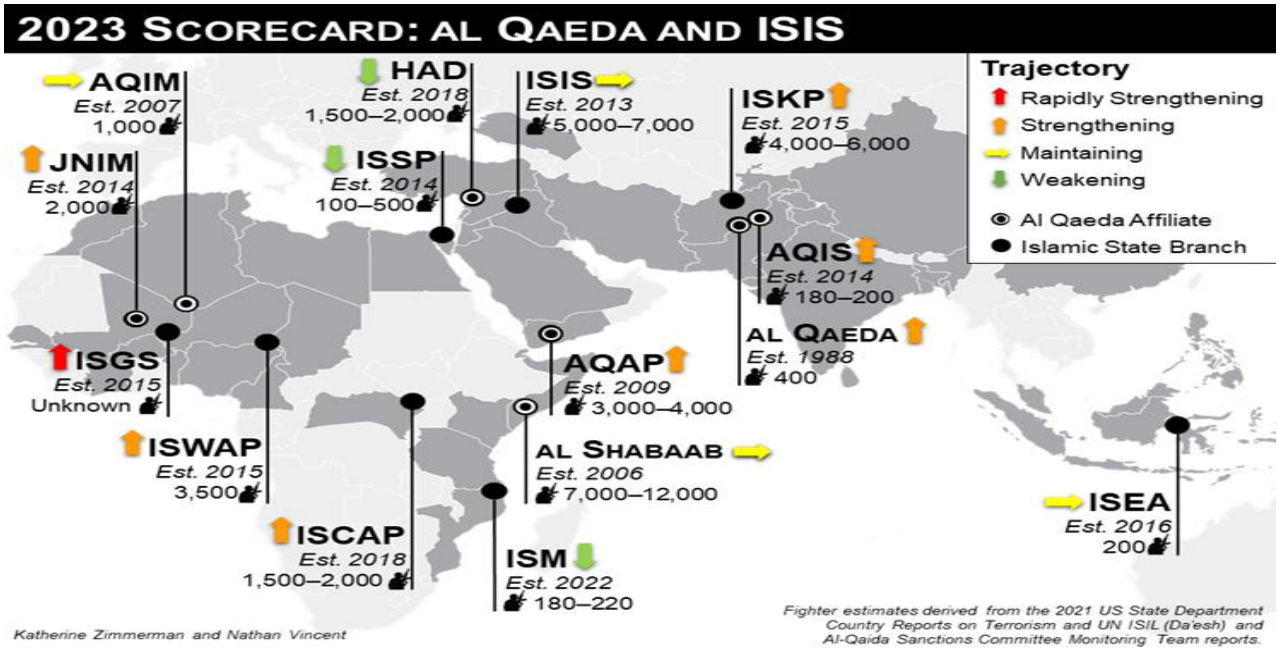
[528] Επιθέσεις κατά προσωπικού ασφαλείας των Ταλιμπάν.
[529] Δολοφονία του Αφγανού κληρικού Rahimullah Haqqani, το 2023, και δολοφονία του αναπληρωτή διοικητή των Ταλιμπάν στο Badakhshan.
[530] Επιθέσεις κατά πετρελαιοφόρων πλοίων και υποδομών ηλεκτρισμού.
[531] Amira Jadoon et al, "The Enduring Duel: Islamic State Khorasan's Survival under Afghanistan's New Rulers" 9
[532] Eyad Kourdi et al, "ISIS claims responsibility for deadliest attack in Iran since 1979 revolution",
[533] Vivian Yee, "Islamic State Claims Responsibility for Deadly Bombings in Iran"
[534]Ο στρατηγός Qassim Suleimani ήταν ο επικεφαλής των φρουρών της επανάστασης.
[535] Vivian Yee, "Islamic State Claims Responsibility for Deadly Bombings in Iran"
[536] Eyad Kourdi et al, "ISIS claims responsibility for deadliest attack in Iran since 1979 revolution",
[537]Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 83
[538] Ibid, 85
[539] Από τις εν λόγω επιχειρήσεις απώλεσε δύο εκ τον ηγετών της, καθώς και τον θάνατο πολλών τοπικών επιχειρησιακών διοικητών.
[540] Lauren McNally et al, "A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan", 4
[541] R. Siti Fatimah, et Al, "Al-Qaeda's New Orientation After the Death of Osama bin Laden", 140

ενοποίηση και αναδιοργάνωση της AQ[542]. Η AQ επί του παρόντος παρουσιάζεται ως ένα αντιστασιακό κίνημα και δεν επιθυμεί να προβεί σε ενέργειες δημιουργίας Ισλαμικού Κράτους[543], και αντ' αυτού προσπαθεί να εδραιωθεί και να αυξήσει υπογείως την επιρροή της[544]. Εκμεταλλεύτηκε το κενό ισχύος που δημιουργήθηκε από την αποχώρηση των Αμερικανικών δυνάμεων από το Αφγανιστάν το 2020 ισχυροποιώντας περαιτέρω τη θέση της[545]. Μετά την ήττα του ISIS ανέκτησε μέρος της αίγλης της στο διεθνές τζιχαντιστικό κίνημα και διατηρεί ακόμα και σήμερα τα παρακλάδια της σε Υεμένη, Βόρεια Αφρική, Σομαλία και στην περιοχή της Ινδίας[546]. Η AQ διανύει την 4η δεκαετία από την ίδρυσή της και όχι μόνο κατάφερε να επιβιώσει από τις Αμερικανικές επιθέσεις εναντίον της, αλλά να επωφεληθεί από τα γεγονότα της Αραβικής άνοιξης και από την πτώση του ISIS[547], καθώς διεύρυνε το δίκτυο της και απορρόφησε πολλά από τα απομεινάρια της οργάνωσης[548]. Στην παρούσα περίοδο έχει απωλέσει την παλιά δυναμική της[549] και εν έτει 2024 έχει στρέψει την προσοχή της στην μάχη κατά του «near enemy» αντί του «far enemy»[550]. Αποτελεί ισχυρότατο σύμβολο της τζιχαντιστικής αντίστασης, και ασκεί περισσότερο συμβολική ηγεσία, καθώς η αποτελεσματικότητά της βασίζεται στην επιτυχία των διαφόρων παρακλαδιών της οργάνωσης[551]. Σύμφωνα με τους Gartenstein-Ross and Barr η AQ την παρούσα στιγμή βρίσκεται στην καλύτερη κατάστασή της μετά την τρομοκρατική επίθεση της 9/11[552]. Ωστόσο, ο παγκόσμιος οργανισμός εκτίμησης απειλών υπολογίζει ότι έχει απωλέσει την ικανότητά της να διεξάγει μεγάλης κλίμακας παγκόσμιες επιθέσεις. Παρ' όλα αυτά είναι ένας σημαντικός δρώντας στην παγκόσμια τρομοκρατία, η οποία στην παρούσα φάση αφιερώνει τους περισσότερους πόρους και προσπάθειες σε τοπικές δράσεις, οι οποίες διεξάγονται από τις συμμαχικές οργανώσεις που βρίσκονται υπό την επιρροή της[553]. Δεν αποτελεί υπαρξιακή απειλή για τις ΗΠΑ και την δύση γενικότερα καθώς καμία εκ των οργανώσεων αυτών, ούτε ενδιαφέρεται, αλλά ούτε κατέχει την δυνατότητα να προβεί σε παρόμοιες ενέργειες[554].

Η Οργάνωση του ISIS στο μέλλον αναμένεται ότι θα προσπαθήσει να προσαρμοστεί στις εξελίξεις που συντελέστηκαν και να αναδιοργανωθεί επί Συριακού και Ιρακινού εδάφους[555]. Εκτιμάται ότι λόγω των μεγάλων απωλειών που βίωσε, δεν θα εμπλακεί σε ένοπλες συγκρούσεις, αλλά θα συνεχίσει τον ανταρτοπόλεμο και την δράση των «Μοναχικών Λύκων»[556]. Πιστεύουμε ότι θα συνεχίσει την εμπλοκή του σε υπερεθνικές τρομοκρατικές ενέργειες, καθώς η ηγεσία του θεωρεί ότι αν η οργάνωση συνεχίσει να μονοπωλεί την επικαιρότητα, το αφήγημά της θα γίνει ξανά επίκαιρο και θα ισχυροποιηθεί[557]. Η συνεχιζόμενη παρακμή των Αραβικών κρατών, σε συνδυασμό με την αδυναμία των διαδοχικών κυβερνήσεων στο Ιράκ να βάλουν τέλος στην πολιτική και σεχταριστική διαμάχη, όπως και η διαφαινόμενη αποτυχία εξεύρεσης κοινά αποδεκτής πολιτικής λύσης για την λήξη του εμφυλίου στη Συρία, αναμένεται να συνδράμουν στην αύξηση της επιρροής

[542] Ibid, 140-141
[543] Θεωρεί ότι μια τέτοια ενέργεια θα τραβούσε άμεσα τα βλέμματα του παγκόσμιου αντιτρομοκρατικού κινήματος.
[544] Ibid, 142-143
[545] Vasiliev M.A et al, The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective, S1242
[546] Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 151
[547] Ibid, 153
[548] Bruce Hoffman, 'The Global Terror Threat and Counterterrorism Challenges Facing the Next Administration', 4
[549] Έχει πάνω από 10 έτη να προβεί σε ένα «τρανταχτό» τρομοκρατικό χτύπημα.
[550] Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 156
[551] Ibid, 173
[552] Daveed Gartenstein-Ross et al., 'How Al-Qaeda Survived the Islamic State Challenge', 62
[553] Daniel R. Coats, " Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community", 10
[554] Ibid, 10
[555] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 79
[556] Ibid, 79
[557] Daniel R. Coats, " Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community", 10

και δράσης της οργάνωσης[558]. Ερωτηματικό για το μέλλον αποτελεί αφενός η στάση που θα υιοθετήσουν οι ανενεργοί πυρήνες της, που έχουν διασκορπιστεί σε πολλές αραβικές και μη χώρες και ο μεγάλος αριθμός των «νυφών» και παιδιών του ISIS[559]. Είναι βέβαιο ότι, τα παιδιά αυτά, έχουν υποστεί πλύση εγκεφάλου από την οργάνωση και έχουν λάβει πνευματική καθοδήγηση σύμφωνα με την ιδεολογία της, όπως και εκπαίδευση στο χειρισμό οπλισμού. Τέλος αποτελούν «ωρολογιακές βόμβες» που θα δώσουν νέα δυναμική και προοπτική στην οργάνωση καθώς θα αποτελέσουν την μελλοντική γενιά τρομοκρατών[560].

Εικόνα 4: Η Κατάσταση της AQ και ISIS το 2023

Πηγή: Katherine Zimmerman & Nathan Vincent, " The state of Al Qaeda and ISIS in 2023", Critical Threats, September 2, 2023 The State Of Al Qaeda And Isis In 2023 | Critical Threats

Η AQ στο μέλλον προβλέπεται ότι σίγουρα θα αποτελέσει έναν σημαντικό δρώντα της παγκόσμιας τρομοκρατίας[561]. Οι συμμαχικές της οργανώσεις εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν να έχουν την προσοχή τους στραμμένη στα τοπικά ζητήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν[562], γεγονός το οποίο αναμφίβολα θα συμβάλει στην μείωση της υπερεθνικότητας της δράσης της και θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στην συλλογική ταυτότητα και ιδεολογική συνοχή της οργάνωσης[563]. Η AQ βασίζει την δράση της στις ικανότητες και ενέργειες των συμμαχικών της οργανώσεων, γεγονός το οποίο μπορεί να δημιουργήσει αρνητικό αντίκτυπο και να οδηγήσει σε απώλεια δημοφιλίας, σε περίπτωση που αυτές προβούν σε ιδιαίτερα βάναυσες πράξεις, όπως έγινε και με την AQI[564]. Όσο τα παρακλάδια

[558] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 81
[559] Υπάρχουν χιλιάδες παιδία που γεννήθηκαν από τρομοκράτες γονείς στις πρώην εδαφικές κτήσεις της οργάνωσης. Αυτά τα παιδιά ονομάζονται «Cubs of the Caliphate». Για περισσότερες πληροφορίες δες: Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 84
[560] Ibid, 84
[561] Daniel R. Coats, " Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community", 10
[562] Ibid, 10
[563] Barak Mendelsohn, "The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood", 152
[564] Ibid, 158

της οργάνωσης επικεντρώνονται σε τοπικά ζητήματα τόσο ο αντίκτυπος της AQC θα μειώνεται[565]. Διαφαίνεται μια ιδεολογική παγίδα στην οποία κινδυνεύει να πέσει η οργάνωση. Από την μία υποστηρίζει ότι η θρησκεία είναι αυτή η οποία θα πρέπει να διαμορφώσει τα σύνορα και την παγκόσμια πραγματικότητα και όχι οι τοπικές ταυτότητες του πληθυσμού και ο εθνικισμός. Ωστόσο, τα παρακλάδια της εστιάζουν τις πράξεις τους σε τοπικό επίπεδο, γεγονός το οποίο εγκυμονεί τον κίνδυνο να πέσει στην παγίδα του εθνικισμού[566]. Ολοκληρώνοντας η AQ σίγουρα θα προσπαθήσει να εμπνεύσει ακόλουθους της να διεξάγουν επιθέσεις σε δυτικό έδαφος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα καταφέρει να επιτύχει τον στόχο της, καθώς τα μηνύματα της από το 2010 είχαν ως απολογισμό ελάχιστες επιθέσεις[567].

[565] Ibid, 161
[566] Ibid, 159- 163
[567] Daniel R. Coats, " Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community", 10

Συμπεράσματα:

Στην εν λόγω εργασία παρουσιάστηκε το φαινόμενο της τρομοκρατίας. Έγινε μια ιστορική αναδρομή προκειμένου να καταστεί αντιληπτό ότι δεν είναι ένα ζήτημα, το οποίο απασχολεί την κοινωνία τους τελευταίους αιώνες, αλλά εντοπίζεται από την στιγμή την οποία ο άνθρωπος δημιούργησε οργανωμένες κοινωνίες[568]. Το ερευνητικό ενδιαφέρον στο παρόν εγχείρημα επικεντρώθηκε στην θρησκευτική τρομοκρατία και ιδιαίτερα στην Ισλαμιστική. Έγινε μία σύντομη αποτίμηση της δομής, οργάνωσης και δράσης δύο από των κυριότερων τρομοκρατικών οργανώσεων του εν λόγω είδους, της AQ και του ISIS. Οι οργανώσεις αυτές άλλαξαν μια διαπαντός τις αντιλήψεις για το φαινόμενο αυτό, τόσο με την ιδεολογία τους, όσο και με την δράση τους. Ιδιαίτερα ο ISIS αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο, καθώς είναι η πρώτη και μοναδική τρομοκρατική οργάνωση, η οποία προέβη σε εδαφικές αξιώσεις κατά διεθνώς αναγνωρισμένων κρατών[569].

Αναμφίβολα, είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί η τρομοκρατία σε παγκόσμιο αλλά και σε τοπικό επίπεδο. Για να συμβεί αυτό πρέπει να ληφθούν στρατιωτικά μέτρα και να ισχυροποιηθούν τα υπάρχοντα μέτρα ασφαλείας, προκειμένου να εξαλειφθούν οι παράγοντες που δημιουργούν ευνοϊκό χώρο για την ανάπτυξη και δημιουργία τέτοιων οργανώσεων[570]. Ωστόσο το πρόβλημα του Τζιχαντισμού και της εξτρεμιστικής πολιτικοποίησης της θρησκείας του Ισλάμ δεν είναι κάτι το οποίο εμφανίστηκε ξαφνικά στην Μέση Ανατολή[571]. Οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις μακροχρόνιες αποτυχίες των Αραβικών κρατών[572], καθώς και στην εκμετάλλευση, την οποία έχουν υποστεί αυτά από τη δύση[573]. Τα εν λόγω κράτη υστερούν σημαντικά σε οικονομικό, στρατιωτικό επίπεδο, καθώς και στον τομέα της πληροφόρησης. Αρνούνται πεισματικά τις δυτικές αξίες, και το κυρός τους έχει δεχθεί πλήγμα, καθώς θεωρούν ότι δεν κατέχουν ισότιμη θέση σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο[574].

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι η καταπολέμηση της τρομοκρατίας μόνο με στρατιωτικά μέσα δεν δύναται να είναι αποτελεσματική. Εν προκειμένω μια τέτοια αντιμετώπιση από τις ΗΠΑ θα επέφερε τα αντίθετα αποτελέσματα. Αφενός θα επιβεβαίωνε το αφήγημά τους, ότι δηλαδή η δύση είναι ο δυνάστης του Μουσουλμανικού λαού και αφετέρου οι ΗΠΑ θα έπρεπε να εμπλακούν σε επιχειρήσεις υποστήριξης ειρήνης στις περιοχές τις οποίες απελευθερώνουν[575]. Μια τέτοια πρακτική δεν συνιστά αποτελεσματική λύση και πιθανών να οδηγούσε στην αύξηση της πόλωσης στην περιοχή[576]. Οι εν λόγω τρομοκρατικές οργανώσεις αυτή τη στιγμή δεν συνιστούν υπαρξιακή απειλή για τις ΗΠΑ και αποτελούν τη μειοψηφία μεταξύ των Μουσουλμάνων[577].

Η τρομοκρατία είναι ένα φαινόμενο, το οποίο αφορά όλους. Η καταπολέμησή της απαιτεί και προϋποθέτει την κατάρτιση μιας παγκόσμιας συνεργασίας και στρατηγικής[578]. Η εν λόγω στρατηγική πρέπει να εφαρμοστεί σε παγκόσμιο, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και να περιλαμβάνει μια νέα προσέγγιση σε ζητήματα στρατιωτικά, οικονομικά, πολιτικά, θρησκευτικά

[568] Gupta K. D, "Terrorism, History, and Historians: A View from a Social Scientist", 100
[569] Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state", 61
[570] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 85
[571] Vasiliev M.A et al, The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective, S1244
[572] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 79
[573] Όπως εκμετάλλευση των φυσικών τους πόρων, δημιουργία αποικιών κ.α
[574] Vasiliev M.A et al, The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective, S1244
[575] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 79
[576] Ibid, 79
[577] Ibid, 79
[578] Είναι ένα παγκόσμιο ζήτημα που αφορά όλα τα κράτη. Όπως η περιβαλλοντολογική κρίση δεν δύναται να αντιμετωπιστεί από ένα μεμονωμένο κράτος το ίδιο συμβαίνει και με την τρομοκρατία. Για περισσότερες πληροφορίες δες: Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 85

και πληροφόρησης. Κάποια από αυτά χρειάζονται βραχυχρόνια και άλλα μακροχρόνια εφαρμογή[579]. Χώρες όπως η Συρία, το Ιράκ, η Λιβύη κ.α πρέπει να επιτύχουν ιστορικούς και πολιτικούς διακανονισμούς προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις μακροχρόνιες κρίσεις από τις οποίες μαστίζονται[580].

Η λύση για την αντιμετώπιση της Ισλαμιστικής τρομοκρατίας βρίσκεται στο εσωτερικό των Αραβικών κρατών. Για να καταπολεμηθεί η τρομοκρατία πρέπει πρώτα να εφαρμοστούν μακροχρόνια σχέδια για να αντιμετωπιστεί πρωτίστως η κρίση, την οποία βιώνουν. Τέτοια σχέδια αφορούν την βελτίωσης της εκπαίδευσης και της διακυβέρνησης. Ωστόσο τέτοιες αλλαγές όπως έχει δείξει η ιστορία του Ιράκ και του Αφάνισαν δεν επιβάλλονται και δεν γίνονται από την μία μέρα στην άλλη. Θα χρειαστεί σίγουρα μια γενιά, ίσως και περισσότερο μέχρι να εφαρμοστεί πλήρως και να αρχίσει να αποδίδει καρπούς[581]. Μέχρι τότε κρίνεται σκόπιμο η τρομοκρατία σε αυτές τις περιοχές να αντιμετωπιστεί με την δράση τμημάτων των ειδικών δυνάμεων, τη χρήση επιθέσεων drone και με την συνδρομή- ανάπτυξη τοπικών συμμαχιών, όπως είναι οι Κούρδοι και ορισμένες φυλές Σύριων επαναστατών[582]. Επίσης, τα Αραβικά κράτη τα οποία συνεργάζονται με την δύση[583], πρέπει να στέψουν την προσοχή τους τόσο σε στρατιωτικό όσο και σε ιδεολογικό επίπεδο κατά των Τζιχατιστών[584].

Τόσο τα Αραβικά κράτη όσο και τα κράτη της Δύσης πρέπει να λάβουν ορισμένα κοινωνικά και πολιτικά μέτρα. Αρχικά, πρέπει να γίνουν ενέργειες που θα οδηγήσουν στον διαχωρισμό μεταξύ θρησκείας και πολιτικής, καθώς η πολιτικοποίηση της θρησκείας σε υπερθετικό και εξτρεμιστικό βαθμό ευθύνεται για πολλά από τα δεινά του Αραβικού κόσμου[585]. Αυτή είναι μια ενέργεια, η οποία θα πρέπει να γίνει με πρωτοβουλία των ίδιων των κρατών, καθώς δεν δύναται να επιβληθεί ή να ενορχηστρωθεί από τις ΗΠΑ, καθώς αυτές δεν έχουν το αναγκαίο Ισλαμικό Θρησκευτικό και πολιτιστικό υπόβαθρο και συνεπώς δεν μπορούν να κάνουν υποδείξεις για το πραγματικό περιεχόμενο και νόημα της θρησκείας του Ισλάμ[586]. Στην συνέχεια πρέπει εδραιωθούν τρόποι διακυβέρνησης στα εν λόγω κράτη οι οποίοι να αποτρέπουν τις αυθαιρεσίες[587], να εφαρμόζεται ο νόμος με διαφάνεια, να καταπολεμηθεί η διαφθορά, να αυξηθεί η κοινωνική δικαιοσύνη, να δημιουργηθούν νέες και επαρκείς θέσεις εργασίας για τους νέους και να υπάρχει ισότητα μεταξύ των πολιτών. Όσον αφορά τα Δυτικά κράτη πρέπει να εστιάσουν στην ενσωμάτωση των Μουσουλμάνων μεταστάντων 2ης και 3ης γενιάς στις κοινωνίες, την αποφυγή διακρίσεων μεταξύ των πολιτών και τέλος την πληροφόρηση και εκπαίδευση, ώστε να αποφευχθούν ρατσιστικές ενέργειες και το αίσθημα της Ισλαμοφοβίας[588]. Εάν θέλουμε να καταπολεμήσουμε την τρομοκρατία όλα τα ανωτέρω μέτρα είναι αναγκαία. Πρέπει να υποστηρίξουμε με κάθε διαθέσιμο μέσο τις ενέργειες αυτές, προκειμένου ο Αραβικός κόσμος να μπορέσει να ανακάμψει από το τέλμα στο οποίο έχει περιέλθει. Ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι την παρούσα στιγμή ο Αραβικός κόσμος έχει περιέλθει σε χειρότερη κατάσταση από αυτή στην οποία βρισκόταν πριν την αραβική άνοιξη, συνεπώς η ανάγκη για δράση είναι επιτακτική[589].

---

[579] Mary Habeck et al., "A Global Strategy for Combating al Qaeda and the Islamic State", 14-16
[580] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 86
[581] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 79
[582] Ibid, 80
[583] Τέτοια κράτη είναι το Κατάρ, η Σαουδική Αραβία, η Αίγυπτος, το Μαρόκο και τα Η.Α.Ε.
[584] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 80
[585] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 86
[586] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 79
[587] Η λύση δεν είναι κατ' ανάγκη ο εκδημοκρατισμός καθώς αυτός επιτηρήθηκε να γίνει μέσω των κινημάτων της Αραβικής άνοιξης αλλά είχε ολέθρια αποτελέσματα για τον Αραβικό κόσμο.
[588] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 86
[589] Ibid, 87

Σύμφωνα με μία έρευνα την οποία διεξήγαγαν οι Jones και Libicki το 2008, οι θρησκευτικές τρομοκρατικές οργανώσεις, οι οποίες καπιταλεύονται την θρησκεία για να δημιουργήσουν μίσος είναι δύσκολο να καταπολεμηθούν και έχουν την τάση να αντέχουν στο χρόνο[590]. Η έρευνα απέδειξε ότι η θρησκευτική τρομοκρατία χρειάζεται πολύ περισσότερο χρόνο προκειμένου να καταπολεμηθεί[591].

Ολοκληρώνοντας, πρέπει να αντιληφθούμε ότι η τρομοκρατία είναι ένα περίπλοκο φαινόμενο, το οποίο μαστίζει την ανθρωπότητα επί σειρά αιώνων. Δεν μπορεί να δοθεί μια ενδεδειγμένη και απλή λύση σε ένα σύνθετο και περίπλοκο ζήτημα[592]. Ο ISIS και η AQ βασίζονται σε μια συγκεκριμένη θρησκευτική ιδεολογία. Όπως είχε δηλώσει και ο Αμερικανός πρόεδρος Barack Obama « *οι ιδεολογίες δεν μπορούν να νικηθούν από τα όπλα, ο μόνος τρόπος να νικηθούν είναι από μια καλύτερη ιδεολογία και ένα πιο ελκυστικό όρμα*»[593]. Είναι ανούσιο να νικηθούν οι δύο οργανώσεις, εάν δεν καταπολεμηθεί η ιδεολογία τους. Όσο η ιδεολογία επιβιώνει, ακόμα και αν ο ISIS και η AQ εξαφανιστούν θα αναδυθούν νέες οργανώσεις ακόμα πιο εξτρεμιστικές για να τις αντικαταστήσουν [594]. Η τρομοκρατική επίθεση της Hamas στο Ισραήλ την 7 Οκτωβρίου 2023 και η μετέπειτα εισβολή των Ισραηλινών στρατευμάτων στην Λωρίδα της Γάζας για την εξόντωση της οργάνωσης[595] σε συνδυασμό με την πυραυλική επίθεση εναντίων αντιτορπιλικού πλοίου του Αμερικανικού πολεμικού ναυτικού καθώς και κατά εμπορικού πλοίου Βρετανικών συμφερόντων στις 26 Ιανουαρίου 2024[596] από τους Houthis φανερώνουν ότι η πόλωση στην περιοχή ακόμα και σήμερα παραμένει ιδιαίτερα αυξημένη και παρόμοιες επιθέσεις θα μας απασχολήσουν και στο μέλλον.

Αυτή η ιδεολογία και το όραμα είναι η ενίσχυση, ο εκσυγχρονισμός και η αποτελεσματική διακυβέρνηση των Αραβικών κρατών με την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους πολίτες και την εξάλειψη του ρατσισμού και της Ισλαμοφοβίας. Είναι μια διαδικασία, η οποία απαιτεί σχεδιασμό και βάθος χρόνου για να υλοποιηθεί. Οι Τζιχαντιστικές οργανώσεις θα αρχίσουν να χάνουν σταδιακά έδαφος στην Μέση Ανατολή, γεγονός το οποίο θα πυροδοτήσει νέες τρομοκρατικές επιθέσεις σε γειτονικές περιοχές, όπως η πρόσφατη επίθεση του ISIS στο Ιράν, αλλά και προς της δύση σε μια ύστατη προσπάθεια αναβίωσης του οράματος και της ιδεολογίας τους[597]. Αυτές οι ενέργειες δύναται να αποτραπούν μέσω της συλλογής πληροφορίων και της συνεργασίας με μέλη Μουσουλμανικών κοινοτήτων της δύσης, οι οποίοι βλέπουν τις τζιχαντιστικές ενέργειες ως απειλή προς την ίδια τους την ύπαρξη[598]. Τέλος όσο ο ISIS και η AQ προβαίνουν σε τρομοκρατικά χτυπήματα τα οποία έχουν ως θύματα αθώους Μουσουλμάνους, δημιουργούν αναβρασμό στις τοπικές Αραβικές κοινωνίες και σταδιακά θα χάσουν την υποστήριξη του τοπικού πληθυσμού και το αφήγημά τους, θα απωλέσει την ελκυστικότητα και την λάμψη του.

---

[590] Η έρευνα εντόπισε ότι από το 1968 έως και σήμερα έχει πάψει να υπάρχει το 62% όλων των τρομοκρατικών οργανώσεων, αλλά όσο αφορά τις θρησκευτικές τρομοκρατικές οργανώσεις έχει εξαλειφθεί μόλις το 32 % από αυτές. Για περισσότερες πληροφορίες δες : Seth G. Jones et al, "How Terrorist Groups End: Lessons for Countering al Qa'ida. Santa Monic", xiv

[591] Seth G. Jones et al, "How Terrorist Groups End: Lessons for Countering al Qa'ida. Santa Monic", xiv

[592] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 79

[593] Abbas Mossallanejad, "The Rise of ISIS and the Future of Iraq's Security", 14

[594] Hassanein Ali, "The rise and fall of islamic state: current challenges and future prospects", 86

[595] Bill, Hutchionson. (2023, November 22) Israel-Hamas War: Timeline and key developments. Israel-Hamas War: Timeline and key developments - ABC News (go.com)

[596] Houthis target U.S. destroyer in latest round of missile attacks; strike British merchant ship - CBS News

[597] Haykel Bernard, "ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary", 80

[598] Ibid, 80

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

Βιβλία

Bloor, K. 2022. Understanding Global Politics. England: Bristol. E-Book. (Available at : https://www.e-ir.info/publication/understanding-global-politics/) (Last access 7/1/24).

Boulden J & Weiss Th (Eds.), "Terrorism and the UN: Before and After September 11", Bloomington & Indianapolis: Indiana University Press (2004).

Byman D., Al Qaeda, The Islamic State, and The Global Jihadist Movement: What Everyone Needs to Know, New York: Oxford University Press, 2015.

Chaliand, G., & Blin, A., 2007. "The History of Terrorism from Antiquity to Al Qaeda", US : University of California Press.

Cristopher M. Blanchard, "Islam Sunnis and Shiites", in "Focus of Islamic Issues" Edited by : Sofie D. Malbouisson, New York: Nova Science Publishers Inc, 2007.

Esposito John, "Unholy War. Terror in the name of Islam", Oxford University Press, 2002.

Gerges F.A., "The Far Enemy: Why Jihad Went Global", Cambridge: Cambridge University Press, 2005.

Gerges F.A., "The Rise and Fall of Al-Qaeda", New York: Oxford University Press, 2011.

Hoffman, Bruce, "Inside Terrorism", New York: Columbia University Press, 2006.

Juergensmeyer, Mark. "Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence". Berkeley: University of California Press. 2000.

Laqueur Walter, “The New Terrorism: Fanatism and the Arms of Mass Destruction”, New York : Oxford University Press, 2000.

Machiavelli Niccolo, “The Prince”, Chapter 17, in Political Writings, translated by E. Shmueli. Tel Aviv: Schoken Publishing, 1961.

Mohd. Nasran Mohamad, “The Islamic Concept of World Division Based on al-Nawawi’s Minhaj al-Talibin” on “Islam: PAST, Present and future”, edited by: Ahmad Sunawari Long, Jaffary "Awang, Kamaruddin Salleh, Malaysia: Department of theology and philosophy faculty of islamic studies universiti kebangsaan, 2004.

Saiya Nilay, “Weapon of Peace: How Religious Liberty Combats Terrorism”, Cambridge: Cambridge University Press. 2018.

Schmid A. P. & Jongman A. J, “Political terrorism: A new guide to actors, authors, concepts, data bases, theories and literature” ,New Brunswick, NJ: Transaction Books, 1988.

Seth G. Jones and Martin C. Libicki, How Terrorist Groups End: Lessons for Countering al Qa’ida. Santa Monic, CA: RAND Corporation, 2008.

Simon Jeffrey, “The Terrorist Trap”, Bloomingon Indiana university press, 1994.

The new encyclopedia Britannica, Vol 11, 15th ed, England : Bention Founation, 2010.

Tripp, C. (2007) A History of Iraq, Cambridge: Cambridge University Press.

Άρθρα Επιστημονικών Περιοδικών

Aaron Y. Zelin, "The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement", The Washington institute for near east policy, No 20 (2014) : 1-11. (Available at : *ResearchNote_20_Zelin-libre.pdf (d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net) (Last access 7/1/24).

Abbas T. A, "Theory of Islamic political radicalism in Britain: sociology, theology and international political economy", *Cont Islam* **1**, 109–122 (2007). (Available at : https://doi.org/10.1007/s11562-007-0012-0) (Last access 7/1/24).

Abbas Mossallanejad , "The Rise of ISIS and the Future of Iraq's Security", Geopolitics Quarterly, Vol. 11, No 4 (Winter 2016): 1-31 (Available at : *article_55813_b7794b52bf0e8ee92ce9600b75714ec0.pdf (iag.ir)) (Last access 7/1/24).

Achilov, D., & Sen, S. (2017). Got political Islam? Are politically moderate Muslims really different from radicals? *International Political Science Review*, *38*(5), 608-624. (Available at : https://doi.org/10.1177/0192512116641940) (Last access 7/1/24).

Ahmed S. Hashim, " From the Al – Qaida affiliate to the rise of the Islamic Caliphate: The evolution of the Islamic State of Iraq and Syria (ISIS)", Policy report, Singapore : S. Rajaratnam School of International Studies, 2014 (Available at : https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/gpo/the-evolution-of-the-isis/)(Last access 7/1/24).

Amira Jadoon, Andrew Mines, and Abdul Sayed, "The Enduring Duel: Islamic State Khorasan's Survival under Afghanistan's New Rulers", Combating Terrorism Center at West Point Sentinel, Vol. 16, Issue 8. (August 2023) (Available at : https://ctc.westpoint.edu/caliphs-of-the-shadows-the-islamic-states-leaders-post-mawla/)(Last access 7/1/24).

Anne Speckhard & Molly Ellenberg (2022) The effects of Assad's atrocities and the call to foreign fighters to come to Syria on the rise and fall of the ISIS Caliphate, Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression, 14:2, 169-185, (Available at : DOI: https://doi.org/10.1080/19434472.2020.1839118) (Last access 7/1/24).

Aymenn Al – Tamimi, "Caliphs of the Shadows: The Islamic State's Leaders Post-Mawla", Combating Terrorism Center at West Point Sentinel, Vol. 16, Issue 8. (August 2023) (Available at: https://ctc.westpoint.edu/caliphs-of-the-shadows-the-islamic-states-leaders-post-mawla/)(Last access 7/1/24).

Barak Mendelsohn (2018) The Future of al-Qaeda: Lessons from the Muslim Brotherhood, Survival, 60:2, 151-178, (Available at: https://doi.org/10.1080/00396338.2018.1448580)(Last access 7/1/24).

Borum, Randy. (2011). Radicalization into Violent Extremism II: A Review of Conceptual Models and Empirical Research. Journal of Strategic Security. 4. (Available at: DOI:10.5038/1944-0472.4.4.2)(Last access 7/1/24).

Brian M Jenkins, "Al Qaeda After Bin Laden: Implications for American Strategy", RAND Corporation, 2011. (Available at: https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA545812.pdf)(Last access 7/1/24).

Bruce Hoffman, 'The Global Terror Threat and Counterterrorism Challenges Facing the Next Administration', CTC Sentinel 9:11, November/December 2016 (Available at: https://ctc.westpoint.edu/the-global-terror-threat-and-counterterrorism-challenges-facing-the-next-administration/(Last access 7/1/24).

Bruce Riedel (2007) The Return of the Knights: al–Qaeda and the Fruits of Middle East Disorder, Survival, 49:3, 107-120, (Available at: https://doi.org/10.1080/00396330701564737)(Last access 7/1/24).

Byman, Daniel. (2017). Explaining al qaeda's decline. Journal of Politics, 79(3):1106-1117 (Available at: DOI:10.1086/692166)(Last access 7/1/24).

Claudiu-Edmond Neculau, "Terrorism 2.0. the rise and fall of the islamic state" on "Communication across cultures", Brasov, Romania : AFASTUD, 2018. Available at : volum_afastud_2018.pdf (afahc.ro))(Last access 7/1/24).

Cronin, A.K. & Ludes J.M., 2005. Attacking Terrorism: Elements of a Grand Strategy. The Naval War College Review[e-journal] Vol.58: no2 pp : 46-73 (Available at : https://digital-commons.usnwc.edu/nwc-review/vol58/iss2/10/)(Last access 7/1/24).

D'Amato, S. (2019). Islamization of criminal behaviour: The path to terrorism? Terrorist threat and crime in French counterterrorism policy-formulation. European Journal of Criminology, 16(3), 332-350. (Available at : https://doi.org/10.1177/1477370819828955)(Last access 7/1/24).

Daniel R. Coats, " Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community", Office of the director of national intelligence, US (13 February 2018) (Available at : https://www.dni.gov/files/documents/Newsroom/Testimonies/2018-ATA---Unclassified-SSCI.pdf)(Last access 7/1/24).

Donnelly, M. G., Sanderson, T. M., and Fellman, Z. (2017). Foreign fighters in history. Center for Strategic & International Studies. (Available at : https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fspublic/publication/171220_history_foreign_fighter_project)(Last access 7/1/24).

De Jonge Oudraat, Chantal. (2004). The role of the security council. 151-172

Dr. Noreen Sadia, Dr. Ishaq Hafiz Muhammad, Dr. Hamza Muhammad Amir, Javed Faizan Hassan, Mehmood Muhammad Rizwan, "True Concept Of Islām On Terrorism And Jihad." Webology Vol. 19, no. 3 (2022) : 2336-2346. (Available at : 20220713110629amwebology 19 (3) - 161 pdf.pdf)(Last access 7/1/24).

Edgar, Scott. "The Five Pillars of Islam in the Hadith." Studia Antiqua 2, no. 1 (2002). (Available at : https://scholarsarchive.byu.edu/studiaantiqua/vol2/iss1/9)(Last access 7/1/24).

Efraim Benmelech & Esteban F. Klor (2020) What Explains the Flow of Foreign Fighters to ISIS?, Terrorism and Political Violence, 32:7, 1458-1481, DOI: (Available at : https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1482214)(Last access 7/1/24).

Espozito John, Mogahed Dalia, " Battle for Muslim's hearts and Minds: The road not (Yet) taken, Middle East Policy Vol. XIV, No.1 (Spring 2007).

Eric Rosand, "Security Council Resolution 1373, the Counter – Terrorism Committee and the Fight against Terrorism", The American Journal of International Law, Vol. 97, No. 2 (Apr. 2003).

Farag, W.Z. (2020), "American security strategy towards terrorism after September 11 attacks", *Review of Economics and Political Science*, Vol. 5 No. 4, pp. 323-333. (Available at : DOI 10.1108/REPS-10-2018-0010)(Last access 7/1/24).

Fine Jonathan, "Political and Philological Origins of the Term 'Terrorism' from the Ancient Near East to Our Times", Middle Eastern Studies Vol. 46, No. 2 (March 2010) : 271-288. . (Available at : https://doi.org/10.1080/00263201003619927)(Last access 7/1/24).

Ganor Boaz, "Defining terrorism: is one man's terrorist another man's freedom fighter", Police Practice and Research Vol.3, No.4 (December 2022): 287-304 . (Available at : https://doi.org/10.1080/1561426022000032060)(Last access 7/1/24).

Gregg S Heather, "Defining and Distinguishing Traditional and Religious Terrorism", *Conference Papers -- International Studies Association,* Annual Meeting, Montreal, Cana, (2004): 1-20. (Available at : https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=shib&db=asn&AN=16049869&site=ehost-live.)(Last access 7/1/24).

Gupta K. Dipak, "Terrorism, History, and Historians: A View from a Social Scientist", Journal of American History *Vol. 98, no.1 (June 2011) : 95-100* (Available at : https://doi.org/10.1093/jahist/jar188)(Last access 7/1/24).

Habeck, Mary, James Jay Carafano, Thomas Donnelly, Bruce Hoffman, Seth Jones, Frederick W. Kagan, Kimberly Kagan, Thomas Mahnken, and Katherine Zimmerman. "A Global Strategy for Combating al Qaeda and the Islamic State." American Enterprise Institute, 2015. (Available at : http://www.jstor.org/stable/resrep03231)(Last access 7/1/24).

Hassanein Ali (2020) The Rise And Fall Of Islamic State: Current challenges and future prospects, Asian Affairs, 51:1, 71-94, DOI: (Available at : https://doi.org/10.1080/03068374.2019.1706940)(Last access 7/1/24).

Hashmat Ullah Khan, Sajid Alibb, Muhammad Naeemc, Ruqia, "Terrorism in Retrospect: From Zealots to 21st Century", International Journal of Social Science Archives Vol. 3, No. 2 (December 2020) : 80-85 (Available at : http://www.ijssa.com/index.php/ijssa/article/view/46)(Last access 7/1/24).

Hitchcock, Jennifer (2005) "The 5 Pillars of Islam," Verbum: Vol. 2: Iss. 2, Article 9. (Available at : https://fisherpub.sjf.edu/verbum/vol2/iss2/9)(Last access 7/1/24).

Haykel, Bernard. (2016). ISIS and al-Qaeda-What Are They Thinking? Understanding the Adversary. The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science. 668. 71-81. (Available at : DOI:10.1177/0002716216672649)(Last access 7/1/24).

Intan, Benyamin Fleming, and Calvin Bangun, "Principled Pluralism and the Prevention of Religious Terrorism in Indonesia", Religions Vol. 13, No. 5 (May 2022): 429-442. (Available at : https://doi.org/10.3390/rel13050429)(Last access 7/1/24).

James Moore (2015) The Sunni and Shia Schism: Religion, Islamic Politics, and Why Americans Need to Know the Differences, The Social Studies, 106:5, 226-235, (Available at : https://doi.org/10.1080/00377996.2015.1059794)(Last access 7/1/24).

Khatib, Lina. "*THE ISLAMIC STATE'S STRATEGY: Lasting and Expanding"*. Carnegie Endowment for International Peace, 2015. (Available at : islamic_state_strategy.pdf (carnegieendowment.org))(Last access 7/1/24).

Konstantinos Kavrakis (2023) Identity and Ideology through the Frames of Al Qaeda and Islamic State, Terrorism and Political Violence, 35:5, 1235-1252, (Available at : https://doi.org/10.1080/09546553.2022.2035366)(Last access 7/1/24).

Levi, M. and Wall, D.S. (2004), Technologies, Security, and Privacy in the Post-9/11 European Information Society. Journal of Law and Society, 31: 194-220. (Available at : https://doi.org/10.1111/j.1467-6478.2004.00287.x)(Last access 7/1/24).

Lewis B, "Roots of Muslim Rage", The Atlantic Monthly , 266 (3), (September 1990): 47-60. (Available at : https://pages.pomona.edu/~vis04747/h124/readings/lewis_roots_of_muslim_rage.pdf)(Last access 7/1/24).

Lister C., «A Long Way from Success: Assessing the War on the Islamic State», Perspectives on Terrorism, vol. 9, n. 4, 2015, pp: 3-13 (Available at : https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/customsites/perspectives-on-terrorism/2015/volume-4/2-a-long-way-from-success-assessing-the-war-on-the-islamic-state-by-charles-lister.pdf)(Last access 7/1/24).

Martin J. Hart, " Al Qaeda, Refining a failing strategy", JFQ, Issue 51, National Defense University , 4th Quarter 2008. (Available at :https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA517863.pdf)(Last access 7/1/24).

Martin Rudner (2013) Al Qaeda's Twenty-Year Strategic Plan: The Current Phase of Global Terror, Studies in Conflict & Terrorism, 36:12, 953-980, (Available at :DOI: 10.1080/1057610X.2013.8421)(Last access 7/1/24).

McNally, L. & Weinbaum, G. M., 2016. A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan, Middle East Institute [e-journal]. Pp : 1-14. (Available at : https://www.mei.edu/sites/default/files/publications/PF18_Weinbaum_AQinAFPAK_web_1.pdf)(Last access 7/1/24).

Mendelsohn, B., 2011. Al-Qaeda's Franchising Strategy, Survival: Global Politics and Strategy[e- journal]. vol. 53:3, 29-50 (Available at : https://scholarship.haverford.edu/polisci_facpubs/79/)(Last access 7/1/24).

Muhammad Abbas Hassan, "Rise and fall of the Islamic State (isis)" Defense and Security Journal, Vol. 2, (December 2017) : 30-39, Sri Lanka : Defence Services Command and Staff College

Mohammad-Mahmoud Ould Mohamedou, "The Rise and Fall of Al Qaeda: Lessons in Post-September 11 Transnational Terrorism", GCSP Geneva Papers — Research Series n° 3, September 2011 (Available at : https://www.files.ethz.ch/isn/131483/Geneva%20Paper%203%20-%20Research%20Series.pdf)(Last access 7/1/24).

Murad Batal al-Shishan, "Understanding Strategic Change in al-Qaeda's Central Leadership after Bin Laden", Terrorism Monitor Vol. IX, No.23 (9 June 2011): 7-9 (Available at : *Understanding_Strategic_Change_in_al-Qaedas_Central_Leadership_after_Bin_Laden-libre.pdf (d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net))(Last access 7/1/24).

Orozobekova, Almakan. "The Mobilization and Recruitment of Foreign Fighters: The Case of Islamic State, 2012–2014." *Connections* 15, no. 3 (2016): 83–100. (Available at : http://www.jstor.org/stable/26326453)(Last access 7/1/24).

Osinga, Frans, Peter van Ham, Kees Homan, Marianne van Leeuwen, and Dick Leurdijk. "Security, War and Strategy after 9-11." *Terrorism and Counterterrorism: Insights and Perspectives after September 11*. Clingendael Institute, 2001. (Available at : http://www.jstor.org/stable/resrep05557.5)(Last access 7/1/24).

Petter Nesser (2008) *Chronology of Jihadism* in Western Europe 1994–2007: Planned, Prepared, and Executed Terrorist Attacks, Studies in Conflict &; Terrorism, 31:10, 924-946, (Available at : DOI: 10.1080/10576100802339185)(Last access 7/1/24).

Puttonen Riikka, Romiti Flavia, "The Linkages between Organized Crime and Terrorism", *Studies in Conflict &* Terrorism vol 45, No.5/6 (2022): 331- 334 (Available at : *https://doi.org/10.1080/1057610X.2019.1678871*)(Last access 7/1/24).

Radil Steven M, Castan Pinos Jaume, "Reexamining the Four Waves of Modern Terrorism: A Territorial Interpretation", Studies in Conflict & Terrorism Vol. 45, No.4, (September 2019): 311-330. (Available at : https://doi.org/10.1080/1057610X.2019.1657310)(Last access 7/1/24).

Rama Mani. "Terrorism, Security and Democracy: 20 Years after 9/11", CADMUS, Volume 4, No.5, (November 2021): 103-126 (Available at : https://www.cadmusjournal.org/files/pdfreprints/vol4issue5/Terrorism-Democracy-Security-20-Years-After-9-11-RMani-Cadmus-V4-I5-Reprint.pdf)(Last access 7/1/24).

Roggio, Bill (29 June 2014). "ISIS announces formation of Caliphate, rebrands as 'Islamic State". Long War Journal (Available at : https://www.longwarjournal.org/archives/2014/06/isis_announces_formation_of_ca.php)(Last access 7/1/24).

Rapoport C. David, " The four waves of rebel terror and September 11", Anthropoetics Vol VIII, No. 1, (Spring/ summer 2002)

Romaniuk, Peter. "Institutions as Swords and Shields: Multilateral Counter-terrorism since 9/11." Review of International Studies 36, no. 3 (2010): 591-613. (Available at : https://www.cambridge.org/core/journals/review-of-international-studies/article/abs/institutions-as-swords-and-shields-multilateral-counterterrorism-since-911/704462C89AD51BB23D3935FF26AA06D1)(Last access 7/1/24).

R. Siti Fatimah, Yanuardi Syukur, “Al-Qaeda’s New Orientation After the Death of Osama bin Laden”, Jurnal Studi Sosial dan Politik Vol. 3, No. 2 (December 2019) :130-145: Published by: FISIP Universitas Islam Negeri Raden Fatah Palembang (Available at : https://doi.org/10.19109/jssp.v3i2.4390)(Last access 7/1/24).

Saleem Muhammad, Tahir, Muhammad Azam, “On Defining Terrorism: Text And Context – A Qualitative Approach”,. The Dialogue Vol.9, No.1, (Jan-Mar2014): 27-38.

Shaul Mishal & Maoz Rosenthal (2005) Al Qaeda as a Dune Organization: Toward a Typology of Islamic Terrorist Organizations, Studies in Conflict & Terrorism, 28:4, 275-293, (Available at : DOI: 10.1080/10576100590950165)(Last access 7/1/24).

Stenersen, Anne. “Thirty Years after Its Foundation – Where Is al-Qaida Going?” Perspectives on Terrorism 11, no. 6 (2017): 5–16. (Available at : http://www.jstor.org/stable/26295953)(Last access 7/1/24).

Taarnby, Michael, “Recruitment of Islamist Terrorists in Europe: Trends and Perspectives.” Centre for Cultural Research, University of Aarhus (2005). (Available at : https://www.investigativeproject.org/documents/testimony/58.pdf)(Last access 7/1/24).

Thomas R McCabe, “The Strategic Failures of Al Qaeda”, The US War College Quarterly : Parameters Vol. 40, No.1, Spring 2010. (Available at : https://press.armywarcollege.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2513&context=parameters)(Last access 7/1/24).

Turner, Laura, "The Path to Terrorism: The Islamic State and Its Recruitment Strategies" (2018). Honors Scholar Theses. 585. (Available at : https://opencommons.uconn.edu/srhonors_theses/585)(Last access 7/1/24).

Ucko Hans, “Introduction to the Theme, “Religion and Violence”, Journal of Ecumenical Studies Vol.52, No.1 (Winter 2017): 50-55. (Available at : *https://doi.org/10.1353/ecu.2016.0019*)(Last access 7/1/24).

Ushama, Thameem. (2014). Sayyid Qutb's critique of fiqh. Intellectual Discourse. 22. 215-232. (Available at : https://www.researchgate.net/publication/291753548_Sayyid_Qutb's_critique_of_fiqh)(Last access 7/1/24).

Vasilieva M.A. and Zherlitsyna A.N., “The Evolution of Al-Qaeda1: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective”, Herald of the Russian Academy of Sciences, 2022, Vol. 92, Suppl. 13, pp. S1240–S1246

Wallace, David A. “Operation Neptune's Spear: The Lawful Killing of Osama Bin Laden.” *Israel Law Review* 45, no. 2 (2012): 367–77. (Available at : https://www.cambridge.org/core/journals/israel-law-review/article/abs/operation-neptunes-spear-the-lawful-killing-of-osama-bin-laden/EB8023A47D4B6E0D8DEC2E9AAEA316C8)(Last access 7/1/24).

Yoram Schweitzer, “New Perspectives on Terrorism” editor : Pinhas Yehezkeally, Journal of National Defense Studies, No.6, Israel National Defense College Research Center, (May 2008). (Available at : https://www.itstime.it/w/wp-content/uploads/2014/07/New-Perspectives-on-Terrorism.pdf)(Last access 7/1/24).

Young P, “Defining Terrorism: The Evolution of Terrorism as a Legal Concept in International Law and its Influence in Domestic Legislation”, Boston College International & Comparative Law Review, Vol.29, Issue 1, (2006)

Ylönen, Aleksi, “On State-Making, Fear Governance, and Terrorism”, Peace Review: A Journal of Social Justice Vol. 34, No. 1 (January – March 2022): 91-98. (Available at : https://doi.org/10.1080/10402659.2022.2023434)(Last access 7/1/24).

Zana Khasraw Gulmohamad, “The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS”, Global Security Studies, Vol. 5, Iss. 2 (Spring 2014): 1-11 (Available at : *The Rise and Fall of the Islamic State.pdf (makhaterltakfir.com))(Last access 7/1/24).

Ιστοσελίδες

Afghanistan: The pledge binding al-Qaeda to the Taliban. BBC, 7 September 2021. (Available at : Afghanistan: The pledge binding al-Qaeda to the Taliban - BBC News) (Last access: 3/2/24)

Andrew, Wander. (2008, July 13,) "A history of terror: Al Qaeda 1988-2008», The Guardian,(Available at : https://www.theguardian.com/world/2008/jul/13/history.alqaida)(Last access 7/1/24).

Astore, W. (2014) Why Did the Iraqi Army Collapse So Easily? Mother Jones [online]. (Available at : https://www.motherjones.com/politics/2014/10/4-biggest-takeaways-americas-effort-build-iraqi-army/)(Last access 7/1/24).

Bartholet, J. (2001, October 22). Method to the Madness. Newsweek , pp. 62-67 (Available at : https://www.cia.gov/library/abbottabad-compound/E1/E1180E19E0CC90587D4C886992D11842Osama%20Bin%20Laden.pdf)(Last access 7/1/24).

Bill, Hutchionson. (2023, November 22) Israel-Hamas War: Timeline and key developments. (Available at : Israel-Hamas War: Timeline and key developments - ABC News (go.com) Last access 3/4/24).

Daveed Gartenstein-Ross and Nathaniel Barr, 'How Al-Qaeda Survived the Islamic State Challenge', Current Trends in Islamist Ideology, no. 21, March 2017 (Available at : https://www.hudson.org/national-security-defense/how-al-qaeda-survived-the-islamic-state-challenge)(Last access 7/1/24).

Department Homeland Security (DHS), (Available at : Το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας (DHS) (usa-esta.net))(Last access 7/1/24).

Eyad Kourdi and Jennifer Deaton, "ISIS claims responsibility for deadliest attack in Iran since 1979 revolution", CNN, January 5, 2024. (Available at : https://edition.cnn.com/2024/01/04/middleeast/iran-islamic-state-attack-kerman-intl/index.html)(Last access 7/1/24).

"Houthis target U.S. destroyer in latest round of missile attacks; strike British merchant ship" CBS news. (Available at : Houthis target U.S. destroyer in latest round of missile attacks; strike British merchant ship - CBS News)(Last access 3/2/24).

"ISIS Leader Killed in U.S. Raid in Syria", Wilson Center, February 4, 2022. (Available at : https://afghanistan.wilsoncenter.org/article/isis-leader-killed-us-raid-syria)(Last access 7/1/24).

Jean-Pierre Filiu, "Al-Qaeda since the Death of Bin Laden", IEMed, 2012 (Available at : https://www.iemed.org/publication/al-qaeda-since-the-death-of-bin-laden/)(Last access 7/1/24).

Patrick, C. (2017) Soldiers celebrate Isis's defeat in Mosul as Iraq's greatest battle in war against jihadis reaches bloody conclusion. Independent [online]. (Available at : http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-mosul-iraq-soldierscelebrate-defeat-islamic-state-a7831256.html)(Last access 7/1/24).

Ryan Zoellner, "Profile: Saif al Adel of al Qaeda", Wilson Center, March 27, 2023. (Available at : https://www.wilsoncenter.org/article/profile-saif-al-adel-al-qaeda)(Last access 7/1/24).

Transportation Security Administration. (Available at : Security Screening | Transportation Security Administration (tsa.gov))(Last access 7/1/24).

United Nations, Security Counsil – Counter – Terrorism Committee (CTC) (Available at : https://www.un.org/securitycouncil/ctc/)(Last access 7/1/24).

United Nations, "International Instruments related to the Prevention and Suppression of International Terrorism" Vol II, Part IV, No.54. New York, 2019 (Available at : https://legal.un.org/cod/books/english/terrorism_handbook_vol2.pdf)(Last access 7/1/24).

United Nations - Security Council, "Resolution 1373", (28 Sep 2001). (Available at : α S/RES/1373 (2001), 28 September 2001: https://www.unodc.org/pdf/crime/terrorism/res_1373_english.pdf)(Last access 7/1/24).

United Nations General Assemble, "A/RES/60/288", September 20, 2006 (Available at :https://documents-dds-

ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/504/88/PDF/N0550488.pdf?OpenElement)(Last access 7/1/24).

Vivian Yee, Hwaida Saad and Eric Schmitt, "Islamic State Claims Responsibility for Deadly Bombings in Iran", The New York Times January 5, 2024. (Available at : https://www.nytimes.com/2024/01/04/world/middleeast/us-isis-iran-general-suleimani.html)(Last access 7/1/24).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Βιβλία

Ανδριανόπουλος Α, Ισλαμικός φανατισμός και κίνδυνοι για την Ελλάδα, Αθήνα: Εκδόσεις Libro, 1989.

Βιβή Κεφαλά, "Βόρεια Αφρική Εσωτερική Πολιτική / Περιφερειακές και Διεθνείς Σχέσεις", εκδόσεις Παπαζήση 2015.

Ιωάννης Μάζης, "Η Γεωγραφία των Ισλαμιστικών κινημάτων στη Μέση Ανατολή", Αθήνα : εκδώσεις Παπαζήσης, 2012.

Καιρίδης Δ, "Η Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική και η Συντηρητική Αντεπανάσταση. Ο Μπους, η Τρομοκρατία, το Ιράκ και το Ισλάμ", Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης, 2008.

Μακρής Γεράσιμος, "Ισλάμ: πεποιθήσεις, πρακτικές και τάσεις", Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2004.

Νικολακάκης, Ηλίας. Τζιχάντ ο Ιερός Πόλεμος του Ισλάμ. Εκδόσεις Κυρομάνος, Αθηνα 2003.

Φούκας Βασίλειος, "Η μετεξέλιξη των Isis – Al Qaeda, ο υβριδικός πόλεμος και οι νέες τρομοκρατικές απειλές", Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, 2019.

Φώτης Παπαγεωργίου, Αντώνης Σαμούρης, "Ισλαμισμός και Ισλαμοφοβία. Πέρα από την Προκατάληψη", Αθήνα: Εκδόσεις Ταξιδευτής, 2012.

Al – Said Rifa’t, “Η Διαπάλη Ισλάμ και Ισλαμισμού. Ιστορία και Ιδεολογία της Ισλαμιστικής Τρομοκρατίας”, Ισλαμικαί Μελέται Β', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης, 2015.

Cassese A, “Διεθνές Δίκαιο” Επιμέλεια : Φ. Παπαρτζή, & Μετάφραση : Γ. Σαριδάκης, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 2012.

Heywood Andrew. Διεθνείς σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή. Μετάφραση : Φραγκονικολόπουλος Χρήστος & Προέδρου Φίλιππος. Αθήνα: Κριτική, 2013.

Heywood Andrew, “Εισαγωγή στην Πολιτική”, Θεσσαλονίκη : εκδόσεις Επίκεντρο 2014.

Kepel Gılles, “Τζιχάντ, ο ιερός πόλεμος” Αθήνα: Καστανιώτης, 2001

Law D Radal, “Τρομοκρατία μια παγκόσμια ιστορία”, Μετάφραση : Φιλώτας Δήτσας, επιστημονική επιμέλεια: Μαίρη Μπόση, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2020.

Pape, R. A. & Feldman, J. K, “Αποκόπτοντας το νήμα της τρομοκρατίας: Η αντιμετώπιση της έξαρσης των τρομοκρατικών επιθέσεων αυτοκτονίας σε παγκόσμιο επίπεδο”, Μετάφραση – Επιμέλεια: Δρ. Μάριος Παναγιώτης Ευθυμιόπουλος, Αθήνα : Σάκκουλας, 2013

Άρθρα Επιστημονικών Περιοδικών

Πέτρου Σ Ιωάννης, “Θρησκεία, Φανατισμός, Μισαλλοδοξία και το δικαίωμα ελεύθερης γνώμης”, Πολιτισμός και Έρευνα Vol. 6, (2017): 41-69. (Available at : https://ejournals.lib.auth.gr/culres/article/view/6400)(Last access 7/1/24).

Τσιλιβίγκος Α., “Τρομοκρατία, Ισλαμισμός, Φονταμενταλισμός και Παγκόσμια Ασφάλεια”, Ναυτική Επιθεώρηση, Αθήνα (Φεβρουάριος 2002)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τα «τέσσερα κύματα» της σύγχρονης τρομοκρατίας

Αριθμός Κύματος	Χρονολογική Διάρκεια	Περιγραφή
Πρώτο κύμα «Αναρχική Τρομοκρατία»	1880 – 1914	Στο κύμα αυτό κυριάρχησε η «Αναρχική Ιδεολογία» Για αυτό το λόγω ονομάστηκε και ως «Αναρχικό κύμα». Στόχευε στην ανάγκη για επανάσταση η οποία με την σειρά της θα οδηγούσε στην ανατροπή των εθνικών κυβερνήσεων και αριστοκρατικών καθεστώτων. Το σημείο εκκίνησης του ήταν η Ρωσία ωστόσο οι τεχνολογικές εξελίξεις, οι οποίες συντελέστηκαν κατά το ανωτέρω διάστημα, όπως η εφεύρεση και εκτεταμένη χρήση του τηλέγραφού αλλά και η διευκόλυνση των μετακινήσεων διαμέσω της λειτουργίας του σιδηροδρόμου, επιτέλεσαν τα πλείστα στην διάδοση της αναρχικής ιδεολογίας. Μέσω των τεχνολογικών αυτών εξελίξεων μεταδόθηκε στα Βαλκάνια, τη Δυτική Ευρώπη και την Ασιατική Ήπειρο και οδήγησε σε πλειάδα δολοφονιών παγκοσμίως.
Δεύτερο Κύμα «Αντιαποικιακή Τρομοκρατία»	1960 έως το 1990	Το κύμα αυτό ξεκίνησε από την επιθυμία των δυνάμεων της Αντάντ, οι οποίες είχαν κερδίσει τον πόλεμο, να εφαρμόσουν την αρχή της Αυτοδιάθεσης των Λαών το οποίο και έπραξαν μέσα από την Κοινωνίας των Εθνών. Στο εν λόγω κύμα η «Αναρχική ιδεολογία» αντικαταστάθηκε από την «εθνικιστική» καθώς οι λαοί θεωρούσαν ότι ανήκαν σε ένα εθνικό κράτος και είχαν κάθε δικαίωμα ανεξαρτησίας. Στον παρών κύμα οι τρομοκρατικές ενέργειες δεν αποσκοπούν στην αλλαγή του τρόπου διακυβέρνησης στα υπάρχοντα κράτη αλλά στην δημιουργία νέων ανεξάρτητων εθνικών κρατών. Οι τρομοκρατικές ενέργειες, επίσης, αλλάξαν και δεν στόχευαν επιφανείς πολιτικούς του κράτους αλλά έμοιαζαν περισσότερο με ανταρτοπόλεμο και στόχευαν στρατιωτικό – αστυνομικό προσωπικό, καθώς και στρατιωτικές – κυβερνητικές υποδομές. Η εθνικιστική ιδεολογία καθώς οι τρομοκρατικές ενέργειες οι οποίες απέκτησαν την μορφή ανταρτοπόλεμου είχαν ως συνέπεια οι τρομοκράτες να χαρακτηρίζονται ως «μαχητές της ελευθερίας». (Freedom Fighters)
Τρίτο κύμα «Νέο Αριστερή Τρομοκρατία»	1960 - 1990	Η ένοπλη σύγκρουση στον Πόλεμο του Βιετνάμ, σηματοδότησε την έναρξη του «τρίτου κύματος», που ονομάστηκε ως «Νέο Αριστερή» Τρομοκρατία. Οι Viet Cong οι οποίοι δεν διέθεταν σύγχρονα οπλικά συστήματα και μέσα κατάφεραν να επικρατήσουν ενάντια στην πανίσχυρη και

		τεχνολογικά εξελιγμένη πολεμική μηχανή των Η.Π.Α. Η έκβαση του εν λόγω πολέμου δημιούργησε επαναστατικές ελπίδες περί τρωτών σημείων του σύγχρονου διεθνούς συστήματος και απέδειξε με τον πλέον αδιαμφισβήτητο τρόπο ότι ακόμα και οι πλέον τεχνολογικά ανεπτυγμένες χώρες είναι ευάλωτες σε παρωχημένο οπλισμό και προσεγγίσεις. Κατά την διάρκεια του τρίτου κύματος διατηρήθηκαν τα εθνικιστικά κίνητρα, τα οποία ήταν πρόδηλα στο προηγούμενο κύμα, ωστόσο θα ήταν αδύνατο το εν λόγω κύμα να μην επηρεαστεί από τις πολιτικές προσεγγίσεις και απόψεις, όπως η Μαρξιστική – Λενινιστική ιδεολογία, οι οποίες «τροφοδοτούσαν» τον ψυχρό πόλεμο. Στον εν λόγω κύμα η τρομοκρατία έκανε στροφή προς την διεθνοποίηση. Η δράση των οργανώσεων έγινε διεθνής καθώς συνεργάζονται και «εκπαιδεύονται» σε διακρατικό επίπεδο
Τέταρτο Κύμα «Θρησκευτική Τρομοκρατία»	1990 – Σήμερα	Το εν λόγω κύμα τρομοκρατίας είχε πολύ συγκεκριμένα θρησκευτικά χαρακτηριστικά και γι' αυτό ονομάστηκε ως «θρησκευτική τρομοκρατία». Αρχικά θεωρήθηκε από πολλούς ως ένα νέο «κράμα» της ακροδεξιάς τρομοκρατίας, ωστόσο διαφοροποιείται αισθητά από τους στόχους και σκοπούς της πρώτης, καθώς δεν αποσκοπεί στη δημιουργία ανεξάρτητων «εθνικών» κοσμικών κρατών αλλά σχετίζεται με : αποκαλυπτική καταστροφή, δημιουργία θρησκευτικής κυβέρνησης και δημιουργία ενός αμιγώς «καθαρού» Θρησκευτικού κράτους. Συνειρμικά η θρησκευτική τρομοκρατία έχει συνδεθεί από πολλούς με το Ισλάμ. Το γεγονός αυτό είναι λανθασμένο καθώς η τρομοκρατία είναι υπαρκτή και σε άλλες θρησκείες. Ειδοποιός διαφορά του εν λόγω κύματος είναι ότι οι μεγάλης κλίμακας δολοφονίες και επιθέσεις αποκτούν ηθική νομιμοποίηση και πλέον υποστηρίζουν τον σκοπό της. Στο όνομα της έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες από τις πιο αιματηρές επιθέσεις παγκοσμίως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Σουνίτες και Σιίτες Μουσουλμάνοι

Το Σουνιτικό Ισλάμ :

Οι Σουνιτές Μουσουλμάνοι (Sunni Muslim) ονομάστηκαν έτσι, διότι είναι αυτοί οι οποίοι ακολουθούν την Σούνα (Sunna), δηλαδή τα λόγια και την παραδοσιακή διδασκαλία του Προφήτη. Θεωρούνται οι ορθόδοξοι μουσουλμάνοι και αποτελούν το 87-90% των Μουσουλμάνων παγκοσμίως[599]. Επειδή ακριβώς δίνουν μεγάλη βαρύτητα στην Σούνα, οι μελετητές του Κορανίου, οι οποίοι είναι γνωστοί ως Μουφτήδες κατέχουν μια μορφή εξουσίας εντός του συγκεκριμένου δόγματος. Θεωρούν το ιερό βιβλίο του Ισλάμ, το Κοράνι, ως το θεμέλιο της πίστης και της παράδοσης τους, και γι' αυτό το λόγο τηρούν τις γραφές κατά γράμμα. Η κύρια αιτία διαφωνιών με τους Σιίτες Μουσουλμάνους, η οποία αποδείχθηκε και ανυπέρβλητη καθώς οδήγησε στο σχήμα, είναι ότι οι Σουνίτες υποστηρίζουν ότι η διαδοχή του Προφήτη δεν είναι υποχρεωτικό να είναι κληρονομική[600]. Ωστόσο έπρεπε ο διάδοχος του Μωάμεθ να παρέρχεται από την ίδια φυλή με τον προφήτη και να έχει την ικανότητα να κρατήσει ενωμένη την Μουσουλμανική κοινότητα από εσωτερικές και εξωτερικές απειλές. Αναγνωρίζουν τους τέσσερις πρώτους Χαλίφηδες, τον Abu Bakr (632-634), τον Umar (634-644), τον Uthman (644- 656) και τον Ali (656-661) ως νόμιμους διαδόχους του Μωάμεθ[601]. Για τους Σουνίτες η Τζιχάντ θεωρείται κοινωνικό καθήκον. Ωστόσο δεν διεξάγεται απ' όλους, αλλά από ένα μέρος του πληθυσμού με απώτερο σκοπό την επίτευξη της επιβίωσης της Ummah και της φυσικής επέκτασης. Τέλος οι μεγάλοι Ιμάμηδες, Al- Sharifi'i kai Ahmad ibn Handal της Βαγδάτης, ο Abu Hanifa της Κούφα, και ο Malik ibn Anas της Μεδίνας είναι αυτοί που έχουν επηρεάσει ιδιαίτερα το δόγμα του Σουνιτικού Ισλάμ και έχουν δώσει τα ονόματα τους στις τέσσερις σχολές ή «θρησκευτικούς κλάδους» :το Shafi'i, τη Hanbali, το Hanafi και το Malik.

Το Σιιτικό Ισλάμ:

Οι Σιίτες Μουσουλμάνοι αποτελούν την μειονότητα του Μουσουλμανικού κόσμου. Είναι περίπου το 10-15% των πιστών της εν λόγω θρησκείας. Ωστόσο αποτελούν την πλειοψηφική ομάδα στα κράτη του Ιράκ, Ιράν, Μπαχρέιν, και Αζερμπαϊτζάν και έχουν επίσης ισχυρή παρουσία σε Κουβέιτ, Αφγανιστάν, Υεμένη, Σαουδική Αραβία, Συρία, Πακιστάν και Λίβανο[602]. Ορισμένοι Μουσουλμάνοι μετά τον θάνατο του Μωάμεθ θεώρησαν ότι η διαδοχή του έπρεπε υποχρεωτικά να είναι κληρονομική και υποστήριξαν ως νόμιμο διάδοχο του τον Ali ibn Abi Talib[603], ο οποίος ήταν ξάδερφος του Μωάμεθ και σύζυγος της κόρης του Φατιμά. Ωστόσο δεν είχε ιδιαίτερα μεγάλο κύρος εντός του Αραβικού φυλετικού συστήματος και έτσι ο Abu Bakr διαδέχθηκε τον Μωάμεθ, ως ο πρώτος Χαλίφης. Αυτοί λοιπόν που υποστήριξαν την διαδοχή του προφήτη από τον Ali έμειναν γνωστοί στα αραβικά ως «shi'at Ali», το οποίο μεταφράζεται ως υποστηριχτές του Αλί, και μετέπειτα ως Shia δηλαδή Σιίτες[604]. Επίσης οι Σιίτες με το πέρασμα το χρόνων επιτρέπουν την λατρεία των αγίων και τους προσωρινούς γάμους (mut'a), οι οποίοι είναι κάτι σαν «συμβόλαιο»

[599] James Moore, "The Sunni and Shia Schism: Religion, Islamic Politics, and Why Americans Need to Know the Differences", 229
[600] Ιωάννης Μάζης, "Η Γεωγραφία των Ισλαμιστικών κινημάτων στη Μέση Ανατολή", 77
[601] James Moore, "The Sunni and Shia Schism: Religion, Islamic Politics, and Why Americans Need to Know the Differences", 229
[602] Cristopher M. Blanchard, "Islam Sunnis and Shiites", 11
[603] Ibid, 12
[604] Ibid, 12

γάμου με συγκεκριμένη χρονική διάρκεια[605]. Επίσης στην ομολογία πίστεως πρόσθεσαν την φράση «ο Αλι είναι ο εντολοδόχος του θεού» πράξεις τις οποίες σε καμία περίπτωση δεν αποδέχονται οι Σουνίτες[606].

Τώρα εντός των Σιιτών υπάρχουν αρκετές σχολές. Ο Ali ibn Abi Talib[607] έδωσε το όνομα του σε μία από τις κύριες σχολές σκέψης των Σιίτων τον Αλεβισμό. Οι Αλεβίτες στην γειτονική Τουρκία εκπροσωπούν το κοσμικό κράτος του Κεμάλ Ατατούρκ και απαρτίζουν τη δεύτερη σε μέγεθος θρησκευτική ομάδα της χώρας. Οι Σιίτες θεωρούν ότι μετά από την «απόκρυψη» του δωδέκατου Ιμάμη τους Al – Mahdi δεν είναι πλέον εφικτό να διεξαχθεί η τζιχάντ όπως προστάζουν οι ιεροί νόμοι. Γι' αυτό το λόγο, η τζιχάντ πλέον αφορά στην μάχη για την σωτηρία και δόξα του Αλάχ, η οποία πρέπει να χαρακτηρίζεται από σύνεση και καρτερικότητα[608].

Με το πέρασμα των χρόνων οι διαφορές μεταξύ Σουνιτών και Σιιτών αυξήθηκαν. Ωστόσο και οι δύο πιστεύουν σε έναν θεό τον Αλάχ, τους ενώνουν οι 5 «κολώνες» του Ισλάμ και μεταξύ τους θεωρούνται Μουσουλμάνοι. Υπάρχουν βέβαια και ακραία Σουνιτικά παρακλάδια όπως οι Γουαχαμπιστές στην Σαουδική Αραβία, οι οποίοι θεωρούν τους Σιίτες ως αιρετικούς και αποστάτες[609].

[605] James Moore, "The Sunni and Shia Schism: Religion, Islamic Politics, and Why Americans Need to Know the Differences", 230
[606] Ibid, 230
[607] Ιωάννης Μάζης, "Η Γεωγραφία των Ισλαμιστικών κινημάτων στη Μέση Ανατολή", 80
[608] Ibid, 80
[609] James Moore, "The Sunni and Shia Schism: Religion, Islamic Politics, and Why Americans Need to Know the Differences", 230